

CAPITOLUL I

CONTRAVENȚIA - TEMEIUL RĂSPUNDERII CONTRAVENȚIONALE

1. RĂSPUNDEREA CONTRAVENȚIONALĂ - FORMĂ A RĂSPUNDERII JURIDICE

Răspunderea juridica este o **instituție a dreptului, alcătuită din ansamblul normelor care vizează exercitarea constrângerii de către stat prin aplicarea sancțiunilor juridice persoanelor care încalcă ordinea de drept.**

Prin intermediul răspunderii se urmărește restabilirea ordinii normative, sistându-se pe calea constrângerii acțiunea contrara acestei ordini.

Răspunderea ca fenomen social-juridic, are ca finalitate atât autoreglarea sistemului social, cât și condamnarea, dezaprobarea faptei dereglatoare, în scopul corijării atitudinii viitoare a autorului ei, formării spiritului sau de responsabilitate".

Răspunderea juridica, **garanție a realizării dreptului, factor de eficiență a acestuia, este, în manifestările ei concrete, o sumă de forme de răspunderi specializate**, reglementate de instituții juridice distincte. Întrădevar, în funcție de felul normei încălcate se face deosebirea între faptele ilicite (penale, administrative, civile, etc.), care constituie temeiul unui anumit fel de răspundere și de sancțiune juridica. Așa, de pilda, încălcarea unei norme de drept penal, va atrage răspunderea penala și aplicarea unei pedepse autorului faptei, iar a unei norme de drept administrativ va determina răspunderea administrativa și aplicarea unei astfel de sancțiuni.

Nu trebuie însă pus semnul egalității între răspunderea administrativa și cea contravenționala. Răspunderea contravențională **este doar** o formă a răspunderii administrative, „**contravenția fiind la ora actuală o formă de manifestare a ilicitului administrativ, forma cea mai gravă a acestuia, iar „regimul său juridic este în mod preponderent, un regim al dreptului administrativ.**

¹ Pentru diferite definiții și accepțiuni ale răspunderii juridice, a se vedea : Antonie Iorgovan, **Tratat de drept administrativ**, Ed. Nemira, București, 1996, vol. II, p. 193 — 207; Livia Barac, **Răspunderea și sancțiunea juridică**, Ed. Lumina Lex, București, 1997, p. 37 —41.

² A se vedea: Antonie Iorgovan, *op. cit.*, p. 205 - 206.

Răspunderea pentru contravenții nu reprezintă, însă, forma tipică a răspunderii administrative (repressive), ci forma atipică, imperfectă, cu toate ca, în mod greșit, de ani de zile doctrina, și după ea legislația, utilizează termenul de „unica” răspundere administrativa. Folosirea uneori a atributului **administrativ** pentru răspunderea contravenționala este total neadecvata, deoarece sancțiunile contravenționale nu se

aplica numai de către organele administrației de stat, ci și de cele judecătorești... și atunci temeiul de sancțiune administrativă nu mai are semnificația corespunzătoare" .

Daca, așadar, din punct de vedere al sinonimiei dintre răspunderea administrativă și cea contravențională părerile sunt diferite, exista în schimb unanimitate de opinie în sensul ca temeiul răspunderii contravenționale, faptul ilicit care o declanșează, **il constituie contravenția.**

Răspunderea contravențională poate fi definită **ca acea formă a răspunderii juridice ce constă în sancționarea contravențională a persoanelor (fizice și juridice) vinovate de încălcarea dispozițiilor legale care prevăd și sancționează contravențiile.**

2. DEFINIȚIA ȘI TRĂSĂTURILE CONTRAVENTIEI

Contravenția este, potrivit art. 1 din Legea nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, **fapta săvârșită cu vinovăție, care prezintă un pericol social mai redus decât infracțiunea și este prevăzută și sancționată ca atare prin aceste acte normative.**

Din aceasta definiție legală se desprind trăsăturile care caracterizează contravenția și anume:

- este o faptă săvârșită cu vinovăție;
- este o faptă care prezintă un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea;
- este o faptă prevăzută de actele normative emise de organele competente'.

A. Prima trăsătură -fapta săvârșită cu vinovăție

Ca orice altă faptă ilicită, și contravenția exista ca atare, deci are relevanța juridică, numai dacă este săvârșită cu vinovăție.

Deoarece legislația contravențională nu definește vinovăția, aceasta **nu** poate avea alte forme și modalități **decât cele stabilite de legea penală. Conform art. 19 din Codul penal**, există vinovăție atunci când fapta care prezintă pericol social este săvârșită cu intenție sau din culpă.

Ibidem, p. 223 -224.

în același sens, ase vedea: Romulus Ionescu, **Drept administrativ**. Ed. didactică și pedagogică, București, 1970, p. 306; Laurențiu Groza, Gheorghe Părașanu, **Reglementarea sancționării contravențiilor**, Ed. Științifică, București, 1973, p. 25; Antonie Iorgovan, op. cit, p. 245.

Contravenția **este săvârșită cu intenție** atunci când făptuitorul:

- prevede urmările faptei sale și urmărește producerea ei prin comiterea acelei fapte (intenție directă);
- prevede rezultatul faptei sale și deși nu urmărește să se producă, accepta

posibilitatea producerii lui (intenție indirectă).

Contravenția **este săvârșită din culpă**, atunci când făptuitorul:

- prevede rezultatul faptei sale dar nu-l accepta, socotind fara temei ca el nu se va produce (ușurința, sau culpa cu previziune) - **culpa in comitendo**;
- nu prevede rezultatul faptei sale deși trebuia si putea sa-l prevadă (neglijenta sau culpa fara previziune) - **culpa in omitendo**.

În oricare din formele sale, vinovăția exprima o anumita atitudine psihica a făptuitorului fata de fapta si urmările sale. Contravenientul isi da seama, ori si-ar putea da seama ca fapta sa este contrara legii, ca produce urmări socialmente periculoase; cu toate acestea el o comite.

Și in materie contravenționala, prin **vinovăție se înțelege starea de conștiință a făptuitorului** în momentul încălcării unei dispoziții legale, a cărei nesocotire este considerata contravenție. Ca si in dreptul penal, **vinovăția constituie latura subiectivă a contravenției**, „ea este un act de conștiință care implica in primul rând un factor intelectual și apoi unul volitiv, deci un proces de conștiința si apoi unul de voința, conștiința fiind premisa voinței”.

Spre deosebire de infracțiune, contravenția se sancționează indiferent de forma vinovăției, excepția de nesancționare a faptelor săvârșite din culpa trebuind sa fie prevăzută expres de actul normativ care stabilește și sancționează fapta respectiva (art. 10 alin. 1 din Legea nr. 32/1968). Așa fiind, trebuie admis ca în situația in care actele normative prevăd intenția ca element constitutiv al contravenției, săvârșirea faptei din culpa nu poate fi calificata contravenție .

Rezulta ca răspunderea contravenționala este o răspundere bazata pe culpa (pe vinovăție), nefiind vorba de o „răspundere obiectiva! Contravenția, așadar, ca orice fapta contrara ordinii de drept, constituie o manifestare a conduitei umane, adica un act al omului aflat sub controlul voinței și rațiunii sale .

Deși Legea nr. 32/1968 - care reprezintă dreptul comun in materie - nu prevede „recidiva contravenționala”, mai multe acte normative speciale reglementeaza această instituție , care are implicații pe planul vinovăției, repetarea săvârșirii unor contravenții putând fi asimilata intenției (directe). Consecința, pe planul răspunderii, este aplicarea unor sancțiuni mai severe.

Tribunalul Suprem, sentința civila, decembrie, nr. 1250/1981, in „**Revista română de drept** ” nr. 4/1992, p. 67.

De exemplu Legea nr. 61/1991 privind sancționarea faptelor de incalcare a unor norme de conviețuire sociala, a ordinii si liniștii publice, republicata in 1997, prevede ca in cazul repetării a trei contravenții (ce constau în acceptarea sau tolerarea de către patroni, administratori ori conducătorii localurilor, a practicării faptelor de atragere de persoane, sub orice formă, săvârșite în hoteluri, moteluri, campinguri, baruri, restaurante, cluburi, pensiuni, discoteci sau în anexele acestora, in vederea practicării de raporturi sexuale cu acestea spre a obține foloase materiale, precum și îndemnului sau determinarea. în același scop, a unei persoane la săvârșirea unor astfel de fapte, servirea cu băuturi alcoolice, in localurile publice, a consumatorilor aflați în vadiță stare de ebrietate sau a minorilor, refuzul responsabililor sau a patronilor localurilor dt

a acorda sprijin organelor de poliție în restabilirea ordinii publice tulburate sau luării măsurilor împotriva persoanelor care au încălcat, legea, în unitățile pe care le conduc), se poate aplica, pe lângă sancțiunea principală a avertismentului, amenzii sau închisorii contravenționale și sancțiunea contravențională complementară a suspendării activității localului public pe o perioadă între 10 și 30 de zile (art. 3 alin. 2).

Tot astfel, de exemplu. Legea nr. 83/1995 privind unele măsuri de protecție a persoanelor încadrate în munca dispune că în cazul săvârșirii din nou în termen de un an de la data aplicării sancțiunilor contravenționale cu privire încheierea convențiilor civile în alte situații decât cele prevăzute (art. 2) și neînregistrarea acestor convenții, precum și a contractelor individuale de muncă (art. 3 și 5), limitele amenzii (de la 500.000 lei la 2.000.000 lei) se dublează (art. 10)".

Desigur ca instituirea „recidivei contravenționale” prin acte normative speciale având forța legii este pe deplin posibilă, însă reglementarea ei prin acte normative inferioare (hotărâri ale Guvernului sau regulamente), apare nelegală .

A se vedea. Comeliu -Liviu Popescu, **Recidiva contravențională, în „Dreptul”** nr. 3/1977, p. 58 -62.

Și alte acte normative instituie „recidiva contravențională”, astfel: Decretul 326/1966 privind circulația pe drumurile publice, republicat în 1984 (art. 40 alin. 1 lit. c, alin. 2); Legea nr.87/1994 privind combaterea evaziunii fiscale (art. 18 alin. 2); Legea nr. 134/ 1995 a petrolului (art. 39); Ordonanța Guvernului nr. 17/1993 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la reglementările financiar-gestionare și fiscale, etc.

De exemplu. Hotărârea Guvernului nr.794/1993 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele sanitar-veterinare, republicată în 1994 (art. 6); Hotărârea Guvernului nr.221/1995 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Resurse Minerale (art. 7 alin. 2); Hotărârea Guvernului nr. 779/1995 privind reglementarea consumului de sare iodată (art. 7 lit. b) etc.

De exemplu. Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 7/1994 privind efectuarea în practica judecătorească contravențională s-a precizat că în situația în care se invocă lipsa discernământului, instanța este obligată să verifice aceasta pe calea expertizei de specialitate; dacă se face dovada celor susținute, persoană în cauză este apărută de răspundere, lipsind, se înțelege, vinovăția.

O faptă săvârșită fără vinovăție (spre exemplu, în legitima apărare sau când urmările faptei nu puteau fi prevăzute) nu va fi considerată contravenție, iar făptuitorul nu va fi tras la răspundere juridică.

B. A doua trăsătură - contravenția prezintă un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea

Pericolul social reprezintă acea trăsătură esențială care indică măsura în care fapta

contravențională aduce atingere uneia dintre valorile sau relațiile sociale ocrotite printr-un act normativ și pentru respectarea căruia legea prevede necesitatea aplicării unei forme de constrângere, respectiv cea a sancțiunii contravenționale. Spre deosebire de infracțiune, așadar, contravenția prezintă un grad de pericol social mai redus. Acest grad de pericol se stabilește de legiuitor, atunci când reglementează unele fapte ca fiind infracțiuni, iar altele ca fiind contravenții; el are în vedere deci acel pericol social abstract sau generic al faptei, în funcție de obiectul ocrotirii, persoana făptuitorului, împrejurările săvârșirii faptei, urmările produse etc.

În literatura juridică de specialitate se arată ca dacă „pericolul social” este un criteriu calitativ, „gradul de pericol social” apare ca o apreciere cantitativă. Pericolul social este luat în considerare la elaborarea și adoptarea actului normativ prin care se stabilesc contravențiile respective, prevăzându-se ca atare numai faptele considerate **in abstracto** că prezintă o asemenea însușire, dar într-un grad mai redus decât infracțiunea. Odată stabilită contravenția, existența pericolului social nu trebuie dovedită¹.

C. A treia trăsătură - contravenția este prevăzută și sancționată prin acte normative

O persoană poate fi trasă la răspundere contravențională pentru o anumită faptă, numai dacă acesta faptă este prevăzută și sancționată ca atare în mod expres, într-un act normativ emis de un organ al statului competent în acest sens. Cu alte cuvinte, existența unei contravenții și a răspunderii contravenționale sunt excluse dacă fapta nu este calificată astfel și nu este stabilită sancțiunea în ipoteza săvârșirii ei. Este ceea ce a fost denumită **legalitatea stabilirii și sancționării contravențiilor**^{1 2 3}. Ca urmare, cele două adagii **nullum crimen sine lege** (nici o infracțiune nu există în afara de lege) și **nulla poena sine lege** (nici o pedeapsă nu există în afara de lege), caracteristice dreptului penal, sunt pe deplin aplicabile și în ceea ce privește răspunderea contravențională.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 32/1968, contravenția **este prevăzută și sancționată ca atare prin legi, decrete sau prin alte acte normative ale organelor arătate prin legea de față**. Acest text a avut în vedere sistemul normativ statornic din Constituția din 1955, în care, după lege, ca forța juridică urmau decretul Consiliului de Stat. În noile condiții, conform **Constituției din 1991**, decretul este emis de Președintele României și nu are caracter normativ. Ca urmare, prin ele nu se pot stabili și sancționa contravenții.

La nivel central, contravenții se pot stabili prin legi ordinare, ordonanțe și hotărâri

---

operațiunilor valutare (anexa nr.3 cap. V pct. 27, modificată prin circulara nr.27/1995).

² în același sens, a se vedea Comeliu - Liviu Popescu, *op. cit.*, p. 62.

³ Radu Gherghinescu, Ioan Stancu, **Contravențiile la normele sanitar-veterinare**, Ed. Ceres, București, 1982, p. 19.

Laurentiu Groza, Gheorghe Parausanu. *op. cit.*, p.24.

Antonie Iorgovan, *op. cit.*, p. 248 - 249.

Idem, p. 250.

ale Guvernului, dispozițiile Legii nr. 32/1 968 fiind implicit modificate în acest sens prin Constituția din 1991'.

Pe plan local, pot fi stabilite contravenții prin hotărâri ale consiliilor locale, inclusiv județene, iar în situații excepționale prevăzute de art. 2 alin. 2 din Legea nr. 32/1968, prin dispoziții ale primarilor, respectiv prin decizii ale delegației permanente a consiliului județean.

Consiliile județene, fața de dispozițiile art. 121 din Constituție și ale art. 59 din Legea nr. 69/1991, pot stabili contravenții în domeniile prevăzute de art. 2 alin 1, lit. b) din Legea nr. 32/1968 numai în măsură în care prin aceste norme se asigură „coordonarea activității consiliilor comunale și orașenești, în vederea realizării serviciilor publice de interes județean”!

Așa cum se subliniază în literatura juridică, cât privește atribuțiile prevăzute de art. 2 alin. 2 din Legea nr. 32/1968, pentru fostele organe executive ale consiliilor populare, în cazuri de **epidemii, epizootii, inundații**, acestea revin primarilor la nivelul localităților, respectiv delegației permanente la nivel județean. Într-adevăr, potrivit art. 5 din Legea nr. 69/1991, pe linia autonomiei consiliile sunt autorități deliberative, iar primarii, autorități executive, ceea ce se conciliază cu sensul dispozițiilor menționate ale Legii nr. 32/1968. De asemenea, delegația permanentă a consiliului județean realizează conducerea operativă a treburilor administrației publice județene exercitând, cu unele excepții, atribuțiile consiliului județean .

Conform principiului **supremației legii**, hotărârile și ordonanțele Guvernului, precum și actele organelor locale prin care se reglementează contravenții trebuie să fie conforme principiilor și regulilor generale stabilite de Legea nr. 32/1968 care constituie dreptul comun în materie de contravenții. Totuși, în legea cadru se prevăd unele excepții, în sensul că unele din dispozițiile acesteia nu se aplică în anumite domenii, sau ca anumite acte normative (legi, hotărâri ale Guvernului, decizii) pot să deroge de la aceste principii și reguli generale, cuprinzând alte sancțiuni sau cai de atac ori alte organe de stat competente să stabilească și să sancționeze contravențiile dintr-un anumit domeniu.

După cum rezulta din art. 3 al Legii nr. 32/1968, actele normative vor cuprinde, în mod obligatoriu, descrierea faptelor ce constituie contravenții și sancțiunea ce urmează să se aplică, iar în cazul amenzii limită minimă și maximă a acesteia. Ele pot cuprinde și tarife de evaluare a pagubelor pricinuite prin săvârșirea contravențiilor. Aceste acte intra în vigoare în termen de 10 zile de la aducerea lor la cunoștința publică, în afară de cazul când ele prevăd un termen mai lung. Aducerea la cunoștința publică se face prin mijloace prevăzute de lege. În cazuri urgente, actele normative pot prevedea un termen mai scurt de 10 zile pentru intrarea lor în vigoare.

Trebuie precizat că sfera faptelor ce constituie contravenții este extrem de largă, ele fiind prevăzute și sancționate aproape în orice domeniu de activitate. de exemplu: ordinea și liniștea publică, apărarea țării, circulația rutieră și feroviara, învățământul, sănătatea, agricultura și silvicultura, impozitele și taxele datorate bugetului statului etc.

Se mai impune subliniat ca o fapta, pentru a fi considerata contravenție, trebuie materializata, consumata ca o acțiune sau inacțiune de încălcare a normei legale. Într-adevăr, spre deosebire de legea penala, în legislația contravențională, tentativa și actele preparatorii nu sunt sancționate.

Însă, în anumite cazuri prevăzute de lege, pot fi sancționate îndemnul și instigarea la săvârșirea infracțiunii. Astfel, Legea nr. 61/1991 privind sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, prevede că „îndemnul sub orice formă al minorilor la săvârșirea de contravenții se pedepsește cu închisoare de la o lună la șase luni sau cu amenda (art. 2 pct. 27).

Tot astfel. Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice dispune că „instigarea prin orice mijloace, inițierea sau recurgerea la acțiuni violente sau alte manifestări, cu intenția de zădărniciere ori tulburare, în orice mod a adunărilor publice”, se pedepsește cu închisoare contravenționala de la una la trei luni sau cu amenda (art. 26 lit. f).

3. OBIECTUL CONTRAVENȚIEI

Contravenția, ca și infracțiunea, are ca element constitutiv, un obiect, constituit din valorile, relațiile sociale, bunurile sau interesele legitime, apărute prin normele de drept administrativ cărora li se aduce atingere sau sunt puse în pericol de fapta săvârșită.

Așadar, în cazul contravenției, vătămarea sau periclitarea relațiilor sociale, printr-un act de conduită umană, are loc în mod necesar prin vătămarea sau periclitarea valorilor sociale, bunurilor, intereselor legitime, în jurul și datorita cărora exista aceste relații sociale.

De regula, contravențiile sunt grupate în acte normative în funcție de obiectul lor, aceasta rezultând din chiar titlul actului normativ^{4 5}.

Fiecare contravenție are însă și un **obiect specific**, ce rezulta din textul actului normativ ce o prevede.

Obiectul contravenției se deosebește de cel al infracțiunii prin aceea că valorile, relațiile sociale, bunurile sau interesele legitime, apărute prin normele de drept administrativ au o importanța sociala mai redusa, ele fiind legate de activitatea organelor ce realizează administrația publica în anumite domenii de activitate sau privesc unele raporturi sociale de o rezonanța mai redusa, pe când obiectul infracțiunii vizează valorile fundamentale ale statului. Spre exemplu, infracțiunea constând în deținerea ilegală de arme de foc are ca obiect relațiile sociale care apăra viața și integritatea persoanelor, ordinea și liniștea publică, deci valori fundamentale ale societății, pe când contravenția constând în neprezentarea permisului de armă de vânatoare pentru a i se aplica viza anuala de către poliție, are ca obiect relațiile sociale privind evidența armelor.

---

⁴ Exemplu: Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice.

⁵ An. 26 lit. a) din Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice

Latura obiectiva a contravenției o formează acțiunea sau inacțiunea producătoare a urmărilor socialmente periculoase sau care amenința, pun în pericol, anumite valori și care este prevăzută ca ilicita în actul normativ de stabilire a contravenției.

Acțiunea ilicita consta în comiterea unei fapte prohibita de norma de drept, de exemplu, organizarea și desfășurarea de adunări publice nedeclarate⁶.

Inacțiunea ilicita constă în neîndeplinirea de către o persoana a obligațiilor ce-i revin din norma de drept, de pilda, nerespectarea orelor de desfășurare a adunărilor publice⁶.

4. SUBIECTUL CONTRAVENȚIEI

4.1. Persoana fizică - subiect al contravenției

Subiectul contravenției este, potrivit art. 5 alin. 2 din Legea nr. 32/1968, persoana fizica ce comite fapta contravenționala.

Pentru ca o asemenea persoana să poată fi subiect al unei contravenții trebuie să aibă **vârsta de cel puțin 14 ani** (art. 11 din Legea nr. 32/1968). Unele acte normative deroga de la această prevedere, ridicând limita minima de vârstă. De exemplu, -Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială prevede că sancțiunea închisorii contravenționale poate fi aplicata minorilor numai dacă au **împlinit vârsta de 16 ani** (art. 4 alin. 1). Stabilirea unei vârste minime este justificata de faptul că această calitate de subiect al contravenției presupune aptitudinea psihică a persoanei de a înțelege și de a-și asuma obligațiile de comportare prevăzute de normele dreptului, precum și capacitatea de a-și stăpâni și dirija în mod conștient actele de conduita în raport cu aceste norme.

În afară de vârstă, o altă condiție referitoare la subiectul contravenției este **responsabilitatea**; ea presupune atât un **factor intelectual**, care constă în capacitatea persoanei de a înțelege ceea ce face, de a distinge caracterul periculos al unor fapte de caracterul nepericulos al altora, cât și un **factor volitiv**, care consta în puterea ei de a se conduce și de a fi stăpână pe faptele sale. Persoanele cărora le lipsesc asemenea însușiri nu pot fi considerate ca subiecți ai contravențiilor, deoarece faptele lor nu oglindesc o poziție conștienta, astfel că sancțiunea nu ar fi în măsură sa le corijeze. Responsabilitatea este o calitate generala a oamenilor, și din aceasta cauză ea se prezuma că exista la orice persoana. Iresponsabilitatea fiind o excepție, trebuie să fie dovedita.

O alta condiție legată de subiectul contravenției este **libertatea de hotărâre și acțiune**. O persoana, chiar dacă îndeplinește condițiile de vârstă și responsabilitate, pentru a avea calitatea de subiect al unei contravenții trebuie să fi avut libertatea de a acționa în raport de hotărârea luata. În cazul în care ea a fost constrânsa de o forță exterioara, fizic sau psihic, să comită o faptă contravențională, constrângere căreia nu i-a putut rezista, fapta nu va fi caracterizata ca atare, lipsindu-i vinovăția. De altfel, în

---

⁶ Art. 26 lit. b) din Legea nr. 60/1991.

art. 10 alin. 2 din Legea nr. 32/ 1968, se prevede expres că fapta săvârșită din constrângere nu constituie contravenție, ceea ce duce, implicit, la exonerarea de răspundere a persoanelor aflate în atare situație.

În afara condițiilor enumerate mai sus (vârstă, responsabilitate, libertate), pentru unele contravenții, subiectul trebuie să aibă o anumită calitate, de exemplu, **conducător auto, posesor de armă, gestionar etc.**

Art. 9 alin. 1 din Legea nr. 32/1968, reglementează **pluralitatea de fapte**; dacă aceeași persoană a săvârșit mai multe contravenții sancționate cu amendă, sancțiunea se aplică pentru fiecare contravenție în parte. Din textul citat, rezulta că există concurs sau pluralitate de contravenții atunci când o persoană a săvârșit mai multe fapte de acest gen sancționate cu amendă și constatate de agentul constator în același timp.

Așadar, art. 9 alin. 1 din Legea nr. 32/1968, se aplică atunci când sunt întrunite următoarele condiții: să fie vorba de aceeași persoană; această persoană să fi comisă mai multe contravenții; contravențiile săvârșite să fie constatate simultan de același agent și să fie sancționate cu amendă.

Alin. 2 al aceluiași art. 9 prevede modalitatea sancționării în cazul pluralității de fapte contravenționale: se face totalizarea amenzilor pentru contravențiile aflate în concurs, dar constatate simultan de același agent într-un singur proces-verbal de constatare, în această situație, agentul constator are obligația de a avea în vedere ca prin totalitatea amenzilor aplicate să nu se depășească dublul maximului prevăzut în actul normativ pentru contravenția cea mai gravă dintre cele comise. Este aplicarea principiului aritmetic, diferit de regula cuantumului juridic prevăzută de Codul penal, ce constă în contopirea pedepselor pentru infracțiunile concurente.

Desigur că nu poate opera cumulul în situația în care pentru contravențiile concurente se aplică sancțiuni diferite ca natură (amenda și închisoarea); într-un atare caz se vor executa ambele măsuri.

În tacerea legii, se apreciază că în cazul concursului de contravenții, prin noțiunea de „persoane se înțeleg nu numai persoanele fizice ci și cele juridice.

În celelalte situații, când contravențiile au fost constatate la date sau ore diferite, chiar dacă aceasta s-a făcut de același agent, se va întocmi pentru fiecare faptă câte un proces-verbal și se vor aplica sancțiuni separate. Spre deosebire de dreptul penal unde recăderea în infracționalitate poate atrage un spor de pedeapsă (art. 35, 37, 39 din Codul penal), în materie contravențională, repetarea faptelor nu are, ca regulă, relevanță legală.

O contravenție poate fi comisă nu numai de o singură persoană, ci și de mai multe, în **participație**.

Având în vedere pericolul social mai redus al contravenției, în comparație cu infracțiunea, legislația noastră nu prevede sancționarea persoanelor care au participat la săvârșirea contravenției în calitate de instigatori sau complici. În consecință, prin participație, în sensul Legii nr. 32/1968, se înțelege contribuția efectivă, în mod direct și nemijlocit, la săvârșirea contravenției.

în caz de coautorat. agentul constatator trebuie să aprecieze, să cântărească cât mai obiectiv contribuția fiecărui participant la comiterea faptei, iar în raport cu contribuția concretă, să aplice fiecăruia sancțiunea corespunzătoare.

Consfintindu-se principiul de drept al răspunderii personale, legea prevede că **sancțiunea se aplică fiecărui contravenient separat**. Așadar, amenda nu se împarte pe contravenienți, cu cât au contribuit la comiterea faptei, ci fiecare, săvârșind contravenția, va fi ținut să răspundă în limitele stabilite de lege.

De la regula prevăzută de art. 5 alin. 2 din Legea nr. 32/1968, art. 5 alin. 3 din aceeași lege deroga, stabilind că sancțiunile contravenționale **pot fi aplicate și persoanelor juridice** cu condiția ca aceasta să fie dispusă prin actul normativ. Aceasta particularitate a răspunderii contravenționale își găsește explicația în faptul că persoanele juridice, ca entități distincte, au obligații distincte ce le revin în calitatea pe care o au.

Este de remarcat faptul că persoanele juridice **nu pot ele Insele** să săvârșească faptele contravenționale. În realitate persoanele fizice în calitate de patroni, administratori, directori, cenzori, funcționari, asociați etc.. sunt cei care încalcă sau omit să îndeplinească anumite obligații legale. De aceea art. 5 alin. 3 din Legea nr. 32/1968 prevede ca amenzi aplicate persoanelor juridice vor fi imputate persoanelor fizice vinovate.

4.2. Persoana juridică-subiect al contravenției

Dacă anterior anului 1990. răspunderea contravențională a persoanei juridice reprezenta într-adevar o excepție, după acest an ea a devenit extrem de frecventă; sunt stabilite contravenții **care, obiectiv, nu pot fi săvârșite decât de asemenea persoane**¹. În plus, astfel de contravenții sunt prevăzute și sancționate nu numai prin legi, ci și destul de multe, prin hotărâri ale Guvernului, ceea ce apare nelegal în raport cu dispozițiile Legii nr. 32/1968.

Ca regula generală, este reglementată răspunderea contravențională a agenților economici -persoane juridice (societăți comerciale, regii autonome etc.).

Astfel, Hotărârea Guvernului nr. 679/1991 privind impozitul pe spectacole dispune că amenda se aplică „agentului economic plătitor de impozite”(art. 7 alin. 3), iar Hotărârea Guvernului nr. 569/1991 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la regimul operațiilor cu numerar dispune că sancțiunile se aplică persoanelor juridice vinovate (art. 4).

Sunt acte normative care prevăd că amenda (ori sancțiunea) contravențională se aplică (ori se poate aplica) **și persoanei juridice** (Legea nr. 12/1990 privind protejarea populației împotriva unor activități comerciale ilicite - republicată în 1991 - art. 2 alin. 3; Legea nr. 18/1991 a fondului funciar - art. 90 alin. 1; Legea nr. 16/1996 a arhivelor naționale -art. 30 alin. 2; Legea nr. 17/ 1996 privind regimul armelor de foc și al munițiilor -art. 40 alin. 2; Legea nr. 67/1997 a viei și vinului -art. 40 alin. 2 etc.).

Alte acte normative dispun ca sancțiunile se aplică **atât persoanelor fizice cât și**

persoanelor juridice (Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții -art. 34; Legea nr. 7/1996 a cadastrului și publicității imobiliare -art. 66 alin. final; Legea nr. 74/1996 a telecomunicațiilor - art. 58 alin. 3; Legea îmbunătățirilor funciare nr. 84/1996 -art. 34 alin. 1 etc.).

În sfârșit, unele acte normative fara sa precizeze expres sancționarea persoanelor juridice, **prevăd sancțiuni distincte pentru acestea** (de exemplu. Legea nr. 82/1992 privind constituirea Rezervei Biosferei „Delta Dunării” - art.

De exemplu, reglementate de Ordonanța Guvernului nr 3/1992 privind taxa pe valoarea adaugata. republicata in 1995 (an. t6). de Ordonanța Guvernului nr. 31/1995 privind reglementarea regimului de producere, circulație și comercializare a produselor farmaceutice, de Legea nr. 72/1996 privind finanțele publice (art. 83) etc.

cuantumul amenzii se dublează (Ordonanța Guvernului nr. 43/1997 privind regimul juridic al drumurilor-art. 61 alin. 2; Ordonanța Guvernului nr. 44/1997 privind transporturile rutiere -art. 42).

Art. 5 alin. 3 din Legea nr. 32/1968 dispune că amenzile aplicate persoanelor juridice vor fi imputate persoanelor fizice - salariații agenților economici -vinovate de săvârșirea faptelor contravenționale. Cu titlu special, se prevede **pentru aceeași faptă ilicită**, atât sancționarea persoanei juridice, cât și a persoanei fizice vinovate. Astfel, art. 112 alin. 1 din Legea nr. 52/1994 privind valorile mobiliare și bursele de valori dispune ca în cazul sancționării persoanelor juridice se pot „aplica sancțiuni cel mult egale prin gravitate, pentru contravenția respectiva, și persoanelor fizice carora, în calitate de administratori, reprezentanți legali sau exercitând **de jure** sau **de facto** funcții de conducere ori ca profesioniști în intermedierea de valori mobiliare sau alte activități reglementate de prezenta lege. le este imputabila respectiva contravenție pentru ca, deși puteau și trebuiau sa prevină săvârșirea ei, nu au făcut-o!

în situația în care actul normativ nu prevede posibilitatea sancționării persoanei juridice, ori în situația în care se stabilesc contravenții la norme ce prevăd obligații pentru agenți economici, sancțiunea se aplica, în temeiul art. 5 alin. final din Legea nr. 32/1968, patronului (persoana fizica), administratorului sau salariatului care avea îndatorirea de a aduce la îndeplinire aceste obligații, fie în baza unui act normativ, a statutului și contractului de societate, a contractului de munca, fie în baza unei sarcini de serviciu trasata de organul competent ori de șeful ierarhic. Atunci când acesta din urma nu a stabilit o asemenea sarcină, neglijându-și, așadar, propriile sale atribuții de serviciu, el este în culpă, fiind considerat contravenient. în acest sens, se prevede, de exemplu, că toți administratorii răspund fața de societatea comerciala pentru actele îndeplinite de directori sau de personalul încadrat, când dauna nu s-ar fi produs daca ei ar fi exercitat supravegherea impusa de îndatoririle funcției lor (art. 102 alin. 2 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale).

4.3. Răspunderea membrilor organelor colegiale de conducere

Ca regula generală, conducerea diferitelor categorii de unități este asigurată nu numai de organele unipersonale (manageri, directori etc.), **ci și de organe colegiale de conducere**. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 12 din Legea nr. 15/1990 privind reorganizarea unităților economice de stat ca regii autonome și societăți comerciale, conducerea regiei autonome revine consiliului de administrație, compus din 7 -5 persoane, din care una este **directorul**, sau **directorul general** al regiei. Consiliul de administrație se **numește** prin ordin al ministrului de resort sau, după caz, prin decizia administrației publice locale. Potrivit dispozițiilor Legii nr. 31/1990, societățile comerciale, cu capital de stat sau privat (pe acțiuni și cu răspundere limitată) cu mai mulți administratori **sunt administrate** de consiliul **de administrație**. În primul caz, acest organ colegial de conducere este numit de **consiliul împuterniciților statului**, cu **acordul**

ministerului de resort art. 212 alin. 3), în cel de-al doilea caz, este **numit de adunarea generală** (art. 93 alin. 4 și art. 142 lit. b). Consiliul de administrație poate **delega** o parte din puterile sale unui **comitet de direcție**, compus din membri aleși dintre administratori. Președintele consiliului de administrație este și **directorul general** sau **directorul**; el **conduce și comitetul de direcție** (art. 98). Executarea operațiunilor societății poate fi încredințată unuia sau mai multor **directori executivi**, funcționari ai societății din rândul persoanelor care nu sunt membri în consiliul de administrație. Societățile în nume colectiv pot fi administrate de unul sau **mai mulți administratori asociați** (art. 47), iar cele în comandita simplă și în comandita pe acțiuni sunt administrate de unul sau **mai mulți asociați comanditați**, aleși de asociați (art. 58 și art. 136).

Conform art. 3 alin. 2 din Decretul nr. 31/1954 privind persoanele fizice și juridice, actele făcute de organele persoanei juridice, în limitele puterilor conferite, sunt actele persoanei juridice însăși, iar alin. 3 al aceluiași articol prevede că faptele ilicite săvârșite de organele sale obliga însăși persoana juridică. De aici rezulta că faptele contravenționale ale consiliului de administrație (sau și ale comitetului de direcție) sunt contravențiile persoanei juridice, aceasta având posibilitatea. În baza art. 5 alin. 3 din Legea nr. 32/1968, să se îndrepte cu acțiune în regres împotriva persoanelor vinovate pentru a recupera paguba produsă în patrimoniul său, prin executarea sancțiunii contravenționale. De altfel, conform art. 43 alin. 2 lit. e) din Legea nr. 31/1990, administratorii societăților comerciale sunt solidar răspunzători față de societate pentru îndeplinirea strictă a îndatoririlor pe care legea le impune. Dar, așa cum am menționat, în temeiul art. 5 alin. 2 din Legea nr. 32/1968, sancțiunile contravenționale pot fi aplicate persoanelor juridice numai dacă aceasta este prevăzută prin actul normativ. Așa fiind, în situația săvârșirii unei contravenții de consiliul de administrație comitetul de direcție), iar actul normativ (care prevede și sancționează acea contravenție) dispune sancționarea persoanei juridice, aceasta **este subiect al răspunderii contravenționale**. În caz contrar, administratorii care alcătuiesc consiliul de administrație (comitetul de direcție) **vor răspunde personal**. Răspunderea contravențională a unui asemenea organ. Într-o atare ipoteză, nu este distinctă de membrii ce îl compun, deoarece un organ colegial, privit în întregul său, nu poate fi subiect al răspunderii, aceasta având un caracter personal și, în principiu, numai

persoanele fizice pot fi autoare de fapte ilicite. Răspunderea contravențională în acest caz este o răspundere pentru participarea culpabilă a mai multor persoane (subiecte) la comiterea unei contravenții. Ca urmare, răspunderea membrilor organului colectiv va păstra pentru fiecare subiect ele- meritele și trasaturile răspunderii personale, de care nu s-ar putea desprinde!. De altfel, art. 9 alin. final din Legea nr. 32/1968 prevede că în cazul în care la săvârșirea unei contravenții au luat parte mai multe persoane, sancțiunea se aplică fiecărui participant, separat.

Trebuie precizat că răspunderea contravențională a membrilor consiliilor de administrație (comitetelor de direcție) **nu** este solidară; într-o atare situație nu acționează pe deplin regula potrivit căreia fiecare membru răspunde pentru întreaga activitate a organului respectiv. Specificul activității organelor colegiale este deliberarea, care se încheie printr-o decizie adoptată prin votul membrilor lor (art. 146 din Legea nr. 31/1990). Dacă prin această decizie sau prin executarea ei se savârșeste o contravenție, vor răspunde contravențional numai acei administratori care au votat pentru luarea măsurii. Nu vor răspunde cei care au votat împotriva și nici cei care s-au abținut. În acest sens, art. 144 alin. 5 și 6 din Legea nr. 31/1990 prevede că „în societățile care au mai mulți administratori, răspunderea pentru actele săvârșite sau pentru omisiuni nu se întinde și la administratorii care au făcut să se constate, în registrul deciziilor consiliului de administrație, împotrivirea lor și au încunoscintat despre acestea în scris pe cenzori! Pentru deciziile luate în ședințele la care administratorul nu a asistat, el rămâne răspunzător dacă, în termen de o lună de când a luat cunoștință de acestea, nu a făcut împotrivirea în forma arătată. Dacă însă s-a comis o contravenție prin inacțiune, adică prin neluarea unei decizii care se impunea, vor răspunde acei administratori care au votat împotriva adoptării deciziei, cei care s-au abținut, precum și cei care au absentat pentru motive nescuzabile. Aceasta deoarece unul din elementele esențiale ale contravenției, așa cum am arătat deja, este săvârșirea cu vinovăție a faptei ilicite. Tot astfel, răspunderea contravențională a membrilor unui organ colegial nu presupune egalitatea răspunderii, fiind necesară individualizarea acesteia, în raport cu culpa fiecăruia, de pregătirea sa, de gradul de participare la luarea deciziei, de alte împrejurări care ușurează sau agravează răspunderea, cu toate că fiecare dispune de un singur vot. La fel se pune problema și în situația în care consiliul de administrație ar trasa unui membru al său o anumită sarcină ori îi încredințează conducerea unui sector sau compartiment de activitate. Dacă cel astfel desemnat savârșeste o contravenție, el va fi cel care va răspunde contravențional. Ceilalți administratori răspund numai dacă se va reține că și ei sunt în culpa.

5. CONTRAVENȚIA ȘI INFRAȚIUNEA

Art. 17 alin. 1 din Codul penal definește infracțiunea ca „fapta care prezintă pericol social, săvârșită cu vinovăție și prevăzută de legea penală”. În accepțiunea sa cea mai generală, infracțiunea (ca și contravenția) este o faptă a omului, un act de conduită exterioră a acestuia, interzis de lege sub o sancțiune specifică, care este pedeapsa'.

Deci, atât contravenția, cât și infracțiunea sunt fapte ilicite comise cu vinovăție,

care prezintă pericol pentru societate și fiecare dintre ele constituie temeiul angajării uneia din formele răspunderii juridice; contravenția -temeiul răspunderii contravenționale, infracțiunea temeiul răspunderii penale.

Spre deosebire de infracțiune, care prezintă un pericol social mai ridicat, cu consecințe mai grave și care dăinuie în timp, la contravenție, acest pericol este mai redus, iar urmările sunt mai restrânse.

Criteriile generale de deosebire între infracțiuni și contravenții pot fi **intrinseci** sau **extrinseci**, după cum tin de însăși natura faptelor sau sunt exterioare acestora. Printre criteriile intrinseci se înscriu în primul rând, și cu o greutate specifică, hotărâtoare, valorile și relațiile sociale aferente care sunt lezate sau periclitate prin săvârșirea faptei. Astfel, faptele îndreptate împotriva relațiilor sociale legate de valori de care depinde însăși existența comunității (siguranța societății, persoana și atributele sale, proprietatea) prezintă cel mai înalt grad de pericol social. De aceea, fata de ele legiuitorul reacționează prin mijloacele dreptului penal. În comparație cu aceasta, faptele prin a căror săvârșire se pun în pericol valori de care nu depinde însăși existența societății și a componentelor sale, ci funcționarea normală a unui domeniu sau altul de activitate, sunt contravenții.

Pe lângă **obiectul ocrotirii juridice**, la stabilirea gradului de pericol social **trebuie avute în vedere și urmările faptei**, respectiv dacă s-a produs o lezare efectivă sau doar o stare de pericol. Este de remarcat că unele fapte antisociale vatămă sau pun în pericol valori esențiale; ele constituie infracțiuni numai atunci când se săvârșesc într-un anumit mod (exemplu, prin expunere la suferințe fizice și psihice) ori în anumite condiții (exemplu, în mod repetat). În lipsa acestor împrejurări, fapta constituie contravenție".

Un alt criteriu intrinsec privește **rezonanța socială** diferită pe care o provoacă în rândul colectivității cele două categorii de acte antisociale. Faptele care vatămă viața, libertatea, integritatea și sănătatea persoanei, faptele de furt, tâlhărie, delapidare, tradare, acte de diversiune, atentat, evadare, falsificare de monedă, trafic de stupefiante ori de arme, au o rezonanță socială, provoacă o evidentă stare de neliniște, de nesiguranță socială. Dimpotrivă, faptele care pun

Constantin Bulai. **Infracțiuni și contravenții, Criterii de deosebire în teoria dreptului și în legislație**, în „Studii și cercetări juridice” nr. 2/1973, p.261 - 271.

M. C. Ardelean, Elemente distinctive între unele contravenții privind regulile de conviețuire socială, ordinea și liniștea publică și infracțiunile cu care se aseamănă, în

„Revista română de drept” nr. 8/1970, p. 32 - 38 în pericol valori de mai mică însemnătate, au o rezonanță restrânsă și nu provoacă tendința membrilor societății de a reacționa represiv, ca de pilda în ce privește circulația rutieră, pescuitul etc.

În sfârșit, alt criteriu intrinsec se referă la **posibilitatea de restaurare a relațiilor sociale vătămate**, de restabilire a ordinii dereglate, prin comiterea acelei fapte. În cazul infracțiunii este necesar să se aplice o pedeapsă, uneori cu executarea în penitenciar, pe când la contravenție se va aplica o sancțiune cu mult mai ușoară,

facându-se apel la simțul de răspundere al făptuitorului.

Criteriile extrinseci de diferențiere a infracțiunii de contravenție sunt o consecință și reflecta diferența de grad de pericol social dintre cele două categorii de fapte antisociale. Se numără printre criteriile extrinseci: sursa legislativa, deci sediul normelor juridice care prevăd cele două genuri de ilicit; felul sancțiunilor și modul de aplicare și executare a acestor sancțiuni.

În privința faptelor penale, actele normative care le prevăd-nu pot emana decât de la organele supreme ale puterii legislative. Dimpotrivă, contravențiile pot fi stabilite nu numai prin legi, ci și prin hotărâri și ordonanțe ale Guvernului, precum și, în anumite materii și în anumite limite, prin hotărâri ale organelor locale.

Referitor la modul de sancționare, sancțiunile contravenționale nu vizează decât excepțional, în cazuri limitate, și pe scurta durată libertatea persoanei. Totodată, în comparație cu sancțiunile penale, cele contravenționale, chiar când sunt formal asemănătoare, sunt întotdeauna mai ușoare, modul de executare mai puțin aspru ori consecințele produse sunt mai reduse.

În sfârșit, specific pedepselor, este faptul ca acestea nu pot fi stabilite și aplicate decât de instanțele de judecată, pe când sancțiunile contravenționale se constată și se aplica, ca regula, de anumite persoane și organe din cadrul puterii executive. Și procedura diferă; la contravenții există reguli mult mai simple și o operativitate sporită în instrumentarea cauzelor'.

Se ridică în mod legitim întrebarea cine apreciază, cine determină în concret gradul de pericol social, adică cine stabilește dacă o anumită faptă ilicită constituie contravenție sau infracțiune. Desigur că aceasta facultate, posibilitate, aparține organului competent să constate asemenea fapte, care trebuie să dea dovada de discernământ în aprecierea pe care o face.

Este semnificativa în acest sens, prevederea art. 10 din Legea nr. 61/1991, potrivit căreia în cazul în care agentul constator apreciază că sancțiunea amenzii este îndestulătoare, aplică amenda procedând potrivit dispozițiilor Legii nr. 32/1968. În caz contrar, procesul-verbal de constatare se trimite de îndată judecătoriei competente care va hotărî asupra sancțiunii contravenționale ce urmează a fi aplicate. Pe de altă parte, atunci când organul constator¹ Constantin Bulai, *op. cit.*, p. 270.

apreciază ca fapta a fost săvârșită în astfel de condiții încât potrivit legii penale ea constituie infracțiune, va sesiza organul de urmărire penală (art. 20 din Legea nr. 32/1968).

Aplicarea unei sancțiuni contravenționale nu înlătură răspunderea penală, atunci când se constată ulterior că aceasta faptă este infracțiune. Într-o asemenea situație, răspunderea penală ia locul răspunderii contravenționale. Dimpotrivă, în cazul în care fapta a fost urmărită ca infracțiune, și ulterior s-a stabilit prin rezoluție sau ordonanță a procurorului, ori prin hotărârea judecătorească, că ea ar putea constitui contravenție, actul de sesizare sau de constatare a faptei, împreună cu copia ordonanței sau a hotărârii se trimit organului în drept să aplice sancțiunea (art. 30 din Legea nr. 32/1968). Într-un astfel de caz, răspunderea contravențională înlocuiește răspunderea

penala. Soluția se impune în ambele ipoteze, deoarece răspunderea penala și cea contravenționala nu pot coexista. Într-adevăr, nu este posibil să se aplice pentru aceeași faptă o pedeapsa și o sancțiune contravențională, întrucât printr-o asemenea faptă s-a adus atingere aceleiași relații sociale ocrotite de lege. Totodată s-ar încălca principiul **non bis in idem**.

6. CONTRAVENȚIA ȘI ABATEREA DISCIPLINARĂ

Art. 100 alin. 1 din Codul muncii definește abaterea disciplinara astfel: „încălcarea cu vinovăție de către cel încadrat în muneâ -indiferent de funcție sau postul pe care îl ocupa -a obligațiilor sale, inclusiv a normelor de comportare! Abaterea disciplinara reprezintă condiția necesara -unicul temei pentru declanșarea răspunderii disciplinare!, după cum contravenția este condiția, temeiul declanșării răspunderii contravenționale.

Atât abaterea disciplinara cât și contravenția sunt fapte ilicite, antisociale, care prezintă pericol social, comise cți vinovăție. Însă, spre deosebire de contravenție, abaterea disciplinara prezintă o pericolozitate cantonata, prin însăși conținutul său, la câmpul raporturilor de munca dintr-o anumita unitate (societate comerciala, regie autonoma etc.). Contravenția, chiar dacă se săvârșește într-o societate comerciala de către personalul sau, are o rezonanța mai larga depășind cadrul acesteia.

Spre deosebire de actele normative care prevăd și sancționează contravențiile, descriind, în mod explicit aceste fapte ilicite, legislația muncii ca regula, nu cuprinde enumerarea abaterilor disciplinare. În dreptul muncii nu o- perează principiul „**nullum crimen sine lege**” , însă este valabil principiul „**nulla poena sine lege**”. Abaterile disciplinare sunt determinate doar implicit prin aratarea obligațiilor de serviciu ale salariaților. Ca urmare, pentru a stabili

A se vedea. Sanda Ghimpu, Alexandru Țiclea. **Dreptul muncii**, ediția a III-a, Casa de presa și editura Șansa, București, 1997, p. 396.

dacă o anumită faptă constituie abatere disciplinara este necesar sa se vada daca sunt întrunite elementele constitutive ale abaterii (subiect, obiect, faptă, vinovăție) și apoi sa se analizeze prin prisma trasaturilor generale ale faptei și in ordinea fireasca a cauzalitatii, dacă urmările daunatoare asupra relațiilor de munca din acea unitate (societate comerciala etc.) sunt efectul direct al faptei salariatului, precum și în măsură în care efectul dăunător prezintă gradul de intensitate minim care sa justifice declanșarea răspunderii disciplinare.

Așadar, sub aspectul laturii obiective, atât in cazul răspunderii disciplinare. cât și în cazul celei contravenționale suntem în prezenta unei tapte ilicite, contrara unor norme juridice, dar diferite sub aspectul gravitații, al pericolozității urmărilor pe care le produc, adica a gradului de perturbare a relațiilor sociale. Aceeași faptă poate constitui in funcție de o seamă de elemente (importanța obiectului ocrotit, împrejurările in care a fost comisa faptă, telul si intensitatea vinovăției, scopul urmărit, urmările faptei etc.) fie abatere disciplinara, fie contravenție sau și una si alta. Gravitatea si pericolozitatea sociala a rezultatului faptei constituie în ultima analiza elementul laturii obiective care exprimă cel mai bine diferentele de grad, de intensitate, situând o anumita faptă concreta deasupra sau dedesubtul pragului care

separa cele doua răspunderi și determina dozarea gradată a sancțiunii în funcție de fiecare din ele. În același timp, în funcție de acest indice de pericolozitate, reflectat în urmările ei directe, fapta se situează dedesubtul sau deasupra limitei minime a reglementării și a răspunderii juridice, în general. O faptă al cărei efect dăunător este imperceptibil, apare ca vădit lipsită de importanță și nu angajează nici un fel de răspundere.

Trebuie precizat ca subiectul (autorul) unei abateri disciplinare este întotdeauna determinat, circumstanciat, calificat și un anume salariat sau angajat pe baza unui contract de munca, pe când un contravenient, chiar autor al unei contravenții prevăzută în cazul personalului societăților comerciale poate să nu aibă această calitate. Într-adevăr, administratorii societăților comerciale, de exemplu, fie ei asociați sau neasociați își exercită funcția de multe ori în baza unui raport civil (contract de mandat). Într-o asemenea ipoteză, un astfel de administrator nu va răspunde disciplinar, ci conform regulilor mandatului și bineînțeles, când este cazul contravențional.

Mai menționăm că este posibil cumulul răspunderii contravenționale cu cea disciplinară fără ca astfel să se încalce principiul **non bis in idem**. Rațiunea acestei soluții se află în sfera de relații sociale diferite ocrotite de fiecare din cele două categorii de norme.

De altfel, principiul respectiv interzice de fapt de a i se aplica aceleași persoane, pentru aceeași fapta ilicită, două sau mai multe sancțiuni de aceeași natură. Posibilitatea cuantumului este stabilită, de exemplu, de art. 9 din Legea nr. 12/1990 privind protejarea populației împotriva unor activități comerciale ilicite', conform caruia aplicarea sancțiunilor contravenționale prevăzute de aceasta lege nu înlătură răspunderea disciplinara a făptuitorilor.

7. CAUZE CARE ÎNLĂTURĂ CARACTERUL ILICIT AL FAPTEI CONTRAVENȚIONALE

7.1. Considerații introductive

Este cert ca o fapta capătă caracter contravențional prin voința legiuitorului. Prin aceeași voință poate fi înlăturat un atare caracter și drept consecința anumite contravenții, dacă sunt săvârșite în anume condiții, nu constituie totuși fapte ilicite și deci temei al răspunderii contravenționale.

Legea admite ca în prezența unor stări, situații, cazuri, împrejurări etc., caracterul contravențional obișnuit al unei fapte sa fie în mod excepțional îndepărtat. **Este vorba de cauzele care înlătură caracterul contravențional al unor fapte ilicite.**

În sensul celor de mai sus, art. 10 din Legea nr. 32/1968, dispune că nu constituie contravenție fapta săvârșită în legitima apărare, din cauza unei întâmplări ce nu putea fi prevăzută sau înlăturată, precum și aceea săvârșită din constrângere, eroare de fapt sau în stare de necesitate. Tot astfel, nu constituie contravenție fapta săvârșită de o persoană care din cauza stării mintale sau a vreunei infirmități nu poate răspunde de fapta imputată. În temeiul art. 11 din aceeași lege și **minoritatea** este o cauză care înlătură caracterul contravențional al faptei.

Așa cum se arată în literatura juridică, cauzele care înlătură caracterul contravențional al faptei sunt, în principiu, aceleași cu cele care înlătură caracterul penal al faptei'. Potrivit Codului penal (art. 44 - 51) aceste cauze sunt: legitima apărare, starea de necesitate, constrângerea fizică și constrângerea morală, cazul fortuit, iresponsabilitatea, minoritatea făptuitorului, eroarea de fapt, precum și beția.

Aceasta din urma cauză, beția, deși nu este prevăzută expres în Legea nr. 32/1968, trebuie considerată, și în materie contravențională, o cauză care înlătură caracterul ilicit al faptei. Printre aceste cauze se număra și infirmitatea.

¹ Sanda Ghimpu, Alexandru Țiclea, *op. cit.*, p. 393. ² Republicată în M. Of. nr. 133/1991.

A se vedea. Antonie Iorgovan, *op. cit.*, p. 264.

Singura cauza care înlătură răspunderea contravențională este prescripția. Legea nr. 32/1968 reglementează două categorii de prescripție: prescripția aplicării sancțiunii (art. 13) și prescripția executării sancțiunii (art. 14).

7.2. Legitima apărare

În cadrul relațiilor sociale se pot ivi anumite situații de conflict, care, uneori, îmbracă forme destul de grave. În asemenea situații, persoana care considera că interesele și drepturile sale sunt pe nedrept lezate sau puse în pericol, simte instinctiv pornirea de a răspunde la violența prin diferite forme de autoapărare. În statul de drept însă, interesele ordinii juridice interzic justiția privată, impunând ca orice situație să se soluționeze (când nu se ajunge la înțelegere) numai de către organele statului abilitate în acest scop. Deci, nimănui nu-i este îngăduit să-și facă singur dreptate recurgând la acte și procedee contrare ordinii de drept pentru a-și apăra drepturile și interesele legitime lezate prin acțiunea altei persoane.

Totuși, revenind la legitima apărare, trebuie observat că sunt cazuri în care salvarea dreptului sau interesului legitim de la pericolul ce îl amenința nu este posibilă decât printr-o acțiune de apărare imediată a celui aflat în primejdie sau din partea altor persoane ce îl pot ajuta în acel moment.

Expresia „legitima apărare” în înțelesul obișnuit are semnificația situației în care, fiind ținta unei agresiuni, o persoană are dreptul să riposteze pentru a se apăra. Într-un atare caz, riposta în apărare este legitimă, corespunzând sentimentului general de dreptate și siguranța personală.

În înțelesul tehnic, potrivit legii, poate invoca starea de legitima apărare persoana care comite o contravenție pentru a înlătură un atac îndreptat împotriva sa sau împotriva unui interes public.

De asemenea, „este în legitima apărare și acela care din cauza tulburării sau temerii, a depășit limitele unei apărări proporționale cu gravitatea pericolului sau cu împrejurările în care s-a produs atacul”(art. 44 din Codul penal).

De exemplu, potrivit Legii nr. 61/1991 privind sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice - constituie contravenție „tulburarea fără drept, a liniștii locuitorilor, prin producerea de zgomote cu orice aparat sau obiect ori prin strigate sau larma”(art. 2 pct. 22).

Cu toate acestea, de exemplu, fapta unui taximetrist aflat noaptea în stație și supus atacului unor persoane care vor să-l tâlhărească, luându-i banii și autoturismul, de a claxona insistent pentru a atrage atenția cetățenilor și de a-i îndepărta pe agresori, deși a tulburat liniștea locuitorilor, în baza legitimei apărări, nu constituie contravenție. Tot astfel, fapta unei femei care, urmărită se refugiază în holul unui bloc, unde striga după ajutor, trezind din somn locatarii, deși tulbură liniștea acestora, nu constituie contravenția prevăzută și sancționată de art. 2 pct. 22) din Legea nr. 61/1991. Într-adevăr, și în acest caz, contravenția

a fost săvârșită pentru a înlătură un atac material, imediat și injust îndreptat împotriva sa, care-i punea în pericol demnitatea, onoarea și integritatea corporală, valori

sociale ocrotite de lege.

Din exemplele prezentate, rezultă că fapta considerată de lege drept contravenție, săvârșită în stare de legitimă apărare este comisa fără vinovăție, dar nu din cauză că persoana care a afectuat apărarea ar fi avut dreptul să o comită, ci din cauză că, făptuitorul a fost lipsit de posibilitatea de a-și determina și dirija în mod liber voința, ori fără această posibilitate nu există vinovăție și nici contravenție.

Așadar, înlăturarea caracterului contravențional al faptei în cazul legitimei apărări se întemeiază pe absența trăsăturii esențiale a vinovăției. Pentru a fi în prezența legitimei apărări este necesară existența mai multor condiții și anume: a) fapta de apărare să fie precedată de un atac; b) atacul să fie material, direct și injust; c) atacul să fie periculos; d) fapta săvârșită pentru înlăturarea atacului să fie o contravenție prevăzută și sancționată de un act normativ; e) apărarea să fie proporțională cu intensitatea atacului.

a. Fapta de apărare să fie precedată de un atac

Apărarea în general, deci și legitima apărare, presupune o acțiune agresivă, un atac, astfel încât acțiunea de apărare să fie, pe de o parte, provocată de producerea atacului, iar pe de altă parte să constituie un mijloc de înlăturare a acestuia.

Prin atac se înțelege o **acțiune efectuată cu intenția de a aduce o atingere sau o vătămare valorilor sociale care formează obiectul ocrotirii legale**

(persoana, drepturile ei sau interesele publice etc.).

Există atac atât în **cazul unui comportament activ, agresiv** (de exemplu, „aruncarea asupra unei persoane, construcții sau a unui mijloc de transport cu obiecte de orice fel sau cu substanțe inflamabile, iritant-lacrimogene, sau cu efect paralizant, corozive sau care murdăresc”), **cât și în cazul unei atitudini pasive** (de exemplu, „lăsarea fără supraveghere a unui bolnav mintal periculos de către persoanele care au îndatorirea de a-l îngriji sau păzi, precum și ne-anunțarea organelor sanitare sau ale poliției în caz de scăpare de sub pază sau praveghere”).

b. Atacul să fie material, direct, imediat și injust

Atacul **este material**, atunci când se realizează prin acțiuni sau inacțiuni de natura să pernă în pericol, în mod fizic, valoarea socială împotriva căreia este

A se vedea art. 2 pct.22 din Legea nr. 61/1991 privind sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, publicată în M. Of. nr. 196/1991.

îndreptat. Ca regula, atacul material, se produce prin recurgerea la violența fizică. Tot material este și atacul săvârșit prin infracțiune când persoana obligată să acționeze într-un anumit fel se abține, producând astfel un pericol fizic pentru valorile sociale ocrotite.

Atacul **este direct** când manifestarea materială a agresorului este îndreptată către o anume valoare socială pe care o pune în pericol în mod nemijlocit.

Atacul **este imediat** ori de câte ori pericolul pe care îl produce s-a ivit - pericol

actual -sau este pe punctul de a se produce -pericol iminent. Caracterul imediat al atacului rezulta deci. din intervalul de timp foarte scurt care separa momentul declanșării sale de momentul ivirii pericolului care amenința persoana, drepturile sale sau interesul public.

Când durata intervalului de timp dintre începerea atacului și ivirea pericolului este atât de mare încât oferă posibilitatea înlăturării aceluși pericol prin alte mijloace, atacul nu mai poate fi considerat imediat, fiindcă el nu da naștere unui pericol prezent, ci creează numai posibilitatea unui pericol ce s-ar produce în viitor; într-un atare caz nu se justifică o apărare legitimă.

După ce atacul s-a consumat și agresiunea a luat sfârșit, orice ripostă ia aspectul unei răzbunări, devenind la rândul ei o agresiune.

Atacul **este injust** atunci când persoana care recurge la comportarea agresivă împotriva altei persoane, a drepturilor acesteia, ori împotriva unui interes public, nu are nici un temei juridic. Atacul este just, când legea prevede sau permite explicit sau implicit recurgerea la comportarea sau efectuarea actului care este socotit ca fiind un atac'.

Pentru ca atacul să fie considerat injust, el trebuie să fie efectuat de o persoană care își poate da seama de ceea ce este just sau injust în manifestările sale. Nu putem vorbi de legitimă apărare, ci de stare de necesitate, atunci când atacul vine din partea unui iresponsabil. Când însă iresponsabilul este incitat de o persoană ce are discernământ, atunci aceasta va fi în realitate agresorul, iar atacul va fi considerat injust.

c. Atacul să fie periculos

Pentru ca apărarea să fie legitimă, se cere ca atacul să pună în pericol grav persoana sau drepturile celui atacat ori interesul public. Caracterul grav al pericolului rezultă din faptul că el amenință cu producerea unor consecințe ireparabile ori ¹ Vintilă Dongoroz, op. cit., p. 351.

De exemplu, Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice prevede că organele de ordine pot interveni în forță, folosind mijloacele din dotare pentru împrăștierea manifestanților care au tulburat grav ordinea publică și nu se supun somațiilor acestora de a se împrăști și disloca din zona afectată (art. 17 și 18).

greu de remediat; în ca/ contrar apărarea încetează de a mai fi legitima*.

d. Fapta comisă pentru înlăturarea atacului trebuie să fie o contravenție prevăzută și sancționată de un act normativ

Legitima apărare în materie contravențională nu poate fi invocată și nu produce efecte juridice decât atunci când fapta comisă este o contravenție prevăzută și sancționată de lege (exemplu, situația în care o persoană, la o ora târzie din noapte, alarmează vecinii prin strigate, întrucât un infractor încearcă să pătrundă în locuința sa prin forțarea ușii. Prin strigătele produse a tulburat liniștea celorlalți locatari, fapta ce constituie contravenție, însă ea a fost comisă în stare de legitima apărare).

e. Apărarea trebuie să fie proporțională cu intensitatea atacului

Pentru ca apărarea, efectuată împotriva unui atac, să fie considerată legitimă, este necesar să existe un raport de aproximativă proporționalitate între fapta săvârșită în apărare, pe de o parte, și atacul care a determinat nevoia de apărare, pe de altă parte.

Cerința unei proporții între reacție și agresiune derivă din însăși ideea de constrângere psihică. După ce legiuitorul, în art. 44 alin. 2 din Codul penal, a fixat complexul condițiilor atacului care legitimează acțiunea de apărare, a înscris în alineatul următor principiul proporționalității apărării ca o condiție aparte. proprie reacției în legitima apărare. În cazul în care această condiție nu este îndeplinită, simpla existența a unei stări de legitima apărare nu legalizează acțiunea de apărare a făptuitorului. Deci proporționalitatea constituie o condiție a legitimei apărări, nu a stării de legitima apărare.

Proporționalitatea nu înseamnă similitudine și cu atât mai puțin identitate de fapte; legea cere doar ca reacția de apărare să fie proporțională cu pericolul creat, adică să existe o oarecare echivalență, omeneste acceptabilă.

O regulă care să stabilească precis unde se termină și unde începe disproporția dintre atac și apărare nu există. Pentru determinarea ei se iau în considerație împrejurările de fapt. mijloacele folosite, forța fizică a contravenientului față de cea a agresorului și alte aspecte concrete.

Este considerată în legitima apărare și persoana care din cauza tulburării sau temerii a depășit limitele unei apărări proporționale cu gravitatea pericolului în împrejurările în care s-a produs atacul.

Fiecare din condițiile legitimei apărări examinate mai înainte, constituie implicit o limită juridică pentru aplicarea acestei cauze de înlăturare a carae-

Vintila Dongoroz. *op. cit.*, voi. I. p. 352.

\rt. 2 din Legea nr. 61/1991 privind sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice.

terului contravențional al faptei. Depășirea acestor limite presupune în mod necesar ca riposta celui atacat să fi fost făcută în condițiile unei stări de legitimă apărare.

Apărarea disproporționată față de agresor, depășirea deci a limitelor fixate prin lege pentru apărare, este o împrejurare care înlătură dreptul făptuitorului de a beneficia de această cauză dacă ar fi respectat condiția proporționalității.

Excesul de apărare este totuși asimilat cu apărarea legitimă atunci când se constată că depășirea limitei s-a datorat tulburării sau temerii de care a fost cuprins cel care a comis contravenția pentru a înlătura atacul.

Depășirea limitei legitimei apărări se poate produce cu intenție sau din culpă. Se produce cu intenție ori de câte ori cel atacat în mod deliberat, întreprinde acțiuni exagerate în apărare, iar din culpă când făptuitorul nu-și dă seama că apărarea nu este proporțională cu pericolul, fie crezând că acesta este mai mare decât cel real, fie considerând că reacția sa se încadrează în limitele proporționalității, deși putea și trebuia să-și dea seama de acest lucru.

7.3 Starea de necesitate

Se afla în stare de necesitate persoana care comite o contravenție pentru a salva de la un pericol iminent, și care nu putea fi înlăturat altfel, viața, integritatea corporală sau sănătatea sa, a altuia, un bun material al sau ori al altuia, precum și un interes public. Comiterea unei contravenții în atare condiții este caracteristica stării de necesitate. În aceasta situație pericolul inevitabil și iminent face ca titularul valorilor amenințate, sub presiunea constrângerii, să săvârșească o faptă necesară, indispensabilă pentru salvarea acestor valori.

În momentul apariției pericolului, făptuitorul este obligat, pentru a apăra valoarea socială amenințată, să sacrifice o altă valoare socială de mai mică importanță. Spre exemplu, un conducător auto depășește viteza legală în timp ce transporta un bolnav grav la cel mai apropiat spital pentru a i se acorda ajutor medical de urgență, viața fiindu-i în pericol. Depășirea vitezei legale constituie contravenție la normele privind circulația rutieră, dar conducătorul auto nu va fi sancționat fiind în stare de necesitate.

Existența pericolului inevitabil și iminent constrânge pe contravenient să comită o faptă ilicită, dar necesară salvării valorii amenințate. Conceptul de necesitate este legat de ideea de inevitabilitate, de constrângere și nu de ideea utilității raportului de valori aflate în joc. De exemplu, pentru a salva bunuri, persoane, în cazul unui incendiu, pompierii sunt nevoiți să tulbure liniștea locuitorilor prin producerea de zgomot și lumini (sirenă și girofar) pentru a ajunge cât mai repede la locul sinistrului, iar odată ajunși prin acțiunea lor de stingere a focului deteriorează unele bunuri pentru a salva altele mult mai importante sau chiar viața, sănătatea ori integritatea persoanelor surprinse de flăcări. În alte condiții, fapta lor ar constitui contravenție, dar fiind comisa în stare de necesitate ea își pierde caracterul contravențional. În sensul celor de mai sus, art. 37 din Legea nr. 17/1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale și al zonei contigue ale României dispune că nu constituie contravenție faptele prevăzute la art. 35 lit. d), h), i) și j) 'daca au fost săvârșite în scopul garantării securității navei sau al salvării de

vieți omenеști ori în scopul evitării unor avarii la nava sau la încărcătură.

Pentru a exista starea de necesitate trebuie îndeplinite cumulativ mai multe condiții:

a) fapta contravențională să fie săvârșită ca urmare a unui pericol neprevăzut (cutremur, inundații, incendii, defecțiune tehnica la o mașina sau instalație etc.. ori generat de apariția neașteptată a unor ființe periculoase -bolnavi psihici, animale sălbatice);

b) pericolul să fie iminent, adica pe cale de a se produce. Starea de necesitate începe sa existe din momentul în care pericolul este pe cale să se dezlănțuie, în sensul că producerea consecințelor vătămătoare este imediat realizabila. Condiția pericolului iminent sau actual pune in evidența faptul că un pericol depărtat, trecut sau viitor nu implica o stare de necesitate;

c) pericolul să fie real și nu imaginar, adica producerea lui sa nu fie pusa sub semnul incertitudinii;

d) pericolul să fie inevitabil, cu alte cuvinte sa nu poată fi înlăturat decât prin comiterea contravenției respective;

e) fapta să fie săvârșită numai în scopul de a salva viața, integritatea corporală sau sănătatea făptuitorului, a altei persoane, un bun material al său, al altuia ori un interes public. Necesitatea acțiunii de salvare trebuie apreciata in raport cu iminența și inevitabilitatea pericolului. De pilda, nu poate fi considerata a fi săvârșita în stare de necesitate fapta unei persoane aflața sub a băuturilor alcoolice care conduce pe drumul public un autovehicul pentru a transporta la spital un membru al familiei care necesita ajutor medical, atâta timp cât existau alte posibilități pentru a-l transporta în timp util (salvarea, taxi, alt autovehicul condus de o persoana care nu a consumat băuturi alcoolice etc.);

f) prin contravenția comisă să nu se producă, în mod conștient,

Prevăzută de Legea nr. 61/1991 (art. 2, lit.b, lit. s).

Conform acestui text, sunt contravenții:

-abandonarea unei nave în apele maritime interioare, in marea teritoriala ori eșuarea ei la țarm (lit. d);

-Îmbarcarea sau debarcarea de persoane ori mărfuri în afara porturilor sau a locurilor unde aceste operațiuni sunt autorizate (lit. h);

-pătrunderea neautorizata a unei nave intr-un port declarat închis într-o zonă a mării teritoriale în care trecerea inofensiva a fost suspendata temporar (lit. i);

-încălcarea restricțiilor prevăzute de art. 14 lit. j de către navele străine.

urmări mai grave decât dacă nu se intervenea. Se impune ca acțiunea de înlăturare a pericolului sa se mențină in limitele necesității, sa nu fie o acțiune exagerata în raport cu realitatea pericolului. Nu este în stare de necesitate cel care în momentul săvârșirii contravenției si-a dat seama ca pricinuieste urmări vădit mai grave dacă nu ar fi intervenit.

7.4. Constrângerea fizică sau morală

Nu constituie contravenție fapta prevăzută ca atare de un act normativ dacă este săvârșită din cauza constrângerii exercitate asupra făptuitorului de către o altă persoană.

Contravenția poate fi comisă datorită unei constrângeri fizice, careia făptuitorul nu i-a putut rezista, sau din cauza unei constrângeri morale (psihice), exercitată prin amenințare cu un pericol grav pentru persoana sa, ori a altuia și care nu putea fi înlăturată decât prin comiterea faptei respective.

Există, așadar, **constrângere fizică** și **constrângere morală**, cunoscută și sub denumirea de amenințare.

Ambele forme constituie cauze care pun persoana făptuitorului în imposibilitatea de a-și determina liber voința și ca atare, prezența lor exclude caracterul contravențional al faptei. Motivul care înlătură acest caracter constă în lipsa trăsăturii esențiale a contravenției - v inovația - corelată cu lipsa libertății de voință și acțiune a făptuitorului, condiție indispensabilă subiectului oricărei contravenții.

Pentru a fi vorba de **constrângere fizică** trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- fapta comisă să fie prevăzută și sancționată drept contravenție într-un act normativ;

- contravenția să fie săvârșită datorită unei acțiuni exterioare de constrângere fizică exercitată asupra făptuitorului prin care este paralizată capacitatea contravenientului de a-și dirija liber voința și acțiunile sale;

- constrângerea fizică exercitată trebuie să fie de natura a paraliza libertatea de voință și de acțiune a făptuitorului care nu poate întreprinde alte măsuri decât comiterea contravenției respective. Deci, făptuitorul devine un instrument care este pus în mișcare sau oprit să acționeze, de un factor exterior caruia el nu-i poate rezista în nici un fel. Dacă se stabilește că persoana față de care s-a exercitat constrângerea avea posibilitatea să opună rezistență ori să se sustragă acestei constrângeri nu se poate retine existența acestei cauze de înlăturare a caracterului contravențional.

Constrângerea morală (psihică) există atunci când persoana comite o contravenție prevăzută și sancționată de un act normativ, datorită unei amenințări cu un pericol grav pentru persoana sa ori a altuia, pericol ce nu putea fi înlăturat în alt mod. Ca și constrângerea fizică, cea morală este o cauză care răpește persoanei contrânse posibilitatea de a-și putea determina și dirija liber voința, fapt ce exclude existența vinovăției și, pe cale de consecință, înlătură caracterul contravențional al faptei. Pentru existența constrângerii morale trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- **să se exercite asupra psihicului făptuitorului o acțiune 4^e constrângere de către o altă persoană prin amenințare.** Există constrângere morală atunci când o persoană aflată sub presiunea unei temeri puternice, provocată de amenințarea venită din partea unei alte persoane care o constrânge să acționeze în sensul dorit de cel care amenință;

- **amenințarea să fie gravă.** Persoana expusă unui pericol poate fi făptuitorul

sau altă persoana, indiferent dacă între ele există vreo legătură (de rudenie, de prietenie sau de interese). De asemenea, este necesar ca între râul cu care se amenință și cel care ar rezulta din săvârșirea contravenției să existe o anumită proporție. În același timp, se considera că pericolul cu care se amenință trebuie să fie grav, adică să se refere la un râu ireparabil sau greu de remediat, fiindcă numai de un astfel de rau va justifica existența constrângerii. Această constrângere va avea efecte, pe linia înlăturării caracterului contravențional al faptei, numai în măsura în care pericolul pe care îl vizează amenințarea este **actual sau iminent** (pe cale să se producă) și dacă are un caracter **injust**;

- **pericolul grav să nu poală fi înlăturat în alt mod decât prin săvârșirea unei contravenții** prevăzută și sancționată de un act normativ, situație impusă de cel care amenință. Cu alte cuvinte, cel constrâns nu are o altă posibilitate, decât cel mult, să suporte producerea râului cu care este amenințat, ceea ce nu reprezintă o soluție de salvare.

De pildă, nu exista constrângere morala în situația în care contravenientul ce avea calitatea de vânzător într-o unitate de alimentație publică, a condiționat vânzarea unui produs de cumpărarea altuia greu vandabil', deoarece șeful de unitate l-a amenințat cu desfacerea contractului de muncă dacă nu face acest lucru. Într-un atare caz, vânzătorul putea să întreprindă alte măsuri, decât săvârșirea contravenției (să anunțe organul ierarhic superior, organul de poliție) pentru a înlătura pericolul cu care fusese amenințat.

7.5. Cazul fortuit

Cazul fortuit consta în intervenția unui eveniment sau a unei întâmplări ce nu putea fi prevăzută sau înlăturată și care determină producerea rezultatului socialmente periculos'.

Contravenția prevăzută și sancționată de art. 1 lit. j) din Legea nr. 12/1990 privind protejarea populației împotriva unor activități comerciale ilicite, republicată în M. Of. nr.

133/1991.

L.turențiu Groza, Gheorghe Pârâusanu, op. *cit.*, p.48.

De exemplu, nesemnalizarea schimbării direcției de deplasare a unui autovehicul constituie contravenție*. Se poate întâmpla însă ca cel în cauză să fi acționat semnalizatorul însă lampa să nu se aprindă pentru că exact în acel moment becul s-a ars, s-a deșurubat etc. în acest caz, ne aflăm în prezența unei situații ce nu putea fi prevăzută și nici înlăturată de conducătorul auto aflat în mișcare cu autovehiculul.

Caracterul contravențional al faptei este înlăturat tocmai pentru că făptuitorul a fost în situația de „caz fortuit”, neavând posibilitatea de a prevedea factorul extern care a produs rezultatul; el nu a prevăzut și nici nu putea să prevadă această întâmplare care s-a suprapus peste activitatea sa și rezultatul survenit în urma acestei suprapunerii; lipsește deci factorul intelectual. În lipsa lui, contravenția a fost comisă fără vinovăție, acesta fiind motivul pe baza căruia este înlăturat caracterul contravențional al faptei.

Cazul fortuit nu trebuie confundat cu situația în care făptuitorul, datorită unei cauze subiective, nu a prevăzut rezultatul pe care, în mod obișnuit, orice persoană l-ar putea prevedea. De exemplu, încălcarea liniei continue ce separă benzile de circulație pe o arteră rutieră și trecerea autovehiculului, pe sensul opus circulației datorită exploziei unui pneu uzat constituie contravenție; nu ne aflăm în prezența unui caz fortuit deoarece conducătorul auto putea și trebuia să prevadă explozia pneului și să-l înlocuiască.

La cazul fortuit imprevizibilitatea este obiectivă și deci generală, privind limitele cunoașterii umane în general, pe când în cazul expus, contravenția s-a produs din cauza neglijenței și lipsei de prevedere a făptuitorului, astfel că imprevizibilitatea este subiectivă, și deci personală. Împrejurările neprevăzute se pot datora unor întâmplări diferite care pot avea la rândul lor numeroase cauze, fenomene ale naturii (furtuni, trăsnete etc.) sau fenomene datorate unei boli de care persoana este afectată (criza de epilepsie, atac de cord etc.). Alteori împrejurarea respectivă poate fi provocată de comportarea unor animale. De exemplu, apariția bruscă a unui animal pe o arteră de circulație poate obliga pe conducătorul auto să intre cu autovehiculul pe sensul opus pentru a evita coliziunea cu acesta, comițând astfel o faptă contravențională. În situația cazului fortuit fapta își pierde caracterul ilicit, întrucât autorul nu putea să prevadă acest eveniment și nici să-l înlăture în alt mod.

Pentru existența cazului fortuit este necesar să fie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

Prevăzută și sancționată de Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 328/1966 privind circulația pe drumurile publice și pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor în acest sector (art. 31 alin. 3 lit. a; art. 126 lit. d).

Contravenție prevăzută și sancționată de Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 328/1966 (art. 25; art. 126 lit. a).

a) rezultatul acțiunii sau inacțiunii ilicite a contravenientului să fie consecința unei împrejurări străine de cunoașterea și voința acestuia;

b) împrejurarea care a determinat producerea rezultatului trebuie să fie de așa natură încât apariția ei să nu fi putut fi prevăzută. În cazul fortuit făptuitorul nu prevede un anumit rezultat fiindcă obiectiv nu poate fi prevăzută ivirea întâmplării care va produce acel rezultat;

c) contravenția comisă ca urmare a întâmplării neprevăzute trebuie să fie sancționată de un act normativ, deoarece numai în privința acestor fapte existența cazului fortuit este socotită ca o cauză de înlăturare a caracterului lor contravențional.

7.6. Eroarea de fapt

Această cauză exoneratoare de răspundere presupune necunoașterea sau cunoașterea greșită de către făptuitor, în momentul comiterii contravenției, a existenței unei stări de fapt, situații sau împrejurări de care depinde caracterul contravențional al unei fapte. Dacă el ar fi cunoscut în mod corect realitatea nu ar fi săvârșit contravenția.

De exemplu, constituie contravenție fapta conducătorului care oprește autovehiculul pe o artera de circulație pe care este instalat indicatorul „oprirea interzisă”⁴. Nu este însă contravenient dacă nu a putut observa acest indicator, datorită faptului că el era acoperit vederii de un vehicul cu gabarit depășit staționat chiar în dreptul aceluiași indicator sau de crengile unui copac.

Așadar, eroarea de fapt se caracterizează prin aceea că făptuitorul, deși are capacitatea fizică și psihică, în momentul comiterii contravenției, își reprezintă greșit realitatea obiectivă deoarece nu cunoaște anumite stări de fapt, situații sau împrejurări existente în momentul respectiv, ori le cunoaște greșit, deformat, astfel încât, în ambele cazuri există o discordanță între această realitate obiectivă și imaginea pe care și-o face acea persoană despre realitate.

Această contradicție între realitatea obiectivă și reprezentarea sa subiectivă îl pune pe contravenient în imposibilitatea de a-și da seama de caracterul ilicit al faptei comise și în consecință de a-și putea dirija voința și acțiunea în mod conștient.

De subliniat este faptul că „eroarea de drept”, adică necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii, nu înlătură caracterul contravențional al faptei. Este aplicarea dictonului latin **nemo consetur ignorare legem**, adică nimeni nu se poate apăra invocând necunoașterea legii.

În practică, se pot întâlni situații când, deși făptuitorul se afla în eroare

Contravenția este prevăzută de art. 38 alin. 1 din Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 328/1966 și sancționată prin Hotărârea Guvernului nr. 582/1994, cu amendă de la 30.000 lei la 60.000 lei (pct. 7).

de fapt, acest lucru nu înlătură caracterul contravențional al faptei. Una din aceste situații este întâlnită în cazul contravențiilor îndreptate împotriva persoanei; eroarea făptuitorului cu privire la identitatea victimei, așa numită „**error in personam**”, nu înlătură caracterul ilicit deoarece normele legale nu apără viața, sănătatea sau alte atribute ale unei anumite persoane, ci ale oricărei ființe umane.

De exemplu, aruncarea cu resturi menajere sau alte produse asupra unei persoane și, în consecință, murdărirea îmbracamintii acesteia constituie contravenția prevăzută și sancționată de art. 2 lit. b) din Legea nr. 61/1988 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice. Într-un atare caz, făptuitorul nu se poate apăra de răspundere motivând că a confundat persoana, el prin acțiunea sa ilicită vizând de fapt o altă persoană. Așa fiind, identitatea subiectului pasiv nu are nici o semnificație și eroarea de fapt nu poate opera; urmează ca făptuitorul să fie sancționat contravențional.

Eroarea de fapt constituie o cauză personală ce înlătură caracterul contravențional al unei fapte; ea nu produce efecte juridice față de alți participanți.

7.7. Iresponsabilitatea și infirmitatea

În conformitate cu prevederile art. 10 alin. ultim din Legea nr. 32/1968, nu constituie contravenție fapta săvârșită de o persoană care din cauza stării mintale sau vreunei infirmități nu poate să răspundă de fapta imputată. **Iresponsabilitatea**

datorată stării mintale a făptuitorului constituie o cauză de înlăturare a caracterului contravențional al faptei comise, deoarece ea nu este săvârșită de un subiect responsabil. O asemenea persoană nu posedă însușirile mintale (discernământ, inteligență, conștiință, rațiune) necesare pentru a înțelege de ce anumite acțiuni sau inacțiuni prezintă un pericol social și de ce ele au un caracter ilicit.

Caracteristic stării de iresponsabilitate este lipsa acelor facultăți psihice ale persoanei datorită unor anomalii sau boli mintale (schizofrenie, cretinism, infantilism, debilitate mintală, psihoza etc.), care nu-i permit să înțeleagă natura și semnificația actelor sale de conduită sau să fie stăpână pe ele. În raport cu aceste cauze și cu efectele lor, starea de incapacitate psihică poate fi **permanentă** (incurabilă) sau **temporară** (intermitentă).

Pentru ca starea mintală a unei persoane să determine înlăturarea caracterului contravențional al unei fapte este necesar ca incapacitatea psihică să fie constatată de un organ medical de specialitate.

Împotriva făptuitorului se poate lua una din măsurile de siguranță cu caracter medical - obligarea la tratament medical (art. 113 din Codul penal), sau internarea într-o instituție medicală de specialitate (art. 114 din Codul penal) și nu sancționarea contravențională.

Infirmitatea este o cauză necunoscută în legislația penală, deci, ea nu exonerează de răspundere persoana infirmă care comite o infracțiune.

În materie de contravenție, însă, infirmitatea operează înlăturând caracterul ilicit al faptei dacă fapta comisă este în legătură cu aceasta infirmitate. De exemplu, traversarea străzii de către un pieton printr-un loc nemarcat sau unde nu există indicator, constituie contravenție la normele privind circulația rutieră. Dacă fapta este comisă de o persoană lipsită de vedere, ea nu poate fi sancționată deoarece nu putea să-și dea seama de fapta comisă datorită infirmității pe care o are.

7.8. Minoritatea

Potrivit art. 11 alin. 1 din Legea nr. 32/1968, fapta comisă de un minor sub 14 ani nu constituie contravenție.

Deci, minoritatea reprezintă o altă cauză care înlătură caracterul contravențional al faptei, deoarece minorul sub 14 ani, aflându-se în procesul natural de dezvoltare organică și psihică, există prezumția absolută că nu are capacitatea de a înțelege suficient caracterul faptelor sale și nici nu are experiența necesară pentru a înțelege și cunoaște normele de conduită socială și actele normative ce le reglementează. Lipsa de discernământ înlătură și caracterul ilicit al faptei comise.

De aceea, legiuitorul a instituit principiul imunității minorului care nu a împlinit 14 ani indiferent care ar fi normele legale încălcate și consecințele faptei sale.

7.9. Beția

Spre deosebire de Codul penal care include printre cauzele care înlătură caracterul penal al faptei și **beția accidentală completă** (art. 49), Legea nr. 32/1968 nu prevede

aceasta cauză. Cu toate acestea, considerăm ca **beția accidentală completă** constituie o cauză și de înlăturare a caracterului contravențional al unei fapte'. Într-adevăr, nu se justifică deosebirea din acest punct de vedere dintre cele două categorii de răspunderi. De altfel, așa cum am aratat, toate celelalte cauze de înlăturare a răspunderii contravenționale sunt preluate de Codul penal.

Art. 49 din Codul penal prevede că nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penala daca făptuitorul în momentul săvârșirii faptei se găsea, datorita unor împrejurări independente de voința sa, în stare de beție completa produsă de alcool, sau alte substanțe. În alin. 2 al aceluiași articol este prevăzută starea de beție voluntară completă produsă de alcool sau alte substanțe, însă nu

Contravenția este prevăzută de Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 328/1966 (art. 63 alin. 1) și sancționată de Hotărârea Guvernului nr. 582/1994 cu amendă de la 10.000 lei la 20.000 lei (pct. 17).

A se vedea în acest sens: Laurențiu Groza, Gheorghe Pârâșanu, *op. cit.*, p. 32; Antonie Iorgovan, *op. cit.*, p. 240.

o cauza ce înlătură caracterul penal al unei fapte; ea poate constitui o circumstanța atenuanta sau agravanta.

Beția este o stare psihico-fi/ica anormala în care se găsește o persoana datorita efectelor pe care le are asupra organismului sau asupra facultăților mintale, anumite substanțe excitante sau narcotice consumate de acea persoana său introduse în corpul sau. Cea mai frecventa forma de beție este beția alcoolica sau intoxicatia etilica.

După cum se cunoaște, beția provoacă devieri specifice de la starea psiho-fizica normala; ele duc la diminuarea, uneori până la anihilare, a capacității psiho-fi/ice a persoanei, punând-o în imposibilitatea de a-și da seama și de a fi stăpâna pe acțiunile sau inacțiunile sale. După atitudinea față de provocarea stării de beție se face distincție între **beția accidentală** (fortuita), provocata independent de voința persoanei și **beția voluntară**. Singura care înlătură caracterul contravențional al faptei este **beția accidentală completă** (care se produce prin inhalarea unor vapori de alcool, eter, terebentină, neofalina ori alte substanțe din mediul în care persoana lucrează ori se afla întâmplător).

în cazul în care o persoana comite o contravenție și în acel moment se găsea, datorita unor împrejurări independente de voința sa, în stare de beție accidentala completa, fapta nu va fi sancționată contravențional, lipsind una din trasaturile sale esențiale și anume vinovăția.

7.10. Ordinul autorității ierarhice

Una din obligațiile administratorilor, ale salariaților și subordonaților în genera], este de a duce la îndeplinire hotărârile adunării generale a asociaților, deciziile consiliului de administrație, ordinele șefilor ierarhici.

în mod normal, oricare dintre aceștia primind un ordin legal -în fond sau în aparenta -nu este ținut, ba chiar mai mult, nici nu are dreptul de a-1 cenzura sub aspectul utilității și oportunității lui și de a condiționa executarea lui de concluziile

sale personale asupra acestor aspecte, întrucât de ele răspunde superiorul care a emis ordinul. Promovarea unei soluții contrare ar contrazice ideea de disciplina. Dacă astfel săvârșește o contravenție, el se poate apăra invocând ordinul autorității ierarhice.

Cu toate acestea, când apare **vădit** pentru oricine, la nivelul de pregătire cerut pentru o anumită funcție, ca o dispoziție este greșită -sub aspect tehnic, economic, organizatoric etc. -și deci **neoportună**, cei în cauza au datoria să se opună la aducerea ei la îndeplinire și, în orice caz, să preîntâmpine urmările ei păgubitoare. În asemenea situații limita, care se apreciază în concret, de la caz la caz, persoana respectiva va răspunde contravențional pentru săvârșirea faptei ilicite consecința a executării ordinului vădit neoportun.

Dacă ordinul este **vădit ilegal**, fie numai sub aspectul conținutului său, fie, mai ales, atunci când ordinul, ilegal în conținut, este dat de un organ necompetent și în altă formă decât cea prevăzută de lege. Cel care l-a executat nu va putea fi apărat de răspundere. Chiar ordinul emis de organul competent și în formele prescrise de lege trebuie considerat totuși vădit ilegal sub aspectul conținutului ori de câte ori apare inadmisibil ca. cel caruia i-a fost adresat să nu fi observat ilegalitatea lui (de exemplu, persoana care execută dispoziția de a nu afișa adaosul comercial, casierul care face o plată în executarea unui ordin verbal, gestionarul care se conformează ordinului de a condiționa vânzarea unor mărfuri de cumpărarea altora etc.).

Acordul unității se aseamăna cu ordinul de serviciu, constituind o cauză de exonerare în cazul când unitatea, prin organele sale, autorizează un salariat să procedeze la acțiuni care ar putea constitui contravenții. Ca și în cazul ordinului de serviciu, acordul unității exonerează de răspundere numai dacă nu este vădit ilegal. Spre deosebire de ordinul de serviciu, care poate emana de la oricare superior ierarhic, în cazul acordului unității consimțământul poate fi dat numai de persoana care are calitatea de organ al persoanei juridice. De asemenea, acordul unității reprezintă o încuviințare, pe când ordinul de serviciu obligă la executarea lui'.

8. PRACTICA JUDICIARĂ

8.1. Fapta de a deține o sumă de bani într-un spațiu comercial nu constituie contravenție (prevăzută de art. 1 lit. e din Legea nr. 12/1990)

Prin cererea înregistrată la aceasta instanță la data de 3.12.19% petenta

S. C. ALEMAN 96 S.R.L., a formulat plângere împotriva procesului-verbal de contravenție nr. 0071565/20.11.1996, încheiat de către Garda Financiară, secția București, solicitând anularea acestuia, obligarea intimatului la restituirea sumei de bani confiscate, exonerarea de plata amenzii.

În motivarea plângerii, petenta arată că, în spațiul în care societatea își desfășoară activitatea, cu ocazia controlului a fost găsită suma de 35.800.000 lei, pentru justificarea acestei sume prezentând acte de casa și o chitanță sub semnătură privată din care rezulta că a împrumutat suma de 36.000.000 lei de la numitul M. R.

Mai arată petenta că, inițial în procesul-verbal s-a consemnat că a fost confiscată suma de 32.043.200 lei și ulterior 31.043.200 lei, iar simpla împrejurare de a fi găsită

o anumita suma de bani în incinta societății nu constituie contravenție.

Instanța, analizând actele de la dosar, reține următoarele:

A se vedea Sanda Ghimpu, Alexandru Țiclea, *op. cit.*, p. 425.

Prin procesul-verbal de contravenție nr. 0071565 seria A din 20 noiembrie 1W6 s-au constatat vânzări pe baza facturilor seria F nr. 0693710, 0663711 și 0663712 în suma de 2.756800 lei și chitanțe Fiscale seriile 3643501, 3643502 și 3643488 - 3643500 în valoare de 2.000.000 lei. S-a mai constatat un numerar efectiv existent în casierie în suma de 35.800.000 lei rezultând astfel o diferență de numerar de 31.043.200 lei, suma ce nu poate fi justificata cu documente legale întocmite.

În drept s-a reținut săvârșirea contravenției prev. de art. 1 lit. e) din Legea nr. 12/1660.

Potrivit art. 1 lit. e) din Legea nr. 12/1690, constituie activitati comerciale ilicite efectuarea de acte sau fapte de comerț cu lucruri a căror proveniență nu poate fi dovedita, în condițiile legii.

În speța, în incinta spațiului unde petenta își desfășoară activitatea, a fost găsită o suma de bani., pentru care s-a prezentat o chitanța de împrumut sub semnătura privata ce nu a fost luata în considerare la încheierea procesului-verbal.

Indiferent de împrejurarea dacă chitanța prezentată poate fi o dovada în sens contrar celor reținute în procesul-verbal de contravenție sau nu, fapta, astfel cum a fost descrisă de către intimată nu întrunește elementele constitutive ale contravenției prev. de art. 1 lit. e) din Legea nr. 12/1990.

Fapta descrisa nu este contravenție deoarece petentei nu i s-a imputat gasirea unei sume de bani (pentru care aceasta a prezentat o justificare) și nu efectuarea propriuzisă de acte sau fapte de comerț cu bunuri a căror proveniența nu poate fi dovedita.

Intimata a prezumat ca simpla găsire a unei sume de bani reprezintă un act sau fapt de comerț, ceea ce este inadmisibil.

Intimata trebuia sa demonstreze efectuarea de acte sau fapte de comerț în condițiile prevăzute de art. 1 lit. e) din Legea nr. 12/1990, ceea ce nu a făcut.

(Judecătoria Sectorului 1, București, sentința civila nr. 12/1997).

8.2. Contravenție. Lipsa unui element constitutiv. Spălarea autoturismului pe trotuar nu constituie contravenția prevăzută de art. 2 lit. a) din Legea nr. 12/1990

La data de 13.10.1994 a fost înregistrata pe rolul Judecătoriei Sectorului 1 sesizarea Secției 1 Poliție prin care s-a solicitat transformarea amenzii de 20.000 lei aplicata prin procesul-verbal seria Z nr. 0007153. în închisoare contravenționala a numitului M. S.

În motivarea cererii s-a arătat că la data de 18.08.1994, contravenientul a fost depistat pe Calea Victoriei, spălând mașina pe trotuar, fapta sancționată de art. 2 lit. a) din Legea nr. 12/1990.

întrucât contravenientul nu a achitat amenda în termen de 30 de zile, se impune a se face aplicarea prevederilor art. 4 din aceasta lege.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța reține ca fapta contravenientului nu este act sau fapt de comerț în sensul prevederilor art. 3 Cod comercial și nici nu este prevăzută într-o altă lege, motiv pentru care în mod greșit contravenientul a fost sancționat pentru că ar fi săvârșit acte de comerț fără îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege.

Având în vedere cele de mai sus, instanța constată că nu sunt întrunite elementele constitutive ale contravenției, astfel cum este definită de art. 1 din Legea nr. 32/1968 și în consecință, urmează să respingă sesizarea și să anuleze procesul-verbal.

(Judecătoria Sectorului 1. București, sentința civilă nr. 12494/1994).

8.3. Contravenție inexistentă

Prin cererea înregistrată la 1.08.1996. R.A.T.B. a înaintat la Judecătoria Sectorului 1 București, plângerea contestatorului împotriva procesului-verbal de contravenție nr. 196791 din 13. 05.1996 încheiat de R.A.T.B.

în motivarea plângerii, petentul precizează că avea abonament de călătorie pentru linia de autobuz pe care calătorea, dar nu îl avea asupra lui.

în sprijinul plângerii, petentul depune la dosar copia abonamentului de călătorie pentru toate liniile, valabil până la 12 iunie 1996.

întrucât petentul a fost sancționat pe 13 05.1996, rezultă că în acea zi călătorea legal cu acel mijloc de transport. Apararea intimă, în sensul că petentul a obținut abonament de călătorie, după ce a fost încheiat procesul-verbal de contravenție, chiar în aceeași zi. nu poate fi primită. întrucât nu a fost dovedită.

Instanța constată întemeiată plângerea și urmează să o admită.

(Judecătoria Sectorului 1. București, sentința civilă nr. 53/1997).

8.4. Contravenție inexistentă

Prin contestația formulată, petentul A. V. a solicitat instanței anularea procesului-verbal constatator seria J nr. 49650 din 17.10.1996 prin care a fost amendat cu suma de 50.000 lei întrucât a condus pe drumurile publice un autovehicul cu un tonaj mai mare de 5 tone.

întrucât din certificatul de înmatriculare al vehiculului rezultă că acesta are un tonaj de 5 tone. urmează să admită contestația și să anuleze procesul-verbal constatator.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civilă nr. 275/1997).

8.5. Contravenție inexistentă

Prin contestația înhodusă la data de 20.12.1994, S. C. SAN METAL S.R.L., a solicitat în contradictoriu cu Garda Financiară Centrală București anularea procesului-verbal de contravenție nr. 0045231 din 5.12.1994 prin care s-a dispus confiscarea sumei de 45.000 S, ca urmare a săvârșirii contravenției prevăzută de art. 1 lit. a) din

Legea nr. 12/1990.

În motivarea contestației s-a aratat ca la data de 13.02.1994, S. C. SAN METAL S.R.L. a încheiat un contract de comision având ca obiect vânzarea- cumpărarea unei cantitati de 1.100 tone tabla între S. C. UNIVERSAL PRO- DAS S.R.L. și INVERCOM Ltd. din Columbia.

Ca urmare a acestui contract, partenerul străin s-a prezentat la contesta- toare cu suma de 45.000 S drept avans la contract, bani care nu au fost încasați prin banca ci s-a recomandat acestuia transformarea sumelor în lei, ceea ce a dus în final la încasarea prin casa a sumei de 76.950.000 lei. ulterior făcându-se și plăți în valuta.

Se susține în contestație ca în mod eronat s-a reținut de către Garda Financiară că acesta societate ar fi încasat suma de 45.000 S față de documentele contabile aflate în posesia unității.

La termenul de judecată, contestatoarea prin aparator a depus la dosar contractul încheiat între parti, un extras din registrul de casa din 31.03.1994, precum și fila de la această dată, și nota contabilă din data de 13.07.1994 cu un extras de cont în valoare de 174.324 S.

Având în vedere ansamblul actelor aflate la dosar, instanța constată ca procesul-verbal de contravenție este nelegal, deoarece contravenția reținută în sarcina unității contestatoare nu a fost săvârșită de aceasta.

Din registrul de casa, aflat la dosar în extras, rezulta ca s-a făcut o încasare de 76.950.000 lei și nicidecum de 45.000 S, așa cum rezulta din conținutul procesului-verbal contestat.

Este adevărat că ulterior, în contul unității au apărut sume de bani în valuta, operațiunile de încasare făcându-se prin intermediul băncii DACIA FELIA S.A.

Față de cele precizate, instanța apreciază ca fapta săvârșită de contestatoare nu se poate încadra în dispozițiile art. 1 lit. a) din Legea nr. 12/1990 cu modificările ulterioare, astfel încât procesul-verbal întocmit de Garda Financiară Centrală este neîntemeiat.

Față de cele precizate, instanța va admite contestația și va dispune anularea procesului-verbal și restituirea sumelor confiscate.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civilă nr. 1842/1995).

8.6. Faptă ilicită neconsumată. Inexistența răspunderii contravenționale

Instanța constată că prin plângerea înregistrată la data de 28.02.1995, petentul D.P. a solicitat în contradictoriu cu intimata Inspectoratul Județean al Poliției Bihor să dispună anularea procesului-verbal seria Z nr. 1123277 întocmit la data de 21.02.1995.

În motivarea plângerii, petentul arată instanței că la data de 21 februarie a cumpărat din Arad 20 perechi adidasi pentru membri familiei sale. iar la întoar- cerea acasă a fost sancționat în trenul personal nr. 4333; arată că avi/ul de însoțire al mărfii pe care nu-l avea în acel moment asupra sa, i s-a eliberat ulterior.

Examinând actele și lucrările dosarului, declarațiile martorilor audiați - M.D. și B.P. - instanța reține următoarele:

La data de 21.02.1905, Poliția T.F. Oradea a întocmit procesul-verbal seria Z nr. 1123277, constatând că numitul D. P. I. a fost depistat în trenul personal nr. 4333 având asupra sa 20 perechi adidași marca „PUMA” pe care intenționa să-i vândă în piața fără forme legale, reținându-se că sus-numitul a săvârșit fapta prevăzută și sancționată de art. 1 lit. g) și art. 2 lit. e) din Legea nr. 12/1990, modificată prin Legea nr. 42/1991.

Susținerea petentului conform căreia bunurile găsite asupra sa ar fi fost cumpărate pentru îndestularea membrilor familiei sale și nicidecum în scopul re-vânzării lor, este confirmată de martorul M. D. care declară că petentul a primit anterior plecării sale de acasă bani de la rudele sale în vederea achiziționării unor produse de încălziminte de la Arad, ce urmau să satisfacă trebuințele familiei.

Al doilea martor audiat, releva faptul că agentul constatator a constatat că petentul avea asupra sa bunurile mai sus indicate în gara Oradea, loc în care deținătorul lor nu le pusese în vânzare, împrejurare ce denota că fapta contravențională reținută de organele de poliție în sarcina sa nu s-a consumat; este îndeobște cunoscut că în materie contravențională tentativa nu se pedepsește, astfel că actul sancționator în raport cu probele de la dosar este considerat că fiind nelegal în consecință în temeiul dispozițiilor art. 38 din Legea nr. 32/1968 urmează a fi anulat, dispunându-se restituirea bunurilor confiscate.

(Judecătoria Oradea, sentința civilă nr. 6753/1995).

8.7. Parcarea autovehiculului pe spațiu verde. Lipsa obiectului material al contravenției

Prin contestația înaintată în instanța la data de 16.04.1994, contestatorul A. V., a solicitat în contradictoriu cu Secția 2 Poliție, anularea procesului-verbal de contravenție seria Z nr. 0666033 din 8.06.1994. În motivarea contestației, petentul arată în esență că spațiul pe care era parcat autoturismul nu era un spațiu cu vegetație și, deci, procesul-verbal de contravenție este neîntemeiat.

În dovedirea contestației se afla deșus la dosarul cauzei procesul-verbal atacat, iar proba testimonială a evidențiat faptul că locul unde era parcat autoturismul în cauză, mai precis pe B-dul Poligrafiei, era lipsit complet de orice vegetație.

Analizând ansamblul probatoriilor administrate, din perspectiva probei testimoniale, instanța constată întemeiată contestația.

Astfel, contestatorul a făcut dovada inexistenței vegetației pe locul unde era parcat autoturismul la data de 8.06.1994, pe B-dul Poligrafiei, ceea ce înlătură caracterul contravențional al faptei, deoarece, mai precis, fapta nu există, neproducându-se o distrugere a vegetației, prin faptul parcării autoturismului.

Ceea ce se protejează prin H.G. nr. 127/1994, este tocmai vegetația în concretetea sa, și nu o virtualitate -un posibil spațiu verde ce a fost sau urmează a fi amenajat.

Amenajarea și creșterea spațiilor verzi cade în sarcina organelor edilitare

gospodărești, iar faptul ca aceste spatii au fost distruse, chiar prin parcuri repetate de mașini, anterior celei în cauză, nu poate duce la concluzia ca ultima faptă ar fi cea contravențională, deoarece a dispărut obiectul material al contestației, și anume vegetația.

Fata de argumentele expuse, în baza Legii nr. 42/1968, instanța urmează să admită contestația și anularea procesului-verbal de contravenție seria Z nr. 0666033, încheiat la data de 8.06.1994, de către agentul intimatului Secția 2 Poliție.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civ ila nr. 2862/1995).

8.8, Contravenție la regulile de circulație pentru neacordarea priorității. Pietoni neangajați în traversare. Lipsa faptei ilicite

Plângerea formulată și înregistrată pe rolul instanței la data de 16.12.1994 sub nr. 16053, contestatorul C. J., a solicitat ca, în contradictoriu cu agentul constatator DGPMB - Brigada de Poliție Rutieră, să se pronunțe o hotărâre de anulare a procesului-verbal seria J nr. 3015 încheiat în data de 14.12.1994.

În motivarea plângerii, contestatorul a arătat că, în timp ce se deplasa pe B-dul 1 Mai în direcția Piața Victoriei, a fost oprit de un agent de circulație care l-a sancționat încheind procesul-verbal a cărui anulare se solicita, pentru săvârșirea faptei prevăzute de art. 44 pct. 26 al Regulamentului de aplicare al Decretului nr. 328/1966. Se învederează că, deși s-a reținut că nu a acordat prioritate pietonilor angajați în traversare, în realitate la acel moment nu se afla nimeni pe locul marcat în acest scop, iar autoturismul pe care îl conducea contestatorul era flancat de un tramvai și de un alt automobil.

În dovedirea contestației s-a depus la dosar în copie procesul-verbal de contravenție iar la solicitarea petentului, instanța a încuviințat acestuia administrarea dovezii cu martori și înscrisuri.

Intimata, deși s-a prezentat în fața instanței la prima zi de înfățișare, nu a solicitat probe și nici nu a depus note scrise în combaterea susținerilor contestatorului.

« /

În depoziția sa, martorul P. A. a arătat pe de o parte că agentul de circulație a făcut semnul de oprire înainte ca autoturismul condus de contestator să fi ajuns la trecerea de pietoni. Pe de altă parte, s-a precizat că în momentul trecerii autoturismului prin locul special marcat, acesta era flancat în dreapta de un șir de autovehicule, iar în stânga de un tramvai și nici un pieton nu se afla angajat în traversare și nu manifesta o astfel de intenție.

Analizând materialul probator al cauzei și în mod deosebit declarația martorului audiat care, având cunoștințe de conducere a autoturismelor avea și posibilitatea de a surprinde cât mai exact caracteristicile traficului la momentul imediat anterior opririi contestatorului de către agentul de circulație, instanța constată că în sarcina petentului s-a reținut faptul de a nu fi acordat prioritate pietonilor angajați în mod corect în traversare. Se constată însă că la acel moment nici nu se putea afla cineva angajat în traversare având în vedere că atât în dreapta cât și în stânga contestatorului circulau

autovehicule, toate mai avansate decât autoturismul acestuia. Pe de altă parte, este greu de crezut ca un conducător auto, mai ales având un profil moral ca cel al contestatorului caruia deja i s-a făcut semn să oprească de către un agent de circulație, ignora chiar în raza sa vizuală a echipajului de poliție o normă elementară de desfășurare a traficului pe drumurile publice.

Fața de aceste considerente, instanța apreciază ca fața de netemeinicia procesului-verbal de contravenție, contestația formulată împotriva acestuia în baza art. 31 al Legii nr. 32/1968 este fondată, astfel ca urmează să fie admisă.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civilă nr. 2881/1995).

8.9. Neefectuarea încă a actelor de comerț. Lipsa faptei ilicite.

Tentativa la contravenție nu se pedepsește

Instanța constată că, prin acțiunea înregistrată ♦ t data de 20 octombrie . 994, petenta V. S. A., a solicitat ca, în contradictoriu cu Poliția Borș, să se dispună anularea procesului-verbal de contravenție nr. 1126266/14.09.1994, întocmit de intimata, prin care a fost sancționată contravențional, arătând că procesul-verbal de contravenție este nelegal, ca la data de 14.10.1994, întorcându-se din străinătate, după trecerea reglementării prin vamă, marfa pe care o avea asupra ei a fost ridicată de către organele de poliție, fără nici un fel de explicații, după care s-a întocmit susmenționatul proces-verbal și s-a dispus amendarea cu 15.000 lei.

Examinând actele și lucrările dosarului, instanța constată că, prin procesul-verbal de contravenție susmenționat, s-a aplicat petentei sancțiunea arătată, -respectiv amenda în valoare de 15.000 lei, pentru săvârșirea faptei prevăzute de art. 1 lit. a) din Legea nr. 12/1990.

Cât privește încălcarea faptică, organul de poliție a constatat că petenta menționată vândă marfa ce i-a fost confiscată pe raza municipiului Oradea

Examinând textul de lege în baza caruia a fost sancționată contravențional : nai petenta, instanța constată că, potrivit art. 1 din Legea nr. 12/1990, . nstituie activități comerciale ilicite și atrag răspunderea contravențională faptele prevăzute la lit. a), respectiv efectuarea de acte sau fapte de comerț de natura celor prevăzute în Codul comercial sau în alte legi, fără îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege.

Este evident că petenta nu a fost surprinsă efectuând astfel de comerț, mai mult, potrivit prevederilor cadru în materie, respectiv ale Legii nr. 32/1968, nu se sancționează tentativa de contravenție, motiv pentru care instanța apreciază că procesul-verbal întocmit petentei este nelegal, fapta nu exista, motiv pentru care plângerea urmează să fie admisă, dispunându-se anularea procesului-verbal și pe cale de consecință restituirea mărfii ridicate.

în baza art. 274 Cod procedura civilă intimata va fi obligată să plătească petentei 100.000 lei chetlueli de judecată, reprezentând onorar de avocat.

(Judecătoria Oradea, sentința civilă nr. 1681/1995).

8.10. Actul sau faptul de comerț neexercitat ca profesiune, nu

constituie contravenție prevăzută de Legea nr. 12/1990

Prin cererea înregistrată la nr. 4968/1995, petenta T. P. a formulat plângere împotriva procesului-verbal de contravenție seria S nr. 985358 din 21.11.1994 a Poliției Județului Vrancea, prin care a fost sancționată cu amenda de 150.000 lei și confiscarea sumelor de bani găsite asupra sa pentru comiterea contravenției prevăzută de art. 1 lit. a) din Legea nr. 12/1990.

S-a reținut în sarcina petentei ca în ziua de 18.11.1994 cumpăra și revindea valuta fără a fi autorizată pentru astfel de operațiuni, confiscându-i-se cu aceasta ocazie 215 dolari SUA, 1520 mari germane și 565.000 lei.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța de fond a admis plângerea, a anulat procesul-verbal de contravenție, a exonerat petenta de plata amenzii și a dispus restituirea către petenta a sumelor confiscate.

Astfel, instanța de fond, prin sentința civilă nr. 117/1995, a reținut că procesul-verbal de contravenție este lovit de nulitate potrivit art. 17 raportat la art. 19 alin. 1 din Legea nr. 32/1968, întrucât exemplarul original al procesului-verbal de confiscare a sumelor de bani nu este semnat de agentul constatator.

Asupra acestei sentințe a declarat apel agentul constatator, motivând că instanța de fond a făcut o gravă eroare, confundând procesul-verbal de contravenție cu cel de confiscare în vederea verificării.

Instanța în apel a admis apelul, motivând că procesul-verbal de contravenție este semnat de agentul constatator, iar prin decizia civilă nr. 66/1995 a casat sentința civilă nr. 117/1995 și a trimis cauza spre rejudecare.

În rejudecare, petenta a depus la dosarul cauzei: copia sentinței civile nr. 1304/1995, copia deciziei nr. 66/1995 și adeverința nr. 151 din 14.06.1995 eliberată de Școala nr. 3 Focșani.

În cauză s-au auzit martorii A. I. și B. F.

Instanța reține ca, potrivit art. 1 lit. a) din Legea 12/1990, constituie contravenție efectuarea de acte sau fapte de comerț de natura celor prevăzute în Codul comercial sau în alte legi, fără îndeplinirea condițiilor stabilite prin lege.

Existența actului sau faptului de comerț implică efectuarea acestora ca profesie, în sensul art. 7 Cod comercial.

Ori, din adeverința nr. 151 din 14.06.1995, instanța reține ca petenta funcționează ca profesor la Școala nr. 3 Focșani.

În sarcina contravenientei s- <, reținut că în ziua de 18.11.1994 i-a vândut lui G. T. 50 DM, a cumpărat de la acesta 30 DM și a cumpărat de la C. C. suma de 1.100 dolari SUA.

Din declarațiile martorilor audiați în cauză se reține că petenta avea nevoie de bani pentru a-și procura un apartament și în acest sens contractase cu mai multe persoane împrumuturi în lei sau valută.

Cum din actele dosarului nu rezulta că contravenienta ar fi făcut aceste operațiuni

ca o îndeletnicire obișnuită, operațiunile din 18.11.1994 chiar confirmate, rămân operațiuni singulare, neputându-se retine ca sunt întrunite elementele constitutive ale contravenției prevăzute de art. 1 lit. a) din Legea nr. 12/1990.

Așa fiind, instanța urmează să admită plângerea și în baza art. 37 din Legea nr. 32/1968 să anuleze procesul-verbal de contravenție și să exonereze petenta de plata amenzii.

Referitor la măsura confiscării, instanța o apreciază nejustificată, atât timp cât nu există contravenția, urmând ca, în baza art. 19 din Legea nr. 32/1968 ^ dispună restituirea sumelor confiscate.

(Judecătoria Focșani, sentința civilă nr. 4488/1995).

8.11. Deținerea unei cantități de bunuri la ieșirea din țară.

Inexistența contravenției prevăzută de art. 1 lit a) din Legea nr. 12/1990

Prin plângerea înregistrată la 8.06.1995, petenta V. L. a solicitat în contradictoriu cu intimata Inspectoratul de Poliție al Județului Bihor să se dispună anularea procesului-verbal de contravenție seria A nr. 992908/15.05.1995 și restituirea bunurilor confiscate prin procesul-verbal, cu cheltuielile de judecată, arătând în motivarea plângerii că în data de 15.05.1995, în intersecția vamei Borș a fost legitimată și percheziționată, dresându-i-se procesul-verbal de contravenție și confiscându-i-se bunurile găsite în sacoșele ce le avea asupra ei. De asemenea, precizează că nu era în punctul vamal de control.

Intimata, deși a fost legal citată, nu și-a precizat poziția în cauză.

La data de 30.06.1995, la aceeași instanță, sub dosar nr. 7333 se încheie ședința de sesizarea Inspectoratului de Poliție al Județului Bihor de transformare în închisoare a amenzii contravenționale aplicată contravenientei V. L. prin procesul-verbal seria A nr. 992908 din 15.05.1995, întrucât aceasta nu a achitat

amenda în termenul legal.

Instanța văzând ca ambele dosare privesc aceleași parti și se referă la același proces-verbal de contravenție, obiectele lor fiind în strânsă legătură, a dispus conexare în ședința publică din 14.11.1995.

Examinând actele și lucrările dosarelor conexe, instanța retine următoarele:

Prin procesul-verbal seria A nr. 992908 din 15.05.1995, petenta a fost sancționată cu 100.000 lei amendă pentru că a fost depistată în intersecția de intrare în vama Borș înainte de punctul de control vamal având asupra ei 10 buc. fete de masă cu motive florale. 33 buc. fețe de masă de culoare albă brodate și 10 buc. fete de masă de altă culoare, de asemenea brodate, pe care intenționa să le vândă pe piața în Ungaria. Fapta astfel descrisă a fost reținută ca întrunind condițiile contravenției prevăzute de art. 1 lit. a) din Legea nr. 12/1990.

În sensul art. 1 lit. a) din Legea nr. 12/1990 se referă la acte de comerț, ceea ce în speță nu este cazul, fiind vorba eventual de o intenție de comercializare, ca atare nu poate fi reținută existența contravenției prevăzută de acest act normativ, în consecință, făcând

aplicarea dispozițiilor art. 38 din Legea nr. 32/1968, instanța va admite plângerea și va anula procesul-verbal de contravenție menționat dispunând și restituirea bunurilor confiscate.

Pe cale de consecință, sesizarea Poliției de transformare a amenzii în închisoare urmează a fi respinsă ca fiind fără obiect. În baza art. 274 Cod procedura civilă, intimata va fi obligată la 50.000 lei cheltuieli de judecată reprezentând onorariu de avocat.

(Judecătoria Oradea, sentința civilă nr. 7887/1995).

8.12. Deținerea unor sume în valută la intrarea în țară nu pre- zuma realizarea unor operațiuni de bancă și schimb fără îndeplinirea condițiilor legale. Ilegalitatea sancțiunii

Prin cererea introdusă la data de 18.11.1994, C. F. a formulat plângere împotriva procesului-verbal de contravenție nr. 74669/16.11.1994 întocmit de Poliția Aeroport Baneasa, prin care i s-a aplicat o amendă de 150.000 lei și s-a dispus confiscarea unor sume în valuta aflate asupra sa.

În motivarea contestației s-a arătat că în ziua de 16.11.1994, în Aeroportul Baneasa a fost reținut de organele de poliție care au întocmit procesul-verbal contestat, pe considerentul că aceste sume nu au fost declarate la ieșirea din țară.

S-a arătat că la plecarea din țară nu a fost întrebat în legătură cu sumele în valuta aflate asupra sa și nici nu i s-a luat o declarație vamală.

S-a depus la dosar procesul-verbal contestat în care este reținută drept contravenție împrejurarea că în ziua de 16.11.1994 C. F. a fost depistat în Aeroportul Baneasa la sosirea din voiajul Budapesta-Oradea-București. având asupra sa sume în valută pe care le-a scos din țară fără să le declare organelor vamale.

pe care nu le poate justifica legal, efectuând astfel operațiuni de bancă și schimb fără să îndeplinească condițiile stabilite de lege.

Având în vedere mențiunile cuprinse în procesul-verbal de contravenție, instanța constată că este nelegal, față de împrejurarea că sunt reținute presupuse situații de fapt, respectiv efectuarea de operațiuni de bancă și schimb, fără să existe un material documentar în acest sens și de asemenea, nu s-a făcut dovada de agentul constator că la momentul ieșirii din țară în declarația vamală pe care a dat-o acesta, nu s-a trecut nici o sumă existentă în posesia sa.

Presupusele operațiuni de bancă și de schimb trebuiau să fie susținute în însăși conținutul procesului-verbal de documente însoțitoare de bancă. Față de cele precizate, instanța constată că procesul-verbal întocmit este nelegal, urmând a se dispune astfel anularea acestuia și restituirea sumelor confiscate contestatorului.

(Judecătoria Sectorului 1 Bucurduști, sentința civilă nr. 1836/1995).

8.13. Deținere de sume în valută de către un cetățean străin.

Inexistența unui act normativ care să prevadă și să sancționeze o atare contravenție

Prin sentința civilă nr. 8673/18.09.95 a Judecătoriei Sector 1 București, s-a admis acțiunea formulată de petentul I.Z., s-a anulat procesul-verbal de contravenție nr. 123/18.08.1995, încheiat de Vama București Otopeni și s-a dispus restituirea sumelor de bani confiscate prin procesul-verbal de contravenție menționat, respectiv 60.000 dolari SUA și 34.700 mărci germane, precum și a genții diplomat.

Împotriva acestei sentințe s-a declarat recurs de intimată Direcția Generală a Vămirilor care critica hotărârea pentru nelegalitate și netemeinicie învederându-se că prima instanță nu a făcut o analiză temeinică a probelor dosarului, întrucât nu a luat în considerare declarația dată de contravenient organului vamal la data încheierii procesului-verbal și din care rezulta caracterul vădit fraudulos al încercării de a scoate valuta din țară.

Se mai susține de către recurenta că deși fapta săvârșită de cetățeanul străin nu este prevăzută expres în Regulamentul Valutar ca fiind contravenție, în realitate, sunt întrunite cerințele stabilite de Legea nr. 32/1968 ce conține norma cadru în materie contravențională.

Recursul declarat de intimată nu este fondat.

Tribunalul constată că prin procesul-verbal de contravenție nr. 123 din 18.08.1995 încheiat de Vama București Otopeni, s-a reținut că la data mai sus menționată s-a prezentat pentru controlul vamal la ieșirea din țară cetățeanul străin I.Z. și că în urma controlului vamal efectuat asupra sa, s-a constatat într-un lac special al genții diplomat existența unor sume de bani în valuta ce au fost reținute în vederea confiscării, făcându-se precizarea în actul constatator că în acest mod au fost inculcate de către sus-numit, prevederile art. 5 din H.G. nr. 352/1991 și pe ale pct. 7 din anexa nr. 1 a Regulamentului privind efectuarea operațiunilor valutare.

În raport de ansamblul probator al cauzei tribunalul apreciază că instanța de fond în mod just a considerat că fapta descrisă în procesul-verbal mai sus amintit nu reprezintă contravenție, întrucât în speță nu sunt întrunite cerințele prevăzute de art. 1 din Legea nr. 32/1968, text de lege conform căruia se definește contravenția ca fiind o faptă săvârșită cu vinovăție, care prezintă un pericol social mai redus decât infracțiunea și este prevăzută și sancționată ca atare, prin legi, decrete sau alte normative.

Ori, în procesul-verbal de contravenție menționat se face referire la nesocotirea prevederilor art. 5 din H.G. nr. 352/1991. însă acest act normativ cuprinde dispoziții ce sunt aplicabile doar persoanelor juridice, ca atare nu poate fi luată în considerare drept temei pentru confiscarea sumelor în valuta deținute de intimată.

Pe de altă parte, pct. 7 din anexa nr. 1 a Regulamentului privind efectuarea operațiunilor valutare stabilește obligația ce revine persoanelor fizice care părăsesc țara cu sume mai mari de bani decât cele la care sunt îndreptățite potrivit normelor legale, de a le depune la organele vamale, însă textul respectiv nu indică nici o sancțiune contravențională care să poată fi aplicată de organul constatator în ipoteza încălcării acestor dispoziții.

De aceea, pentru considerentele arătate, tribunalul apreciază că prima instanță în

mod corect a soluționat procesul prin admiterea plângerii în condițiile în care fapta descrisă în procesul-verbal nu reprezintă contravenție.

Ca atare, recursul declarat de Direcția Generală a V amilor va fi respins ca neîntemeiat.

(Tribunalul municipiului București, secția a III-a civilă, decizia nr. 629/1995).

8.14. Contravenție. Temei legal eronat

Prin plângerea formulată de petentul C. C. a solicitat instanței ca prin sentința pe care o va pronunța să dispună anularea procesului-verbal de contravenție seria C nr. 34158/14.11.1996, încheiat de Comandamentul Trupelor de Pompieri, prin care a fost amendat cu suma de 1.000.000 lei pentru exploatarea instalației electrice fără respectarea normelor legale de protecție.

Potentul a aratat ca faptele reținute în sarcina sa nu se încadrează în textele legale în baza cărora a fost sancționat, respectiv art. 11 alin 1 din H.G. nr. 17/1996.

Constatând ca termenul legal indicat de agentul constatator este eronat, urmează ca instanța să admită cererea și să dispună anularea procesului-verbal.

(Iudecătoria Sectorului 1 București, sentința civilă nr. 279/1977).

8.15. Faptă neprevăzută și nesancționată de un act normativ. Inexistența contravenției

Prin plângerea formulată și înregistrată pe rolul instanței la 29.09.1994 sub nr. 12428, contestatoarea S. C. REGINA DIN \RC\ DIA EXIM S.R.L., a solicitat ca, prin hotărârea ce se va pronunța în contradictoriu cu intimata Garda Financiară - Secția București, să se anuleze procesul-verbal de contravenție seria A nr. 0139843 din 8.09.1994 și să fie exonerată de plata amenzii ce i-a fost aplicată.

În dovedirea cererii sale, petenta a aratat ca procesul-verbal menționat, întocmit în urma unui control efectuat de comisari ai Gărzii Financiare, este nelegal, întrucât reține drept contravenție și sancționează în temeiul art. 3 lit. e) al O.G. nr. 17/1993. nerespectarea de către aceasta a termenului de virare a impozitelor pe salarii și a TVA la bugetul statului. Se învederează ca nici textul legal invocat de către agenții constatatori și nici actele normative în vigoare care reglementează impozitul pe salarii (Legea nr. 32/1991) și TVA-ul (O.G. nr. 3/1992) nu definesc fapta reținută în sarcina petentei ca fiind contravenție și nu o sancționează cu amenda contravențională.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța observă ca amenda a fost aplicată petentei în baza art. 3 lit. e) al O.G. nr. 17/1993 constatându-se, în urma cercetării documentelor financiar-contabile ale sale „întârzieri la plata impozitelor datorate bugetului de stat”-respectiv TVA și a impozitului pe salarii - motiv pentru care aceasta a fost obligată și la plata de penalități.

Examinând dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 17/1993, se constată ca aceasta enumera în art. 3 contravențiile „la normele legale care reglementează impozitele și taxele, altele decât cele prevăzute în legile fiscale!” Per a „contrario, actele de încălcare a normelor legale ce reglementează impozitele și cele prevăzute în legile fiscale

cum sunt prin excelenta cele referitoare la mpozitul pe salarii și la T\ A -adoptate in scopul obținerii de venituri publice, nu sunt sancționate prin O.G. nr. 17/1993.

Faptele săvârșite de către petenta -recunoscute de altfel de către aceasta nu constituie în opinia instanței contravenție potrivit acestui act normativ, cum ae altfel, nu constituie contravenție nici potrivit O.G. nr. 3/1992 și Legii nr. -24991 care, pentru neplata integrală sau a unei diferențe dintre taxa pe aloarea adaugata in termenul stabilit și, respectiv, pentru nevarsarea la termen j mpozitului pe salarii prevăd numai majorarea sumei de plata nu si aplicarea une; amenzi.

Reținând ca faptele consemnate în procesul-verbal si sancționate con- - raional de către reprezentanții intimatei, nu constituie contravenție nefiind -rvazute și pedepsite ca atare prin acte normative astfel cum dispune art. 1 al L egn nr. 32/1968 -legea generala aplicabila in materie -instanța urmează a aprecia nelegalitatea procesului-verbal de constatare a contravenției.

Urmează deci, ca in raport cu prevederile legale sus-menționate, sa constate temeinicia plângerii formulate, potrivit art. 31 al Legii nr. 32/1968 si să o admită.

In consecință urmeaza a se anula procesul-verbal contestat și a se exonera petenta de plata amenzii aplicate.

în conformitate cu art. 274 Cod procedura civilă urmeaza ca intimata să fie obligata a achita petentei cheltuielile de judecată efectuate pe parcursul soluționării cauzei.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civila nr. 3702/1995).

7.16. Fapta neprevăzută și nesancționată drept contravenție. Act normativ - temeiul contravenției - abrogat

Prin sentința civila nr. 4238/19.04.1994. Judecătoria Sectorului 2 București a respins contestația formulata de contestatorul M.V., împotriva proce- sului-verbal de contravenție nr. 485389 din 15.01.1993. emis de I. P. București.

împotriva acestei sentințe a declarat recurs M.V., invocând nulitatea sentinței sub următoarele aspecte:

-instanța de fond nu a observat neîndeplinirea actelor de procedura prevăzute de art. 105 alin. 2 Cod procedura civila;

-instanța de fond susține că nu a făcut probatorii in legătură cu contravenția comisa la 15.01.1993. când in realitate el a înțeles sa conteste procesul- verbal incheiat la 15.01.1994 si nu 1993;

-instanța de fond nu a examinat excepția dirimanta prevăzută de Legea nr. 32/1968, constând în aceea că procesul-verbal de contravenție conține grave erori și inexactități -cea mai gravă privind data comiterii contravenției;

-Instanța de fond in nici un moment nu a pus in discuție necesitatea de a-și formula piobatorii si in ceea ce privește inexistența contravenției si pe situația de fapt luând in examinare excepția dinmanta incriminata la motivul 3 de recurs, pentru ca in dispozitivul hotărârii sa se respingă contestația cu motivarea ca nu a formulat probe în

aparare.

Examinând legalitatea și temeinicia seminței recurate, în raport de motivele invocate și de probele administrate în cauză, tribunalul va admite recursul promovat, va casa sentința și în fond va admite plângerea și va dispune anularea procesului-verbal avându-se în vedere următoarele considerente:

Contravenientul fiind patronul unei firme care avea în obiectul de activitate al statutului și desfășurarea unor activități de prestări-servicii pe relația TAXI, era îndreptățit și deci putea folosi în interese personale autoturismul său, având regimul unui autoturism particular și pentru care acesta plătea impozitele legale.

Nulitatea sentinței pronunțată deoarece instanța fondului avea posibilitatea de a constata, din însăși datele înscrise în procesul-verbal de contravenție, că, faptă să comisă la 15.01.1993, iar la data când s-a solicitat executarea punerea în aplicare a acestuia, s-a făcut după trecerea termenului legal, executarea contravenției fiind prescrisă (60 zile).

Pe fondul cauzei, contravenția, în realitate nu exista prevăzută, actul normativ invocat de agentul constatat, nu era în vigoare.

(Tribunalul municipiului București, secția a IV-a civilă, decizia nr. 105/1995).

8.17. Lipsa calității de subiect al contravenției

Prin cererea înregistrată la instanța sub nr. 14844/1994. contestatoarea S. C. CARPAȚI FLORA S.A., a solicitat în contradictoriu cu intimata Consiliul Local al Municipiului București anularea procesului-verbal de contravenție nr. 2414 din 14.09.1994, prin care s-a aplicat o amendă contravențională de 2.000.000 lei.

Motivându-și în fapt plângerea, contestatoarea arată că procesul-verbal atacat este nelegal și netemeinic, deoarece, potrivit prevederilor contractului de închiriere nr. 797/2.09.1994. nu avea nici o responsabilitate în privința obținerii avizelor pentru realizarea condițiilor prevăzute în contractul menționat.

În dovedirea plângerii, contestatoarea a depus la dosar contractul de închiriere nr. 797/2.09.1994, certificatul de atestare a dreptului de proprietate asupra terenurilor nr. 0239 seria M 10 și copia procesului-verbal de contravenție nr. 2414/14.09.1994.

Din analiza actelor dosarului, instanța constată plângerea întemeiată, urmând a fi admisă.

Astfel, instanța reține că prin procesul-verbal de contravenție nr. 2414 încheiat de C.L.M.B la data de 14.09.1994. contestatoarea a fost sancționată cu amendă contravențională, deoarece ar fi executat fără autorizație de construire o structură metalică și o zidărie din b.c.a., cu destinația de Complex Comercial, precum și un gard din tabla cutată.

Totodată, instanța reține că, potrivit contractului de închiriere nr. 797 din 2.09.1994 depus la dosarul cauzei. S. C. CARPAȚI FLORA S.A., a închiriat un teren neafectat de construcție S. C. EXPO MARKET DORALY, în scopul construirii de către aceasta din urmă a unui complex de spații comerciale pentru vânzări en gros

și en detaill.

în cadrul art. III din contractul sus-mentionat, se prevede obligația S. C. EXPO MARKET DORALY de a obține avizele necesare pentru realizarea construcțiilor ce vor fi realizate în conformitate cu obiectivul contractului.

Fata de acesta situație, contestatoarea nu poate avea calitatea de subiect al contravenției reținută în sarcina sa, procesul-verbal întocmit de C.L.M.B. fiind din acest punct de vedere nelegal.

Pe de alta parte, din punct de vedere formal, procesul-verbal în discuție este lovit de nulitate absoluta, deoarece nu prevede în cuprinsul sau data savâr- 'ini contravenției - mențiune care este prevăzută sub acesta sancțiune de art. 17

alin. 3 din Legea nr. 32/1968, la care face trimitere Legea nr. 50/1991.

Fata de cele de mai sus. instanța urmeaza sa admita plângerea formulata de contestatoare și sa anuleze procesul-verbal de contravenție atacat.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civila nr. 2006/1995).

8.18. Lipsa vinovăției. Exonerarea de răspundere

Prin acțiunea introdusa la instanța sub nr. 12022/1995. contestatorul C. C. V.. a solicitat anularea procesului-verbal nr. 460/1995 emis de A.D.P. Sector 2 -ca neîntemeiat.

în motivarea contestației se arata ca în mod greșit a fost sancționat contravențional pentru ca nu a luat masuri de îngrijire a proprietății sale din str. Rasuri nr. 26, întrucât gardul a fost stricat de nenumărate ori de persoane necunoscute, astfel încât orice măsură pe care ar fi luat-o de a menține intacta împrejmuirea este fara rezultat.

S-a depus la dosar: proces-verbal nr. 460/1995 al A.D.P. Sector 2 București; copie contract încheiat la 1.11.1965; copie certificat moștenitor nr. 1457/1995.

în cauza s-a administrat proba cu acte și martori.

Analizând materialul probator, instanța retine și constata ca prin procesul-verbal nr. 460/1995, contestatorul a fost sancționat contravențional întrucât nu a luat masuri pentru îngrădirea proprietății din str. Rasuri nr. 26.

Din depozițiile martorilor rezulta ca au fost luate masuri de către con- testator pentru îngrădirea proprietății sale, inasa gardul cere împrejmuieste proprietatea este stricat noaptea de către persoane necunoscute, astfel încât orice încercare a contestatorului de a-l repara este fara rezultat.

în aceste condiții, nu se poate retine vreo culpa contestatorului, care se comporta ca un bun proprietar încercând sa mențină împrejmuirea proprietății sale.

Fața de cele aratate, urmează să admita contestația și sa dispună anularea procesului-verbal nr 460/1995 emis de A.D.P. Sector 2.

(Judecătoria Sectorului 2 București, sentința civila nr. 1138/1996).

8.19. Vinovăție. Comercializarea produselor fără elementele de

identificare prevăzute de art. 19 -22 din Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 sau cu caracteristici calitative inferioare celor prescrise. Răspunderea vânzătorului

Agentul constatator Oficiul Municipiului București pentru Protecția Consumatorilor, a înaintat judecătoreii plângerea petentului D.T., care a fost înregistrată pe rolul instanței la 26.10.1994.

Prin adresa de înaintare a agentului constatator s-au făcut o serie de pre-cizari. solicitându-se respingerea plângerii. în urma unei sesizări a unui cumpărător s-a efectuat un control, ocazie cu care s-a constatat că petentul comercializa ulei în sticle de 1 litru, cu impurități, în sticle murdare. În urma analizei mostrelor s-a constatat că produsul nu corespunde și că pe etichetă nu avea menționat termenul de valabilitate. Agentul constatator arată că apărarea petentului (în sensul că produsul a fost comercializat de la un agent economic și că a fost însoțit de certificat de calitate) nu poate fi reținută, deoarece petentul avea obligația sa recepționeze marfa la arovizionare (s-ar fi constatat astfel că pe sticle nu este menționat termenul de valabilitate) și să preleveze mostră pe care să o supună analizei.

în cuprinsul plângerii, petentul D.T. arata ca înainte de încheierea procesului-verbal de contravenție a solicitat echipei de control să se deplaseze împreună și cu mașina la sursa de unde a fost achiziționat uleiul unde se afla și linia de îmbuteliere a uleiului, dovedind astfel ca el nu este vinovat de calitatea uleiului sau a modului de îmbuteliere. De asemenea, se mai arată că s-a oprit vânzarea acestui ulei pe care l-a returnat a doua zi S.C. ALPOIANIS S.R.L. Plângerea a fost înregistrată la 26.0P. 1994, fiind înaintată agentului constatator.

La dosar s-au depus buletinul de analiză nr. 7987/7.10.1994, procesul-verbal de contravenție nr. 117/031 din 22.09.1994, certificatele de calitate nr. 39 și 41 eliberate de S. C. ALPOIANIS S.R.L. București, facturi, un proces-verbal privind restituirea sticlelor de ulei achiziționate de petent către furnizor.

La termenul de azi, petentul a solicitat proba cu doi martori numindu-i pe P. I. -vânzătoare și pe patronul firmei furnizoare. Totodată, contravenientul a învederat instanței că nu este vinovat de săvârșirea contravenției, întrucât are certificat de analiza.

Instanța a respins administrarea probei testimoniale considerând că aceasta nu este utilă cauzei.

Analizând întregul material probator administrat în cauză, instanța a constatat că la data de 22.09.1994, petentul a fost sancționat contravențional cu amenda de 50.000 lei pentru fapta prevăzută de art. 46 lit. c) din Ordonanța Guvernului nr. 21/1992. Sticlele de ulei comercializate de firma la care contravenientul este asociat nu aveau trecuta data fabricației, iar produsul conținea urme de impurități. Petentul nu a negat exactitatea situației de fapt prezentată în procesul-verbal de contravenție, susținând că nu este vinovat de săvârșirea contravenției întrucât avea certificatul de analiză de la unitatea furnizoare.

Susținerile petentului în sensul lipsei de vinovăție nu pot fi primite, întrucât contravenția prevăzută de art. 46 lit. c) din O.G. 21/1992 constă în , omercializarea

produselor fără elemente de identificare prevăzute la art. 19 -22 e:n prezenta ordonanța sau cu caracteristici calitative neconforme celor prescrise. Pe de alta parte, același act normativ prevede ca una din obligațiile . cenților economici este să comercializeze numai produse și servicii prestate certificate conform normelor legale și care respecta condițiile calitative prevăzute în contract, astfel încât acestea să nu afecteze viata, sanatatea sau securitatea consumatorilor (art. 7 lit. a), iar art. 2 din același act normativ arata ca prin agent economic se înțelege și persoana juridica care comercializează produse. Art. 2 precizează totodată înțelesul noțiunii de consumator în sensul că prin aceasta se înțelege o persoana fizica care dobândește, utilizează sau consuma, ca destinatar final, produse obținute de la agenții economici.

În raport de precizările făcute mai sus, instanța considera ca plângerea este neîntemeiata și în consecința o va respinge. Procesul-verbal de contravenție este legal și temeinic, întrucât petentul avea obligația sa recepționeze marfa și să preleveze mostra pe care să o supună analizei.

(Judecătoria Sectorului 6 București, sentința civila nr. 9847/1994).

8.20, Infrațiune considerată contravenție. Anularea procesului-verbal și exonerarea de plata amenzii

Prin plângerea înregistrata la nr. 2769/15.06.1995, petentul M. M. a solicitat instanței ca prin sentința ce se va pronunța, să se desființeze procesul-verbal de contravenție nr. 0777570/25.05.1995, deoarece nu se face vinovat de contravenția reținuta de acesta.

Din examinarea procesului-verbal de contravenție și declarația martorului C. D., reiese ca între petent și numita G. C. a existat o oarecare stare conflictuala. Dar așa cum au fost descrise faptele în procesul-verbal de contravenție în sensul că petentul a acostat-o pe aceasta, a lovit-o și a amenințat-o, se conturează mai degraba săvârșirea unor infrațiuni și nu săvârșirea unei contravenții prevăzută de art. 2 lit. a) din Legea nr. 61/1991.

Fața de aceasta situație, instanța va admite plângerea, va desființa procesul-verbal de contravenție și va exonera pe penent de plata amenzii.

(Judecătoria Dorohoi, sentința civila nr. 2972/1995).

8.21. Cotravenție săvârșită de o altă persoană decât cea indicată în procesul-verbal

Prin sesizarea înaintata la instanța la data de 17.02.1995, agentul constatat IPT - Serviciul Gara de Nord București, a înaintat spre judecare procesul-verbal seria P nr. 0833723 privind pe contravenientul H. T.

În motivarea sesizării, se arata că contravenientul menționat a fost depistat la data de 15.01.1995 în Gara de Nord refuzând să prezinte actele de identitate organelor de Politie.

În susținerea sesizării, s-a depus procesul-verbal menționat.

La termenul din 15.05.1995, contravenientul H.T. a depus la dosar întâmpinare,

prin care solicita respingerea sesizării, datorita faptului că la data de 6.01.1995 a fost eliberată o noua adeverința de identitate datorita faptului ca la începutul lunii ianuarie 1995 i-au fost sustrate din apartamentul sau. alaturi de obiecte de valoare, și actele de identitate.

în susținerea întâmpinării și combaterii sesizării, s-au depus la dosarul cauzei dovada formulării plângerii pentru furtul din apartament (în copie) și adeverința de identitate provizorie seria A.I.C. nr. 553962 eliberata la 6.01.1995 de Poliția Arad.

în consecința, fața de actele depuse la dosar, instanța prezumă ca alta persoana a folosit actele de identitate sustrate anterior de la contestator, astfel încât numitul H. T. nu este în realitate autorul contravenției reținute prin procesul-verbal și prin urmare, în baza dispozițiilor Legii nr. 32/1968, instanța urmează sa respingă sesizarea și sa anuleze procesul-verbal contestat.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civila nr. 5149/1995).

8.22. Contravenție săvârșită de o altă persoană

Prin sentința civila nr. 9981/31.10.1994, Judecătoria Sectorului 3 București a admis cererea formulata de Regionala Cai Ferate Brașov - Divizia Comerciala și a aplicat contravenientului S.C. sancțiunea avertisment, obligându-l la 7190 lei despăgubiri civile către petiționara.

Pentru a hotărî astfel, prima instanța a reținut ca S.C. nu a achitat taxele și suprataxele de călătorie, așa încât cererea petiționarei este întemeiata fața de dispozițiile Decretului nr. 329/1966.

împotriva sentinței a declarat recurs S.C., care a aratat ca i s-a sustras buletinul de identitate, iar autorul contravenției este o alta persoana care s-a folosit de actul sau de identitate.

Tribunalul, la termenul din 13.03.1995, a verificat susținerile recurentului, care a prezentat buletinul de identitate seria GH nr. 777302 eliberat de Secția 12 Poliție la 4.07.1994. Autorul contravenției a prezentat spre identificare buletinul de identitate nr. 004193 seria DB din 21.07.1986.

Tribunalul, fața de dispozițiile art. 304¹ Cod procedura civila, constată ^ a recursul este întemeiat și urmează să-l admită.

Se va casa sentința și pe fond se va dispune respingerea sesizării petiționarei.

(Tribunalul municipiului București, secția a IV-a civila, decizia nr. 108/1995).

8.23. Sancțiune contravențională aplicată unei alte persoane

Prin contestația înaintată la instanța la data de 20.11.1994, contesta- toarea M.L. a solicitat în contradictoriu cu Poliția Sector 1 Secția 2, anularea procesului-verbal de contravenție seria P nr. 002616.

în motivarea contestației se arata ca petenta a fost sanctionata contravențional pentru parcare autoturismului cu nr. 2-B-34627 pe spațiul verde din zona Parcului Herăstrău.

Contestatoarea menționează, în continuare, că în mod cu totul eronat s-au reținut cele consemnate în procesul-verbal, fata de faptul că nu este posesoare a permisului de conducere și nici nu este proprietara vreunui autoturism.

Analizând ansamblul probatoriilor administrate în cauza, instanța constata plângerea ca fiind întemeiată.

Astfel, din adresa Brigăzii de Poliție Rutiera, rezulta că petenta nu figurează în evidențele acesteia ca posesoare a permisului de conducere, iar din adresa Administrației Financiare rezulta că nu figurează în evidențele acesteia ca proprietară a vreunui autoturism.

Față de evidența probatoriului, în sensul că contestatoarea nu putea fi implicată în săvârșirea unei contravenții ce implica folosirea unui autoturism, instanța urmează a admite contestația, iar în baza art. 39 din Legea nr. 32/1968, instanța urmează să anuleze procesul-verbal de contravenție seria P nr. 002616.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civilă nr. 2889/1995).

8.24. Închisoarea contravențională. Se aplică numai persoanelor fizice, nu și celor juridice

Prin adresa nr. 187720/31.10.1994 înregistrată la instanța la data de 8.11.1994 DGPMB - Serviciul Poliție Metrou a solicitat transformarea amenzii de 300.000 lei aplicată contravenientului KASHIFDAR MYTASHNA S.R.L. prin procesul-verbal seria Z nr. 0806946/28.09.1994 în închisoare contravențională, cu motivarea că nu a achitat amenda.

Întrucât subiect al sesizării privind transformarea amenzii în închisoare contravențională nu poate să fie decât o persoană fizică și nu juridică, așa cum este în speța de față respectiv KASHIFDAR MYTASHNA S.R.L., instanța va respinge sesizarea ca inadmisibilă.

(Judecătoria Sectorului 6 București, sentința civilă nr. 9923/1994).

8.25. Persoană juridică contravenientă. Dizolvarea acesteia. Neindicarea succesoarei legitime. Consecințe

Prin contestația înaintată la instanța la data de 27.04.1994, contestatoarea Primăria Municipiului București -Direcția Investiții, a solicitat în contradictoriu cu intimata Agenția de Protecția Mediului București, anularea procesului-verbal de contravenție nr. 158/18.02.1994.

În motivarea contestației se arată că prin procesul-verbal comunicat la data de 2.03.1994, s-a reținut în calitate de contravenientă IMOBILIARA R.A., pentru faptul că nu a luat măsurile necesare menținerii curățeniei în calitate de proprietar al blocurilor neterminale situate între str. Sevastopol -Calea Victoriei

-Ana Ipătescu.

În susținerea contestației s-a depus procesul-verbal contestat.

Intimata a depus întâmpinare prin care arată că nu are relevanța faptul că,

contravenienta IMOBILIARA R.A. și-a încheiat activitatea ca regie.

Fața de faptul ca IMOBILIARA R.A. reținută ca și contravenienta în procesul-verbal contestat, s-a dizolvat ca persoana juridică prin reorganizare, iar intimata nu a indicat succesoarea legitimă a acesteia, instanța asimilează această situație cu lipsa numelui contravenientului, ce se sancționează de art. 17 din Legea nr. 32/1968 cu nulitatea procesului-verbal viciat astfel.

În consecința instanța urmează a admite contestația și a anula procesul-verbal contestat.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civilă nr. 3669/1995}.

8.26. Sancțiune contravențională aplicată unui angajat al societății comerciale și nu reprezentantului legal al acesteia. Anulare

Prin sentința civilă nr. 188/11.01.1995, Judecătoria Sectorului 4 București a respins ca neîntemeiată, plângerea formulată de L. N. împotriva procesului-verbal nr. 191/4.03.1994.

Împotriva acestei sentințe a declarat recurs L. N., susținând ca greșit i-a fost aplicată amenda având în vedere că nu este reprezentant legal al societății, ci doar un angajat îndeplinind cu totul alte funcții, respectiv administrator financiar contabil.

În recurs s-a depus la dosar contractul de societate, din care rezulta că asociați ai acestei societăți sunt C.D.S., C.V., S.E.G., B.C.E. și R.C.

Recursul este fondat.

Așa cum rezulta din probele dosarului, recurentul îndeplinește funcția de administrator financiar contabil, nefiind reprezentant legal al societății.

De asemenea, în atribuțiile sale nu se prevede obligativitatea păstrării urâteniei și depunerii gunoierului în locuri special amenajate, aceasta revenind v. ănzătorului de la locul respectiv.

În aceste condiții, recurentul nu se face vinovat de săvârșirea presupusei contravenții, astfel încât, tribunalul, în baza art. 312 Cod procedura civilă, va admite recursul, va casa sentința și va admite plângerea în sensul anularii procesului-verbal de contravenție.

(Tribunalul municipiului București, secția a IV-a civilă, decizia nr. 272/1995).

8.27. Persoana făptuitorului. Pericol social redus al faptei contravenționale

Prin plângerea adresată instanței și înregistrată sub dosar nr. 8706/1994, c. c. mravenientul T. G. a solicitat anularea procesului-verbal seria A nr. 1434211 încheiat la data de 16.12.1994 de Poliția Reșița declarând că cele consemnate în

procesul-verbal nu corespund realității.

În cauza au fost administrate probe cu înscrisuri și testimoniale, din a căror analiză instanța reține în fapt următoarele:

în seara zilei de 16.12.1994, pe la orele 18^w. conducând autoturismul proprietatea sa în Reșița, str. Lupacului, contravenientul a fost supus unui control al poliției rutiere din Caraș-Severin. Cu acesta ocazie i s-a făcut un test al- coolscop, fiola cu care a fost verificat indicând consumul de alcool de către contravenient. La momentul întocmirii procesului-verbal. contravenientul a declarat că la ora 8⁰⁰ a aceleiași zile consumase o cantitate de 100 ml țuica. Martorul audiat în cauza a arătat că, în realitate, în dimineața zilei de 16.12. 1994, contravenientul băuse doar 50 ml tuică, iar seara când s-a efectuat controlul, efectul alcoolului nu mai era resimțit, contravenientul fiind pe deplin stăpân de reflexele lui.

Având în vedere faptul ca pericolul social al faptei săvârșite de către petent este minor și ca acesta se afla la prima abatere de la rigorile legii, instanța urmează a admite plângerea petentului și a dispune anularea procesului-verbal seria A nr. 1434211 încheiat la 16.12.1994 de Poliția Județului Caraș-Severin Serviciul Circulație, pentru săvârșirea contravenției prevăzute de art. 44 pct. 3 din Regulamentul de aplicare a Decretului nr 328/1966, modificat prin Hotărârea Guvernului nr. 582/1994.

Pe cale de consecință, instanța urmează a dispune exonerarea contravenientului de plata amenzii de 100.000 lei ce i-a fost aplicata.

(Judecătoria Reșița, sentința civila nr. 3453/1995).

8.28. Oprirea autoturismului în zona de acțiune a indicatorului „Oprirea interzisă” datorită defecțiunii. Caz de forță majoră. Exonerare de răspundere

Prin plângerea înregistrata la Judecătoria Reșița sub nr. 3513 din 24.05.1995, petenta T. A. a solicitat anularea procesului-verbal de contravenție întocmit de Poliția municipiului Reșița.

La dosar s-au depus probe cu înscrisuri din analiza carora instanța constata în fapt următoarele:

Prin procesul-verbal seria Z nr. 0856076/9.05.1995 întocmit de Poliția municipiului Reșița, i s-a aplicat petentei o amenda contravenționala de 62.000 lei pentru contravenția prevăzută și pedepsita de art. 38 lit. a), art. 44 pct. 2 lit. a) și b) din Decretul nr. 328/1966.

Din cuprinsul procesului-verbal și din depoziția martorului audiat, reiese faptul că petenta a oprit în raza de interdicție a indicatorului „oprirea interzisă ” autoturismul proprietate personala 2-CS-462 pe B-dul Republicii din Reșița, însă aceasta s-a datorat unei defecțiuni tehnice la mașina care nu a putut fi remediată de către conducătoarea auto, fiind obligată să cedeze volanul so- tului sau aflat lângă ea, motiv pentru care a fost obligată să oprească. Nu a putut prezenta documentele de identitate agentului constator, întrucât au fost uitate acasa. Insa au fost prezentate în instanța, constatându-se ca posedă permis de conducere valabil.

Fata de cele de mai sus și având în vedere forța majora în oprirea mașinii în raza de incidența a unui indicator care interzicea aceasta, instanța urmează a admite

plângerea formulată de petenta și, în baza art. 38 din Legea nr. 32/1968, urmează a dispune anularea procesului-verbal de contravenție.

(Judecătoria Reșița, sentința civilă nr. 3152/1995).

8.29. Trafic blocat datorită gheții. Circulație pe contrasens. Forță majoră

Examinând actele și lucrările dosarului, instanța constată următoarele:

Prin procesul-verbal seria J nr. 4603/20.01.1995, Brigada de Poliție Rutieră București a amendat pe numitul H.N.C. cu 80.000 lei, pentru săvârșirea contravenției prevăzută de art. 30 alin. 1 din Decretul nr. 328/1966, întrucât nu a respectat semnificația indicatorului „accesul interzis”!

Împotriva procesului-verbal H.N.C. a introdus plângere prin care a cerut anularea sa, arătând că nu sunt întrunite condițiile cerute de lege pentru reținerea contravenției, și că în mod abuziv organele de poliție au întocmit procesul-verbal de contravenție.

Plângerea este întemeiată.

Din analiza depoziției martorei T. C., rezulta că în ziua de 20.01.1995 a plecat de acasă cu autoturismul condus de către H. N. C. Au ajuns pe B-dul Expoziției și linia de circulație era blocată din cauza ghețurilor, încât era imposibil să se circule, și ca în această situație fortuită, petitionatul H. N. C. nu a avut altă posibilitate de a ieși din situație decât circulând pe sens interzis, situație în care a intervenit organul de poliție și a întocmit procesul-verbal de contravenție. S-a făcut experiment de poliție, susține martora, pe unde trebuia să se circule și s-a constatat că însăși mașina de poliție nu a putut circula și a fost blocată. Singura situație de a ieși din impasul acesta a fost de a circula pe cale interzisă fără a se produce accidente.

În consecință, întrucât a intervenit o cauză de forță majoră care l-a împiedicat pe numitul H. N. C. să circule legal, plângerea întemeiată, urmând a fi admisă și a anula procesul-verbal de contravenție.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civilă nr. 2908/1995).

8.30. Forță majoră. Cauză exoneratoare de răspundere

Prin sentința civilă nr. 9178/2.11.1994, pronunțată de judecătoria Târ- govîște, s-a admis plângerea formulată de contravenientul A. G. și s-a anulat procesul-verbal de contravenție seria 0002802/16.02.1994 întocmit de Direcția

Generală a Finanțelor Publice și Controlul Financiar de Stat Dâmbovița, prin care a fost amendat cu suma de 600.000 lei, pentru săvârșirea abaterii contravenționale prevăzută de art. 3 lit. a) din Ordonanța nr. 17/1993 a Guvernului României, constând în nedeplinirea declarației de impunere pe anul 1994, pentru activitatea „reparații ceasuri”!

Pentru a pronunța hotărârea, judecătoria a reținut că în perioada 1 -30 ianuarie 1994, petiționarul a fost detașat cu serviciul la Hidrocentralele Do- brești și Scropoasa, și nu a putut parasi unitățile respective întrucât sistemul energetic presupunea prezența permanentă a contravenientului pentru asigurarea intervențiilor

de specialitate.

Direcția Generală a Finanțelor Publice și Controlul Financiar de Stat, a declarat recurs împotriva sentinței menționate, susținând că aceasta este nelegală și netemeinică, în esență, dispozițiile art. 3 lit. a) din Ordonanța nr. 17/1993 au un caracter imperativ cu privire la depunerea declarației de impunere până la data de 15 ianuarie a fiecărui an, contravenientul este angajat în munca la Termocentrala Doicești, astfel ca nu putea fi detașat în alte localități, contravenientul s-a aflat în culpa pentru nedepunerea în termen a declarației de impunere, neexistând nici un motiv de forță majoră pentru exonerarea de răspundere contravențională.

Examinând sentința recurată prin prisma criticilor formulate, cât și din oficiu, tribunalul retine că recursul este nefondat.

Din procesul-verbal de contravenție nr. 0002802/16.02.1994, rezulta sancționarea contravenientului cu amenda de 600.000 lei pentru nedepunerea declarației de impunere pe anul 1994 până la data de 15.01.1995.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 32/1968, constituie contravenție fapta care prezintă un pericol social mai redus decât infracțiunea și a fost săvârșită cu vinovăție.

Din nota de relații întocmită de Filiala Electrocentrale rezulta ca contravenientul s-a aflat în perioada 1 - 30 ianuarie la Hidrocentralele Dobresti și Scropoasa, ca urmare a detașării, fapt ce nu i-a permis părăsirea locului de muncă pe perioada menționată.

Ținând cont de faptul ca răspunderea contravențională este înlăturată datorită cauzelor de forță majoră, în mod corect instanța de fond a admis plângerea și a anulat procesul-verbal de contravenție.

Celelalte critici referitoare la caracterul imperativ al dispozițiilor art. 3 din Ordonanța nr. 17/1993 și la „îngăduință” instanței față de modul în care a soluționat procesul, nu pot fi luate în seama atâta timp cât exista o cauză exoneratoare de răspundere contravențională.

(Judecătoria Târgoviște, secția civilă, decizia nr. 1962/1995).

8.31. Caz fortuit. Exonerare de răspundere

Prin acțiunea introdusă la instanța la data de 24.01.1994 și înregistrată sub nr. 1091, petenta Sucursala de Transport „Bucureștii Noi”, a formulat plângere împotriva procesului-verbal de contravenție nr. 460/ 19.09.1993, întocmit de D.G.V., solicitând instanței câ, prin sentința ce o va pronunța, să dispună anularea procesului-verbal de contravenție.

Motivându-si în fapt plângerea, petenta arată că mașina cu nr. 34-B- 5531 a avut defecțiuni la electromotor și termoching, din care motiv s-a reîntors în București pentru reparații. Vehiculul în cauză este Volvo, iar reparațiile nu se puteau efectua decât la Service-Volvo, care este în incinta petentei.

Timpul de întoarcere la București și apoi timpul în care mașina s-a deplasat din nou la Vama Vârșand a fost mai lung datorită condițiilor nefavorabile (viscol puternic cu blocarea cailor rutiere).

împrejurările prezintă un caz fortuit care o exonerează pe petenta de la plata amenzii.

În dovedirea acțiunii a fost depus la dosar procesul-verbal de contravenție nr. 450/19.11.1993, adresa nr. 4028/5.07.1994 și copie a scrisorii de transport internațional.

Analizând lucrările dosarului, instanța constata că petenta a fost în imposibilitate de a preveni situația apărută.

În conformitate cu prevederile art. 267 din Regulamentul vamal aprobat prin Decretul nr. 337/1981, în măsura în care acest regulament nu dispune altfel, pentru contravențiile vamale se aplica normele generale privind regimul contravențiilor, cu excepția reglementărilor privind reducerea amenzilor în cazul plății lor pe loc sau într-un anumit termen. Normele generale privind regimul contravențiilor sunt cuprinse în Legea nr. 32/1968.

Conform art. 10 alin. 2 din Legea nr. 32/1968, nu constituie contravenție fapta săvârșită în stare de legitima apărare sau din cauza unei întâmplări ce nu putea fi prevăzută sau înlăturată, precum și aceea săvârșită prin constrângere, eroare de fapt sau în stare de necesitate.

Instanța nu va reține susținerile agentului constatator, în sensul că petenta este vinovată pentru că avea obligația să depună toate diligentele necesare pentru a evita orice defecțiune tehnică.

Petenta nu putea să prevadă o asemenea defecțiune, din moment ce mașina fusese controlată și nu prezenta nici o defecțiune.

Conform documentelor depuse la dosar, mașina cu nr. 34-B-5531 TIR VOLVO a fost înregistrată la service cu nr. 12108 și a avut defecțiuni la electromotor și DRM arc stânga.

De altfel, chiar agentul constatator a consemnat în cuprinsul procesului-verbal ca „fapta de neprezentare în termen la vama de ieșire din țară se datorează defecțiunilor avute la electromotor și termoching, conform adresei anexate la documente nr. 6854/17.11.1993”.

Cazul fortuit este o cauză care înlătură răspunderea contravențională și prin urmare, instanța va admite plângerea formulată de petenta Sucursala de Transporturi „Bucureștii Noi” și va dispune anularea procesului-verbal de contravenție nr. 450 întocmit de Direcția Generală a Vămirilor „ârșand” la data de 19.11.1993 și restituirea către petenta a sumei de 628.472 lei care a fost confiscată.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civilă nr. 5113/1995).

8.32. Caz fortuit. Exonerarea de răspundere

Prin contestația înregistrată la 5.12.1994, contestatoarea Administrația Domeniului Public, a formulat contestație împotriva procesului-verbal nr. 116 din 24.10.1994, prin care a fost sancționată contravențional cu amenda în suma de 400.000 lei pentru încălcarea prevederilor art. 54 din Decizia C.L.M.B. nr. 25/1994.

în motivarea contestației se arata ca A.D.P. Sector 2 are obligația de a ridica reziduurile stradale din 45 de puncte de colectare, și de întreținere a curățeniei pe o suprafața de 2.229.150 mp, pentru acest lucru in schema de personal a A.D.P. Sector 2 existând un număr de 418 salariați, fața de necesarul de 628 de salariați.

Contestatoarea arata că 23.10.1994 era zi de luni, prin urmare curățenia trebuia executata in ziua de duminica, zi nelucratoare și pentru salariații A.D.P. Sector 2.

în aceasta situație, puținii muncitori care au lucrat duminica, au fost orientați spre punctele de strângere a reziduurilor din punctele sectorului.

Contestatoarea arată ca pentru curățenia sectorului. A.D.P. Sector 2 are un număr de 330 salariați care se ocupa si de cele doua sere administrate de unitate, fața de necesarul de 560 de salariați.

(Judecătoria Sectorului 2 București, sentința civila nr. 2617/1995).

8.33. Eroare de fapt. Cauză exoneratoare de răspundere

Prin plângerea înregistrata pe rolul instanței sub nr. 11127/16.10.1995, contestatorul P.V. în contradictoriu cu Direcția Generala de Politie București - Brigada de Politie Rutiera -a solicitat anularea procesului-verbal și exonerarea de la plata amenzii, precum si restituirea permisului de conducere.

în motivarea plângerii, contestatorul arată ca prin procesul-verbal! seria C nr. 17868/25.08.1995 întocmit de Brigada de Politie Rutiera a fost amendat contravențional cu suma de 40.000 lei ca urmare a săvârșirii faptei de neacor- dare a priorității pietonilor aflați m traversare prin locul marcat și semnalizat corespunzător, în baza prevederilor art. 44 pct. 26 din Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 328/1966. S-a mai aratat ca în momentul în care contestatorul s-a aflat în stația de autobuz P-ța Galați pe sensul dinspre Calea Moșilor spre p-ta Romana, în statie era oprit un autobuz, motiv pentru care contestatorul nu a observat indicatorul TRECERE PENTRI PIETONI și nici nu era marcata

tip ZEBRA trecerea de pietoni.

în dovedirea plângerii, au fost anexate: copia procesului-verbal, raportul din 28.09.1995, dovida seria A nr. 101544/1995 și schița locului săvârșirii faptei.

în ședința publica de la 6.12.1995, contestatorul a solicitat proba cu acte, proba încuviințata de instanța, iar organul constatator nu a propus probe.

în ședința publica de astăzi, contestatorul a depus un set de 14 fotografii în completarea probatoriului.

Analizând probele existente la dosar, instanța reține următoarele: prin procesul-verbal seria C nr. 17868/25.08.1995 -întocmit de Brigada de Poliție Rutiera, s-a reținut în sarcina conte satorului săvârșirea faptei de neacordare a priorității pietonilor aflați în traversare prin loc marcat în intersecția B-dul Dacia - P-ța Galați.

Pentru acesta fapta prevăzută de art. 44/26 din Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 328/1966, contestatorul a fost sancționat cu amenda de 40.000 lei.

în momentul săvârșirii faptei, contestatorul nu a putut observa indicatorul

TRECERE PENTRU PIETONI, datorita faptului ca era ascuns vederii de >’n autobuz staționat chiar în dreptul aceluiași indicator, și nici locul pentru traversare nu era marcat cu ZEBRA.

Astfel, contestatorul a fost în eroare de fapt, necunoscând existența indicatorului TRECERE PENTRU PIETONI, încât fapta reținută în procesul-verbal nu constituie contravenție, așa cum rezulta din prevederile art. 10 alin. 2 din Legea nr. 32/1968.

în consecința, instanța urmează sa admită plângerea și să anuleze procesul-verbal seria C nr. 17868/1995.

(Judecătoria Sectorului 2 București, sentința civila nr. 537/1996).

8.34. Eroare de fapt. Stare psihică precară. Lipsa vinovăției ca element constitutiv al contravenției

La data de 14.12.1993, Judecătoria Sectorului 1 București, a fost sesizata de Serviciul de Poliție pentru Gara de Nord, pentru ca instanța, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. 1 din Legea nr. 42/1991, sa ia masurile legale față de faptul ca în termen de 30 de zile nu a fost achitata amenda contravenționala de 30.000 lei, aplicata prin procesul-verbal seria S nr. 769413.

Prin procesul-verbal menționat, a fost aplicata contravenientului N. I. amenda de 30.000, pentru ca „in ziua de 24.10.1993, a vândut lozuri americane in Gara de Nord fără a poseda autorizație de vânzare emisă de aceasta unitate”.

Declarația contravenientului are caracterul unei plângeri formulate împotriva procesului-verbal, prin care se arata ca este vânzător ambulant de lozuri americane la S.C. LUCKY DAY INTERNATIONAL S.R.L., iar conform autorizației nr. 7 emisa de societatea comerciala, câ are dreptul de a vinde ambulant lozuri oriunde. Petentul a mai arătat ca este pensionat pe caz de boală și. întrucât veniturile sale sunt minime, a recurs la aceasta soluție pentru a-și asigura întreținerea.

Potentul a depus la dosar certificate medicale care atesta starea precara de sănătate fizica și psihica.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța reține ca N. I., în calitate de vânzător ambulant de lozuri, angajat la S.C. LUCKY DAY INTERNATIONAL S.R.L., a considerat ca este suficienta autorizația acestei firme pentru a fi îndreptățit să vândă lozurile unde crede de cuviința. Aceasta reprezentare falsa a realității -eroare de fapt -asociata cu concluziile certificatelor medicale în ceea ce privește starea psihica a acestuia, este de natura a-1 exonera de răspundere, fapta sa neîntrunind elementele constitutive ale contravenției, așa cum este ea definita de art. 1 din Legea nr. 32/1968, lipsind vinovăția acestuia - condiție *sine qua non* pentru existența contravenției.

Pentru elementele învederate urmează a respinge sesizarea Serviciului de Poliție Gara de Nord și pe cale de consecința va fi admisa plângerea petentului, anulându-se procesul-verbal.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civila nr. 2573/1995).

8.35. Stare de necesitate. Cauză care înlătură răspunderea con-

travențională

Prin contestația înregistrată la instanța, petenta R. C. a solicitat ca, prin hotărârea judecătorească, să se dispună anularea procesului-verbal nr. 122 din 15.11.1994, și exonerarea de la plata amenzii de 1.800.000 lei, precum și anularea măsurii dispusă prin procesul-verbal de a readuce construcția la starea inițială.

În motivarea contestației, petenta arată că procesul-verbal sus-menționat este nelegal și netemeinic în sensul că el comportă atât vicii de formă (neprecizarea datei săvârșirii contravenției, precum și a datei constatării abaterii, nesemnarea de către contravenient), cât și de fond deoarece, în realitate, lucrarea executată de petenta nu îndeplinește condițiile cerute de art. 26 lit. e) din Legea nr. 50/1991, nefiind o lucrare de construire, transformare, extindere sau modificare a fațadei construcțiilor.

În dovedirea contestației, contestatorul a depus la dosar procesul-verbal de constatare a contravenției. Intimata, deși legal citată nu s-a prezentat. Analizând actele și întregul probatoriu al cauzei, instanța reține că procesul-verbal de contravenție este viciat în ceea ce privește forma sa, lipsa datei la care s-a săvârșit contravenția, precum și lipsa datei constatării de către funcționarul Pri-mâriei a contravenției, mențiuni a căror lipsă din procesul-verbal, conform art. 17 din Legea nr. 32/1968, atrag nulitatea absolută a procesului-verbal.

Instanța urmează să rețină că, așa cum rezulta din depoziția martorului, din lucrări, precum și din fotografiile recunoscute de martor, lucrarea executată nu reprezintă o modificare structurală a imobilului care ar reprezenta, contravenția sancționată de art. 26 lit. e) din Legea nr. 50/1991 și în contextul causal al împrejurărilor concret obiective, construcția respectivă e motivată de dorința petentei de evitare a potențialului pericol pe care-l reprezenta pentru copiii petentei un balcon neînchis (petenta are doi copii), iar pe de altă parte, blocul fiind vechi, instalațiile și rezistența lui slăbită, impuneau o astfel de construcție (care protejează și apartamentul de la etajul inferior). Astfel, instanța urmează să rețină că, în cauza, se vedește chiar o stare de necesitate care șterge caracterul de contravenție al faptei petentei, conform art. 10 din Legea nr. 32/1968.

Pentru toate aceste succinte rațiuni, instanța urmează să admită contestația cu consecința dispunerii anularii procesului-verbal nr. 122/16.11.1994.

Pe cale de consecință, instanța urmează să dispună și exonerarea contestatoarei de la plata amenzii, precum și anularea amenzii, precum și anularea măsurii obligatorii contestatoarei de a readuce construcția în starea inițială.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civilă nr. 2439/1995).

8.36. Bolnav psihic. Iresponsabilitate. Cauză de exonerare de răspundere

Prin plângerea introdusă la instanța la data de 20.07.1994 și înregistrată sub nr. 9743, contestatorul C. D. a chemat în judecată I.P.C. Setorul 1 Poliție Secția 1 Poliție solicitând instanței anularea procesului-verbal de contravenție.

Motivându-și în fapt plângerea, contestatorul arată că în ziua întocmirii procesului-

verbal a fost internat la Spitalul Gh. Marinescu de un agent de poliție.

La dosarul faptei au fost depuse următoarele acte: procesul-verbal de contravenție seria Z nr. 0066728/10.06.1994, biletul de ieșire din spital nr. 21305/5.07.1994 și certificatul nr. 1182/18.03/1994.

Analizând actele depuse la dosar, instanța constata ca C. D. este bolnav psihic, neavând reprezentarea subiectivă a faptelor sale neputând fi tras la răspundere contravențională, conform art. 10 din Legea nr. 32/1968.

Prin urmare, având în vedere ca fapta pentru care i-a fost aplicată amenda contravențională nu a fost concretizată, instanța va admite plângerea și va anula procesul-verbal de contravenție seria Z nr. 0066728 din 10.06.1994.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civilă nr. 9896/1994).

8.37. Discernământ redus. Cauză exoneratoare de răspundere

Prin procesul-verbal seria Z nr. 0525234/7.12.1994, S. A. a fost amendată cu 50.000 lei pentru săvârșirea contravenției prevăzută de art. 2 lit. a) și b) și art. 3 lit. a) din Legea nr. 61/1991, prin aceea că, aflându-se în ziua de 7.12.1994, în trenul de persoane nr. 8717 a adresat injurii și expresii jignitoare la adresa organului de poliție, iar după plecarea trenului din stația 23 August a

dat cu pumnul într-un geam de la sala de așteptare spargându-l. Împotriva procesului-verbal sus-menționat, petiționara S. A. a introdus plângere cerând anularea sa, întrucât nu a săvârșit contravenția pentru care a fost amendată cu 50.000 lei, fiind lovită de organul de poliție.

Din certificatul medical nr. 1292/7.12.1994, eliberat de către centrul de sănătate diagnostic și tratament Titan București, rezulta ca petiționara S.A. suferă de tulburare organică de personalitate oligofrenie gr. 1, epilepsie, crize GM.

în consecință, întrucât petiționara S. A. fiind suferinda de boli mintale, discernământul sau este redus, astfel că plângerea este întemeiată, urmând a fi admisă și a se anula procesul-verbal de contravenție.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civilă nr. 2460/1995).

8.38. Bolnav psihic. Cauză exoneratoare de răspundere

Asupra recursului civil de față declarat de contravenienta T.T. Împotriva sentinței civile nr. 4941/31.105.1995, pronunțată de Judecătoria Târgo- viște, prin care i s-a respins cererea introdusă Împotriva procesului-verbal de contravenție nr. 187443/27.03.1995 instrumentat de Postul de Poliție al comunei Crevedia.

S-a reținut că prin acest proces-verbal, contravenientei i s-a aplicat amenda de 50.000 lei, întrucât, în ziua de 26.03.1995 a săvârșit în public acte necuviincioase și a adresat injurii, amenințări și cuvinte obscene lui G.S., tulburând prin acesta ordinea și liniștea publică, fapta ce constituie contravenția prevăzută de art. 2 lit. a) și s) din Legea nr. 61/1991.

De asemenea, instanța a constatat ca petiționara se face vinovată de săvârșirea contravenției, considerent față de care a respins cererea.

Prin recursul declarat, contravenienta susține ca hotărârea este nelegală și netemeinică, întrucât instanța de fond nu i-a luat în seamă apărarea pe care și-a făcut-o, în sensul că este bolnavă psihic și nu s-a putut abține de la săvârșirea faptei.

În susținerea motivului de recurs invocat se depune certificatul medical nr. 723/23.06.1995 eliberat de Policlinica Buftea, în care se atestă că suferă de psihoza afectivă bipolară episod depresiv.

Având în vedere că recurenta a comis contravenția constatată prin procesul-verbal ce formează obiectul prezentului dosar, în seara zilei de 26 martie 1995, la adresa lui G.S. caruia i-a adresat insulte, amenințări, cuvinte obscene în public, tulburând liniștea publică; ca a refuzat să semneze procesul-verbal invocând că este bolnavă pe sistem nervos, apărare pe care a făcut-o și la instanța de fond, dar care nu a fost verificată; ținând seama de actul nou depus în recurs prin care se confirmă apărarea acesteia și cum, fapta a fost săvârșită în contextul conflictului generat de fiul său, ceea ce i-a accentuat starea de depresie și totodată, având în vedere că numita a fost internată și în spital spre sfârșitul anului, pentru comportamentele sale. datorită tulburărilor afective o-de-pressive. se apreciază ca plângerea la contravenție pe fond se impune să fie admisă în care sens hotărârea va fi casată ca urmare a admiterii recursului, pentru că starea sanatației sale nu i-a permis să-și controleze comportamentul încriminat prin procesul-verbal.

(Tribunalul Județean Dâmbovița, secția civilă, decizia nr. 2040/1 din 1995).

8.39. Lipsa discernământului. Cauză exoneratoare de răspundere

Prin contestația înaintată instanței la data de 22.03.1995, contestatorul

D. D.I. a solicitat în contradictoriu cu intimata Poliție Sector 1 București -Secția 4. anularea procesului-verbal de contravenție seria B nr. 0438602.

În motivarea contestației, se arată că la data de 8.02.1995, în mod netemeinic, contestatorul a fost sancționat contravențional pentru că a refuzat prezentarea actelor de identitate la solicitarea organelor de poliție, de fapt nefundată în vorbă de un refuz, ci de o neînțelegere din partea contestatorului; în continuare se arată că neînțelegerea a luat naștere ca urmare a handicapului psihic de care suferă contestatorul.

În susținerea contestației, s-au depus acte medicale doveditoare, din care rezultă faptul că suferă de oligofrenie DM.

În consecință, datorită faptului că instanța reține starea de nediscernământ a contestatorului față de boala psihică de care suferă acesta (oligofrenie DM), instanța urmează să admită contestația, în speță fiind vorba de o cauză de nerăspundere contravențională în baza prevederilor Legii nr. 32/1968. în baza art. 38 și 39 din Legea nr. 32/1968. instanța urmează să anuleze procesul-verbal contestat.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civilă nr. 5142/1995).

8.40. Bolnav psihic. Cauză exoneratoare de răspundere

Secția 3 Poliție a sesizat Judecătoria Sectorului 1 București, cu privire la procesul-verbal de contravenție seria Z nr. 0361471, prin care s-a aplicat contravenientei N. C.

D. o amenda in cuantum de 10.000 lei, ramasa definitiva prin -eachitarea acesteia în termen de 30 de zile, pentru ca instanța, în baza art. 16 ain Legea nr. 61/1991 sa procedeze la transformarea acesteia în închisoare contravenționala.

în dovedirea cererii, s-a depus procesul-verbal de contravenție, prin care e reține ca în ziua de 27.08.1994, contravenienta aflata in fata Hotelului Nord, a proferat expresii jignitoare care au intrigat trecătorii.

La termenul din 14.02.1995. s-a prezentat alături de contravenienta "iama acesteia, care a arătat că fiica sa este bolnava psihic depunând la dosar certificatul medical nr. 9248 eliberat de Spitalul Gh. Marinescu.

Din tetele depuse la dosar re/ulta ca si daca ar fi reala manifestarea descrisa in procesul-\erbal. lipsește vinovăția contravenientei, aspect *sine qua non* pentru reținerea contravenientei conform art. 1 si arf. 10 alin. 3 din Legea nr. 32/1 968.

In mod evident, contravenienta nu poate ti găsită responsabilă pentru fapta reținuta, posibilele sale reacții anisociale fiind generate de motive ce tin de domeniul patologicului

(Iudecatoria Sectorului 1 București, sentința civ ila nr. 1454/1995).

8.41. Vârsta înaintata a contravenientului nu constituie motiv de exonerare de răspundere

Prin contestația înregistrata sub nr. 7/1995, la judecătorie, contestatorul H Gh. a solicitat instanței ca. prin hotărârea ce se pronunța, sa dispună anularea procesului-verbal de constatare si sancționare a contravenției nr. 141816/1994, prin care a fost amendat cu suma de 150.000 lei.

în motivarea contestației s-a aratat ca, in ziua de 16.12.1904, reprezentanților C.I .M.B l-au amendat pe contestator cu suma de 150.000 lei. deoarece destasurase activitate de reparații de uz casnic, fara avizele necesare de la protecția mediului si P.S.I.

în dovedirea contestației a fost depus procesul-verbal de constatare a contravenției si autorizația eliberata in baza Decretului-Lege nr. 54/1990.

Analizând actele si lucrările dosarului, instanța apreciază contestația neîntemeiata pentru următoarele considerente: contestatorul nu deținea vizele necesare care sa-l îndreptătească a desfășură asemenea activități chiar daca acesta motivează ca are 73 de ani și a fost prezent de doua ori pe front, iar avizele necesare, deși au fost solicitate nu i-au fost acordate; deși în fața instanței nu recunoaște fapta, în procesul-verbal semnat de contestator este precizat in mod expres, ca fapta a fost recunoscuta.

Totodată, semnătură deși nerecunoscuta, se dovedește prin comparații de scripte ca aparține contestatorului.

Considerând contestația neîntemeiata, instanța urmează a o respinge și a menține procesul-verbal emis în baza art. 1 lit. a) din Legea nr. 12/1990 și a O.G. nr. 55/1994 de către reprezentanții C.L.M.B. prin care contestatorul a fost amendat cu suma de 150.000 lei.

(Judecătoria Sectorului 2 București, sentința civila nr. 908/1995).

8.42. Contravenient handicapat de gradul II. Răspundere

Prin contestația înregistrată la instanța sub nr. 11774/10.11.1994, contestatorul S. C. a solicitat pronunțarea unei hotărâri prin care sa se dispună anularea procesului-verbal de contravenție seria Z nr. 689757/4.10.1994 dresat de Secția 6 Politie.

În motivarea contestației se arată ca prin sus-mentionatul proces-verbal de contravenție, contestatorul a fost sancționat cu 200.000 lei amenda contravențională în tr. art. 2 lit. a) și p) din Legea nr. 61/1961, să cele consemnate în procesul-verbal nu sunt reale în sensul că nu a săvârșit în public acte și gesturi obscene și nu a proferat injurii și expresii înjurtoare la adresa personalului unității CEC din Piața Galați, ca este handicapat de gradul II și nu are posibilități materiale.

În dovedire s-au depus la dosar copia procesului-verbal de contravenție nr. 5777/1993, copie certificat nr. 6062/1693, copia deciziei nr. 122231/1694, copie certificat medical nr. 1025/1690.

La termenul din 6.02.1995, instanța a încuviințat proba cu acte pentru contestator și proba cu martori pentru organul constatator la care acesta din urmă a renunțat.

Din actele dosarului, instanța constată că plângerea este netondată. Faptul că petentul este handicapat de gradul II nu absolvă pe acesta de răspundere pentru fapta săvârșită, atâta timp cât nu s-a dovedit că starea de fapt este alta. Astfel fiind, urmează ca instanța să respingă contestația.

(Iudecătoria Sectorului 2 București, sentința civilă nr. 3007/1695).

8.43. Contravenient handicapat fizic. Irelevantă

Prin plângerea înaintată la această instanță la 4.04.1965, contestatorul P. P. a solicitat anularea procesului-verbal de contravenție nr. 5064/6.02.1965, încheiat de Brigada de Politie Rutiera București, și exonerarea de la plata amenzilor contravenționale.

În motivarea plângerii se arată de către contestator că, deși nu contestă 'avârșirea faptei, acesta s-a datorat handicapului fizic de care suferă, parcându-și autoturismul cât mai aproape de o farmacie pentru a-și cumpăra medicamente. Se mai arată că, de altfel, în aceeași zonă mai erau parcate în aceleași condiții și alte autoturisme.

Contestatorul a depus la dosarul cauzei certificatul de încadrare în categoria persoanelor handicapate fiind suferind de spondilită și coxartroza.

Față de aceasta, instanța reține că încadrarea contestatorului în categoria persoanelor handicapate fizic, așa cum o dovedește prin înscrisurile depuse la coșar, nu îl exonerează de răspunderea contravențională pentru fapta săvârșită pe care de altfel o recunoaște implicit, așa cum rezulta din formularea plângerii. Aceasta deoarece în cazul contestatorului nu s-a dovedit starea de necesitate în raport cu boala de care suferă și nici celelalte situații prevăzute de dispozițiile art. 10 alin. 2 și 3 din Legea nr. 32/1968 care înlătură caracterul contravențional al faptei, în speță fiind aplicabile dispozițiile art. 10 alin. 1 din aceeași lege. În aceste condiții, nici faptul eventual că în aceeași zonă mai erau parcate și alte autoturisme, deși oprirea era interzisă, nu îl exonerează pe contestator de răspunderea proprie contravențională.

pentru încălcarea regulilor de circulație rutiera.

(Judecătoria Sectorului 1 București, sentința civila nr. 6161/1665).

CAPITOLUL II

CONSTATAREA CONTRAVENȚIILOR ȘI APLICAREA SANȚIUNILOR

1. PERSOANELE COMPETENTE SĂ CONSTATE CONTRAVENȚIILE

Constatarea contravențiilor reprezintă prima faza procedurala privind răspunderea contravențională; ea este dată în competența anumitor persoane prevăzute în chiar actul normativ care reglementează contravențiile într-un anumit domeniu de activitate. Aceste persoane sunt denumite generic **agenți constatați**.

Ca regula generală, art. 16 din Legea nr. 32/1998 prevede că au dreptul să constate contravenții:

- persoanele anume prevăzute în actul normativ, care stabilește și sancționează contravenția;
- primarii;
- ofițerii și subofițerii de poliție;
- șefii de servicii sau secții ori asimilați acestora din organizațiile de stat anume împuterniciți de conducătorul organizației.

Prin acte normative adoptate ulterior au fost stabilite și alte organe, ce au dreptul de a constata contravenții, cum sunt organele de control financiar, sanitar-veterinare, inspecții din cadrul diferitelor ministere, inspecții etc., alte organe centrale de specialitate etc.

Primarii constata contravențiile stabilite prin actele normative emise de organele locale pentru probleme de interes local, precum și contravențiile la dispozițiile privind:

- apararea liniștii și ordinii publice;
- regulile generale de comerț, circulația, vânzarea și transportul alimentelor și a produselor alimentare;
- întreținerea drumurilor naționale;
- executarea lucrărilor edilitare;
- regimul construcțiilor;
- regimul lucrărilor de îmbunătățiri funciare;
- folosirea fondului de stat;
- prevenirea și combaterea epidemiilor;
- domeniul silvic;

-domeniul vânătoresc sau cinegetic; domeniul piscicol.

Ofițerii și subofițerii de poliție au dreptul să constate contravențiile la dispozițiile legale privind apararea ordinii și liniștii publice, la normele de conviețuire socială precum și în celelalte domenii de activitate ce intră în atribuțiile poliției.

În plus, la fel ca și primarii, pot să constate contravențiile din celelalte sectoare de activitate legate de regulile de comerț, circulația mărfurilor, întreținerea drumurilor, regimul construcțiilor, vânătoarea și pescuitul etc. Această enumerare nu este însă limitativă. Prin acte normative emise de organele competente vor putea fi stabilite și alte contravenții, în alte domenii, pe care organele de poliție au dreptul să le constate.

O precizare se impune. Făcând o comparație între legislația contravențională a anului 1968 și cea ulterioară acestui an vom constata că în trecut aproape că nu exista act normativ care să nu conțină în sfera agenților constatatori și **ofițeri și subofițeri de poliție**; noile acte normative însă pun tot mai mult accent pe **specialiști civili** (inspectori, persoane cu atribuții de control, împuterniciți etc.), **reducându-se** „competența” poliștilor, aceștia instrumentând, unde le este locul, adică **în sfera ordinii publice**.

Potrivit art. 16 alin. 5 din legea nr. 32/1968, șefii de servicii sau de secții, ori asimilați acestora din organizațiile de stat, anume împuterniciți de conducătorul organizației pot constata contravențiile săvârșite de angajații acestora la locul de muncă, de personalul din subordine sau de alte persoane aflate în incinta unității.

Instanța supremă a precizat că prin loc **de muncă** se înțelege „întregul teren și toate încăperile pe care le deține organizația de stat sau obștească din care face parte făptuitorul și chiar locul unde se află, în afara acesteia, atunci când prestează o muncă încredințată de conducerea acestei organizații”. Fapta poate fi săvârșită la „locul de muncă” nu numai în timpul programului de lucru, ci și în țara acestuia sau într-o perioadă când angajatul sau membrul unității respective nu -reștează efectiv munca întrucât se află în concediu sau pentru alt motiv.

Trebuie remarcat că pentru constatarea contravențiilor săvârșite la locul de muncă, legea stabilește condiția existenței împuternicirii în acest scop data de conducătorul unității.

O altă categorie de persoane competente să constate contravențiile este -revăzută de art. 45 din legea nr. 32/1968 care prevede: „Ministerul Parării Naționale și Ministerul de Interne vor stabili organele care constata și sancționează contravențiile săvârșite de ofițeri, subofițeri, maiștri militari sau angajați

V. Iorgovan, *op. cit.*, p. 269.

- enul I n. bunalului Suprem, decizia de îndrumare nr 9/ 1968. m C D. pe anul 1968. p H).

civili în cadrul unităților, formațiunilor, eșaloanelor și comenzilor respective în legătură cu serviciul...”. Desigur ca acest text este aplicabil și celorlalte componente ale forțelor armate.

Dupa ce agentul constator a luat cunoștiința despre o încălcare a dispozițiilor legale, el trebuie sa procedeze la constatarea acesteia, stabilind în prealabil daca fapta respectiva constituie contravenție sau infracțiune, pe baza celor observate personal, a relatărilor autorului, victimei, martorilor, precum și a altor probe. Apoi, va proceda la stabilirea identității contravenientului care este obligat sa prezinte buletinul de identitate, iar pentru determinarea locului de munca si legitimația de serviciu, de student sau alte acte'.

Trebuie de asemenea, sa stabilească împrejurările în care s-a săvârșit contravenția, actul normativ care o prevede, daca s-au produs pagube materiale ori sunt lucruri supuse confiscării și dacă nu exista vreo cauza care sa excludă caracterul contravențional al faptei sau răspunderea făptuitorului.

2. PROCESUL-VERBAL DE CONSTATARE A CONTRAVENȚIEI

Activitatea de constatare a contravenției se realizează si materializează, în final, **prin încheierea unui proces-verbal**, pe care agentul constator îl poate întocmi, atât în prezenta, cât si în lipsa făptuitorului, pe baza constatărilor personale si a probelor administrate de el. Acest proces-verbal, este actul administrativ prin care se individualizează fapta ilicita și contravenientul".

Indiferent prin ce mod sau mijloc agentul constator a luat cunoștiința despre savârșirea contravenției, el va trebui sa întocmească in scris procesul- verbal. Lxceptie de la acesta regula, in sensul ca nu se încheie proces-verbal, sunt considerate următoarele situații:

Art 18 dini egen nr 32/1%8.

' Privind natura juridica a procesului verbal, părerile exprimate in literatura juridica sunt diferite. Conform unei opinii, procesul-verbal prin care se constata o contravenție este o opțiune administrativa si daca se refera si la aplicarea sancțiunii apare ca **un act administrativ jurisdicțional** (Romulus Ionescu, *op. cit.*, p. 223 - 224, 317, 327). După o alta opinie, dimpotrivă, procesul verbal nu are un astfel de caracter, deoarece ar trebui sa ajungem la concluzia ca una din părțile in litigiu (agentul constator) este si judecătorul cauzei, ceea ce este incompatibil cu activitatea de judecata (Ilie Iovanas, **Considerații teoretice cu privire la răspunderea administrativă**. Teza de doctorat. Cluj, 1968, p. 222). în mod just. se susține ca „procedura contravenționala este o procedura contencioasa. m consecința procesul verbal de constatare sancționare trebuie înțeles ca fiind act administrativ cu caracter contravențional în considerarea unui drept contravențional procesul verbal se va prezenta, sub aspectul naturii juridice ca un act procesual contravențional" (\nlonie Iorgovan, *op. cit.*, p. 2%).

-când contravenientul, fiind de fata, achita agentului constator, pe loc. contra chitanța, jumătate din minimul amenzii;

-când i se aplica avertistiment oral;

-când, în cazurile de mai sus, prin fapta comisa nu s-au produs pagube materiale și nu sunt bunuri supuse confiscării.

În conformitate cu art. 17 din Legea nr. 32/1998, procesul-verbal de constatare al contravenției trebuie să cuprindă, obligatoriu, următoarele elemente sau mențiuni:

- a) data (anul, luna, ziua) și locul unde este încheiat;
- b) numele, prenumele și calitatea celui care îl încheie (în cazul ofițerilor și subofițerilor de poliție se va specifica și gradul acestora), precum și organul din care face parte;
- c) numele și prenumele, domiciliul, ocupația și locul de muncă al contravenientului, seria și numărul, data eliberării și organul emitent al actului de identitate;
- d) descrierea pe scurt a contravenției comise, indicându-se data, ora, locul în care s-a săvârșit și împrejurările care pot servi la aprecierea gravității faptei și la evaluarea eventualelor pagube materiale produse;
- e) încadrarea juridică a faptei, indicând actul normativ, articolul și litera care prevede și sancționează/a contravenția comisa;
- f) obiectiile contravenientului cu privire la conținutul procesului-verbal și mijloacele de probă pe care le aduce în apărarea sa. Aceasta mențiune prezintă importanță deosebită, deoarece constituie o garanție reală a respectării areptului pe care îl are contravenientul cu privire la relatarea fidelă a situației de fapt privind contravenția constatată de către agent. Deși textul citat prevede că obiecțiunile făptuitorului se consemnează în procesul-verbal la cererea sa, pentru stabilirea adevărului material, obiectiv, este necesar ca independent de o asemenea expresie în acest sens, agentul constatator să menționeze în procesul-verbal obiecțiile, apărăerile și justificările făcute de contravenient;
- g) mențiunea că făptuitorul se obligă să achite în termen de 48 ore amnatate din minimul amenzii prevăzută de actul normativ încălcat (în condițiile recizate de art. 26 alin. 1 din Legea nr. 32/1998). în legătură cu aceasta men-

Data și locul săvârșirii contravențiilor continuate sunt lipsite de relevanță. Este în cazul contravențiilor prevăzute de Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării construcțiilor și unele măsuri pentru realizarea locuințelor (realizarea de lucrări de construcții și instalarea autorizație sau cu inculcarea acesteia art 26). Într-un astfel de caz, data și locul săvârșirii contravențiilor menționate coincid cu data și locul constatării lor. \ se vedea și Lugan Popa. **Lipsa de relevanță a absenței mențiunilor referitoare la data și ora săvârșirii contravențiilor reglementate de Legea nr. 50/1991.** în „Dreptul” nr. 2/1994, p. 79 - S0.

1 Laurențiu Groza, Gheorghe Parasănu. *op cit.*, p.71.

tiune, subliniem ca mai multe acte normative prevăd, in cazul contravențiilor pe care ele le reglementează, ca nu sunt aplicabile dispozițiile art. 25 27 (sau art.

25 si 2b) din I legea nr. 32/1 %8 în același sens, ari IX din Legea nr. bl/1991 dispune expres ca „dispozițiile prezentei legi se întregesc cu prevederile Legii privind stabilirea si sancționarea contravențiilor, cu excepția dispozițiilor privind plata a jumătate din minimul amenzii! Asa fiind, in asemenea situații, nu este posibila plata la termenul de 4X de ore a jumătate din minimul amenzii pre-vazute de actul normativ respectiv si. drept consecința, procesul-verbal se va încheia tara sa cuprindă o astfel de mențiune.

în cazul in care contravenientul este minor in procesul-verbal, pe lângă datele de mai sus, se vor trece si numele, prenumele si domiciliul părinților (tutorelui). Necesitatea acestor mențiuni este impusa de răspunderea pe care o au părinții (tutorele) in legătură cu creșterea si educarea minorilor, de a ce trebuie sa o aiba asupra lor sancțiunile contravenționale aplicate.

De asemenea, in situația in care prin contravenția savârșita de minor s- au produs si pagube materiale, vor fi obligați la **despăgubiri civile** părinții, tutorii sau orice alta persoana, care potrivit legii, răspund pentru fapta minorului

Daca cu ocazia constatării faptei, agentul constatator **dispune confiscarea** unor lucruri (când are drept aplicare a sancțiunii) ori le ridica in vederea confiscării (când sancțiunea este aplicata de alte persoane) le va descrie in ceea ce privește forma, marimea, culoarea, greutatea, caracteristicile etc. indicând totodată cui aparțin, ce masuri s-au luat in privința lor (de valorificare când sunt perisabile sau de conservare in vederea predării lor (persoanelor carora le aparțin). Când bunurile confiscate sau supuse confiscării aparțin altei persoane decât contravenientul, se va specifica in procesul-verbal numele, prenumele si adresa acesteia ori denumirea si sediul când este vorba de o unitate in scopul de a ti restituite.

Procesul-verbal de constatare a contravenției se întocmește, de regula, in doua exemplare, din care originalul rămâne la agentul constatator si copia se înmâneaza contravenientului. în cazul in care se ia măsura confiscării, iar bunurile nu aparțin contravenientului ori prin fapta comisa s-au produs pagube materiale, procesul-verbal se încheie in trei sau mai multe exemplare pentru a se mmana câte o copie persoanelor interesate, respectiv părții vatamate ori celei căreia n aparțin bunurile confiscate.

O asemenea dispozitieconliiie.de exemplu: Legea nr. 30/1991 (art. 9 alin. linal); Legea nr. 42/1992 (art. 9); Legea nr. 76/1992 < art. I 7): L legea nr. 82/1991 (art. 39 alin. 3). I legea nr 52 1904 (art. 109); Legea nr. 87/1994 (art. 22); I legea nr.4/1995 (art 45); Ordonanța Guvernului nr.3/1992 (republicata in 1995 - art.36 alin. final); Legea nr. 74/1996 a telecomunicațiilor (art. 58 alin.6); I legea serv ic iilor poștale nr. 83/1996 (art. 38) etc Este vorba despre minorii m varsta între 14 - 18 ani, deoarece cei sub vârsta de 14 ani nu răspund contravențional.

După ce a fost încheiat, procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagina, atât de către agentul constatator, cât și de către contravenient. În situația când făptuitorul nu este de față, ori refu/a sau nu poate să semne/e (are o infirmitate fizică ori nu știe carte), agentul constatator va face mențiune despre aceste împrejurări, care trebuie adevărate de cel puțin un martor. Procesul-verbal va trebui să cuprindă în acest caz și numele, prenumele și domiciliul martorului, numărul actului sau de identitate, precum și semnătura acestuia. În lipsa de martori, agentul constatator va consemna în procesul-verbal din ce cauză acesta a fost încheiat astfel (art. 19 din Legea nr. 32/1968). Instanța supremă a stabilit că semnarea procesului-verbal de către contravenient fără nici o obiecție nu are la concluzia recunoașterii săvârșirii contravenției din moment ce el a introdus ulterior plângere împotriva acestuia¹.

Pentru ca procesul-verbal de constatare al contravenției să fie valabil, dătorul cere să fie respectate anumite condiții; nerespectarea uneia dintre acestea, duce la nulitatea absolută sau relativă a actului respectiv.

Nulitatea constituie sancțiunea care lovește, în general, actele de procedură încheiate fără respectarea unor condiții de fond și formă, prevăzute de lege. Art. 17 alin. 3 din Legea nr. 32/1968, prevede patru cazuri de nulitate absolută a procesului-verbal de constatare a contravenției. Aceste cazuri se referă la omiterea consemnării mențiunilor privind;

numele și prenumele contravenientului;

-fapta săvârșită;

-data comiterii contravenției;

-semnătura agentului constatator.

Nulitatea procesului-verbal poate fi constatată și din oficiu, în condițiile evazute de legislația civilă, nefiind necesară plângerea din partea contravenientului.

Celelalte mențiuni din procesul-verbal prevăzute în art. 17 și 19 din Legea nr. 32/1968 sunt și ele obligatorii, dar lipsa lor nu atrage nulitatea actului, practica, se ivesc și situații când lipsa unor mențiuni, deși nu atrage nulitatea, - „ie duce la anularea procesului-verbal, întrucât crează greutăți organelor com- • ;ente să-l pună în aplicare, astfel:

-uneori, din grabă sau neatenție, cel care întocmește procesul-verbal nu . ""emnează organul din care face parte, pentru că făptuitorul să știe unde adresează plângerea;

în alte situații, agentul constatator omite să menționeze locul și localitatea unde s-a comis contravenția, ori să treacă prenumele părinților sau alte date de stare civilă ale contravenientului, ceea ce îngreunează identificarea și atunci când se trece la executarea silitei;

. nCurtea Supremă, secția civilă, decizia nr. 1648/1981. în „Revista română de drept” nr. 8/1982, p. 55.

-agentul constatator poate consemna fapte necorespunzătoare realității, ori care nu au fost comise de persoana căreia i s-a întocmit procesul-verbal;

-de multe ori procesul-verhal este îptocmit cu un scris neciteț. și nu se înțelege numele contravenientului sau fapta comisa;

-în alte cazuri, agentul constatatator se rezuma sa reproducă în procesul- verhal textul articolultji din actul normativ care prevede contravenția, fără a descrie pe scurt în ce a constat ea, în ce împrejurări s-a produs, modul și mijloacele folosite pentru săvârșirea ei, precum și alte date care sâ redea cu claritate situația, vinovăția și pericolul social al faptei.

După întocmirea procesului-verhal nu se admit corecturi, adăugiri, ștersături sau modificări. Daca în timpul completării sale, agentul constatatator face unele greșeli. înscrisul va fi anulat. întocmindu-se alt proces-verhal. în cazul în care contravenientul este un cetățean român sau apatrid care nu cunoaște limha româna, organul constatatator este obligat sa asigure un interpret, prin intermediul căruia va fi audiat făptuitorul și se va realiza întreaga procedura de încheiere a procesului-verhal de constatare a contravenției comise. într-un atare caz, în procesul-verhal se va menționa limha în care a vorhit cel care a fost ascultat și numele interpretului cu toate datele de identificare ale sale. Desigur că atunci când dialogul dintre agentul constatatator și contravenient se desfășoara într-o limha de circulație internaționala sau în alta limba nu mai este necesar translatorul. Făptuitorul, într-un atare caz. nu va putea invoca lipsa interpretului, solicitând organului competent anularea procesului-verhal.

O problema ridicata în practica se refera la faptul daca procesul-verhal poate fi încheiat numai pe baza constatărilor făcute de agent, prin propriile simțuri, în momentul comiterii faptei sau, dimpotrivă, este posibila și constatarea ulterioara a faptei, pe baza probelor administrate.

Din cuprinsul art. 16 al Legii nr. 32/1968 ar rezulta că organele competente încheie procese-verbale de constatare a contravențiilor după datele și constatările făcute numai personal. Este menționat faptul că uneori se poate acredita ideea confundării noțiunii de „flagrant” cu noțiunea de constatare personala a faptului contravențional, de către agentul constatatator. Sunt situații când agentul surprinde pe contravenient asupra faptului, deci în momentul săvârșirii contravenției, caz in care fapta este flagranta și constatata personal chiar în momentul comiterii ei.

Deoarece principiul desprins din Legea nr. 32/1968 este acela că procesul-verhal trebuie să cuprindă constatările personale ale agentului cu privire la fapta contravenționala comisa s-ar para că toate contravențiile sunt flagrante.

în realitate, însă, nu în toate cazurile contravențiile pot fi constatate în momentul comiterii lor, ci ulterior, administrându-se în acest sens probele necesare; dar, și într-un atare caz constatarea trebuie făcută personal de către agenții competenți sa încheie procesele-verbale respective.

A admite concluzia ca nu pot fi constatate decât contravențiile comise in prezența agentului competent, inseamna a accepta ideea sancționării numai a unor asemenea fapte ilicite. Pe de alta parte, ar fi nelegaJ, dar si inechitabil, ca cei care. datorita abilitații lor sau altor împrejurări, săvârșind contravenția în lipsa persoanei competente sa o constate, sa scape de sancțiunea legii, deși fapta s-a comis în mod

indubitabil.

De asemenea, ar fi lipsit de logica juridica, ca o infracțiune, fapta cu un pericol social deosebit de grav, sa poata fi dovedita prin orice mijloc de proba, iar comiterea unei contravenții sa nu poate fi dovedita decât cu procesul-verbal încheiat numai pe baza unor constatări făcute personal de agent.

Deși Legea nr. 32/1968 nu cuprinde dispoziții exprese cu privire la forța probanta a actului de constatare a contravenției, din economia textului art. 38 al legii, rezulta totuși că procesul-verbal de constatare face dovada până la proba contrarie. Ca atare, contravenientului ii revine obligația de a aduce si prezenta probe care să dovedească netemeinicia sau/și nelegalitatea actului.

3. SANCTIUNILE CONTRAVENTIONALE

3.1. Categoriile de sancțiuni

Sanctiunile contavenționale sunt prevăzute atât în Legea nr. 32/1968, cât și în alte acte normative speciale care reglementează și sancționează contravenții în diferite domenii de activitate.

Legea cadru reglementează doua categorii de sancțiuni principale -avertismentul și amenda -, precum și o sancțiune complementara -confiscarea.

Actele normative speciale prevăd și alte sancțiuni: închisoarea contravenționala (Legea nr. 12/1990, Legea nr. 56/1992, Ordonanța Guvernului nr. 30/1991. Legea nr. 61/1991); retragerea sau anularea autorizației de funcționare (Legea nr. 33/1991, Legea nr. 52/1994, Hotărârea Guvernului nr. 181/1992). închiderea contului bancar (Hotărârea Guvernului nr. 569/1991); sechestrarea (Hotărârea Guvernului nr. 789/1991), retragerea permisului de arma (Legea nr. 17/1996) etc.

în literatura juridica¹ se considera că sunt rglementate trei categorii de sancțiuni contravenționale;

- **sancțiuni principale:** avertismentul, amenda. închisoarea contravenționala;
- **sancțiuni complementare:** confiscarea unor bunuri și suspendarea unor drepturi anume prevăzute de lege pe o perioada de timp limitata, de exemplu: suspendarea dreptului de a conduce un autovehicul pe drumurile publice, suspendarea unui local public, retragerea licenței de import-export etc.;

¹ Ion Gh. Stanciu. Contravenția. Ld. Ministerului de Interne. București, 1995. p. 37-43.

sancțiuni accesorii, decurgând din executarea închisorii contravenționale, cel in cau/a pierzandu-si drepturile prevăzute la lit. b), c). d) si e din Codul Penal si anume dreptul de a ocupa o funcție sau exercita o profesie de natura aceleia de cate s-a folosit contravenientul pentru săvârșirea acelei fapte ilicite, drepturile părintești si cel de a fi tutore sau curator.

în cele ce urmeaza ne vom referi la cele mai importante din aceste sancțiuni.

3.2. Avertismentul

Avertismentul prevăzut de art. 6 din Legea nr. 32/1968 este sancțiunea cea mai ușoară care se aplică făptuitorului în cazul săvârșirii unei contravenții care prezintă un grad de pericol social redus. El constă în atragerea atenției contravenientului asupra pericolului faptei sale și în recomandarea ca pe viitor să respecte dispozițiile legale. Prin natura sa intrinsecă, avertismentul este

o sancțiune morală; el se deosebește de amendă care este o sancțiune pecuniară. Practic, această sancțiune constă în dojenirea, dezaprobarea făptuitorului pentru ceea ce a săvârșit. arătarea pericolului social al faptei comise, a! urmărilor provocate. sfatuirea contravenientului să se îndrepte, să aibă o conduită normală. Avertismentul mai constă în atragerea atenției acestuia că dacă în viitor va mai săvârși o altă contravenție, i se va aplica o sancțiune mai aspră. Așadar, pe lângă elementul de mustrare, el cuprinde și pe acela de atenționare cu privire la conduita ce trebuie avută ulterior.

Avertismentul se poate aplica și atunci când actul normativ de stabilire și sancționare a contravenției nu prevede această sancțiune (art. 6 alin. 3 din

Legea nr. 32/1968). Este o derogare de la principiul potrivit căruia stabilirea și sancționarea contravențiilor se aplică numai dacă sunt prevăzute în actul normativ respectiv.

Dispoziția citată lasă, așadar, un câmp larg de apreciere organelor competente să aplice sancțiunea, care vor putea să decidă dacă este cazul ori nu să substituie **avertismentul** amenzii. Aprecierea se face ținând seama de persoana contravenientului, de comportarea anterioară, de atitudinea acestuia față de faptă, de angajamentul ca pe viitor nu o va mai repeta, de împrejurările în care a fost comisă contravenția, de urmările ei etc.

În practică însă se constată în general o exigență sporită în ceea ce privește aplicarea sancțiunilor contravenționale; se merge chiar spre limita maximă a amenzilor și nicidecum spre aplicarea avertismentului. De aceea, se impune ca organele competente să înțeleagă că orice sancțiune juridică, inclusiv cea contravențională, nu reprezintă un scop în sine, ci un mijloc de reglare a raporturilor sociale, de formare a unui spirit de responsabilitate, iar pentru aceasta nu este nevoie ca în toate cazurile să se aplice sancțiunea amenzii. Sancțiunile juridice constituie nu mijloace de răzbunare a societății, ci de prevenire a săvârșirii luptelor ilicite, de educare a persoanelor vinovate.

Prin însăși natura și scopul sau educativ, avertismentul se adresează oral contravenientului la constatarea faptei. Art. 43 din Legea nr. 32/1968 reglementează și posibilitatea aplicării sale în forma unei comunicări scrise, chiar în situația în care contravenientul a fost prezent la constatarea faptei. De exemplu, în cazul de tamponare ușoară a unui autovehicul, deși se aplică avertismentul, se va încheia procesul-verbal, fiind necesar la organul de asigurări și la service-ul auto. În orice formă scrisă a avertismentului este cerută de lege. Într-adevăr se prevede aplicarea avertismentului scris ori a avertismentului publicat (Legea nr. 33/1991, Ordonanța Guvernului nr. 24/1993).

3.3. Amenda

Amenda este sancțiunea contravențională cea mai importantă, specifică dreptului administrativ sau mai bine zis, dreptului contravențional; ea constă într-o sumă de bani pe care contravenientul trebuie să o plătească, când săvârșește o contravenție cu un grad mai mare de pericol social. Tot gradul de pericol social este cel care determină cuantumul amenzii.

În mod obișnuit, actele normative prevăd limite minime și maxime ale amenzilor. Aceste limite se dublează uneori în cazul repetării săvârșirii contravenției, ori atunci când contravenientul este persoana juridică.

De regulă, limitele minime și maxime ale amenzilor reprezintă sume fixe; uneori însă, ca în cazul reglementat de Legea nr. 52/1994 privind valorile mobiliare și bursele de valori, reprezintă anumite procente (între 0,1 și 3% din „capitalul versat” ori „între jumătatea și totalitatea tranzacției sau între totalitatea sau dublul sumei profitului obținut ori a pierderii evitate prin tranzacția realizată prin săvârșirea contravenției...” (art. 10b); alteori, ca în cazul reglementat de Hotărârea Guvernului nr. 594/1992, limitele respective constau în „de la două la cinci ori valoarea tranzacției” (privind operațiunile de import-export prevăzute de acest act normativ).

Precizăm că limitele minime și maxime ale amenzilor contravenționale stabilite prin acte normative aflate în vigoare la 1 iunie 1994, au fost majorate prin Ordonanța Guvernului nr. 55/1994, aprobată de Legea nr. 129/1994.

Ionie Iorgovan, *op. cit.*, p. 270.

De exemplu, conform art. 9 alin. 2 din Legea nr. 30/1991.

De exemplu, pentru art. 17 din Legea nr. 5/1994 art. 43 alin. 3 din Legea nr. 4/1995. Uneori, în cazul persoanelor juridice amenda este mai mare de cinci ori decât în cazul persoanelor fizice (art. 81 din Legea nr. 1/1995), sau se triplează (art. 61 alin. 2 din Ordonanța Guvernului nr. 43/1995; art. 42 din Ordonanța Guvernului nr. 444/1997).

Sarcina individualizării amenzii revine organului competent să aplice sancțiunea, care să o aprecieze, de la caz la caz, în limitele prevăzute de actul normativ în funcție de împrejurările în care fapta a fost săvârșită, urmările ei, persoana contravenientului etc. (art. 20 alin. 2 din Legea nr. 32/1998).

În plus, uneori se va ține seama la stabilirea amenzii și de alte considerente. De pildă, art. VQ alin. 2 din Legea nr. 18/1994 privind fondul funciar prevede că „la aplicarea sancțiunii, pe lângă împrejurările prevăzute de lege, se vor avea în vedere și mărimea suprafeței, categoria de folosință și clasa de fertilitate a terenului afectat”.

Individualizarea sancțiunii, fiind o obligație legală pentru agentul constatator, ea este cenzurabilă de organele care soluționează plângerea împotriva măsurii aplicate,

Cu titlu de excepție, unele acte normative nu prevăd limite minime și maxime ale amenzilor, ci stabilesc un criteriu obiectiv de calculare a lor. Astfel, conform dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 70/1994 privind impozitul pe profit, republicată în Legea nr. 77/1997, amenda constă într-un procent (0,1% - 3%, 100G după caz) din

impozitul datorat de agentul economic'- Tot astfel, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 56d/ld9l privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la regimul operațiilor cu numerar nedepunerea sau depunerea cu întârziere a sumelor în numerar, către depășesc limita stabilită ce poate fi pastrată în casieria proprie de pe o zi pe alta. se sancționează cu amenda reprezentând V_c pe zi calendaristică, țara a depășii 1000 lei. \menzi în sume fixe sunt prevăzute și de Ordinul nr. 490/1995 al guvernatorului Băncii Naționale a României privind sancțiunile în cazul nerespectării de către unitățile bancare, a reglementărilor privind compensarea multilaterală a plăților interban- care țara numerar pe suport de hârtie (50.000 lei -art. 2: 200.000 lei -art. 3 și 7; 1.000.000 lei -art. 4 și 5 etc.). Evident, în cele două ipoteze agentul care aplică sancțiunea nu mai are posibilitatea să aprecieze și să individualizeze amenda, ci el trebuie doar să o calculeze.

De asemenea, tot ca o excepție, art. 4d lit. c) din legea nr. 33/1991 prevede ca sancțiune „aplicarea de amenzi care nu pot depăși 1% din capitalul social al băncii, dacă deși avertizată, societatea bancară continuă contravenția”!

De reținut este faptul că amenda **are un caracter legal**. Ca urmare, nu s-ar putea aplica o sancțiune într-un quantum care să nu se situeze în limitele stabilite ori să fie determinată pe baza altor criterii decât cele reglementare.

Mai trebuie precizat că amenda contravențională spre deosebire de cea penală nu atrage decăderi sau interdicții pentru persoanele sancționate și nu constituie în principiu, antecedent care să eze asupra unei eventuale sancționări viitoare .

\niome Iorgovan, *op. cit.*, p. 274.

3.4. închisoarea contravențională

Închisoarea ca sancțiune contravențională principală (aplicabilă numai persoanelor fizice). nu este prevăzută de legea nr. 32/1968. ci de alte aceste normative speciale. Rezultă că această sancțiune are un caracter de excepție, fiind reglementată prin derogare de la prevederile legii de drept comun în materia contravențiilor. Introdusă prin Decretul nr. 329/1996 privind sancționarea unor contravenții la regulile de călătorie cu trenul, închisoarea contravențională a fost ulterior stabilită și prin alte acte normative, printre care Decretul nr. 153/1970 pentru stabilirea și sancționarea unor contravenții privind regulile de conviețuire socială, ordinea și liniștea publică (asa cum a fost modificat și completat prin Decretul nr. 41/1980). considerat ca un veritabil drept comun (lege cadru) a acestei materii (închisoarea contravențională), \cest decret a fost abrogat prin Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de înșurcarea unei norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, ce conține, în mare. aceleași dispoziții privind închisoarea contravențională, lterior Decretului nr 329/1966. închisoarea contravențională a fost prevăzută și de legea nr. 25/1969 privind regimul străinilor, precum și legea nr 10/1974 privind reședința. După anul 1989 au fost adoptate mai multe acte normative care prevăd aceste sancțiuni. Legea nr. 12/1990 privind protejerea populației împotriva unor activități comerciale ilicite (republicată în 1991); Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice; Legea nr. 32/1992 pentru aprobarea volumului maxim de masă lemnoasă ce se va recolta în anul 1992 și a unor măsuri de protecție a fondului

forestier; legea nr. 56/1992 privind frontiera de >tat a României; Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor (republicata în 1994); Legea nr. 132/1997 privind rechi/itule cit- bunuri si prestațiile de serv icii în interes public

Durata înc hi sori î contravenționale diferă în raport de cont.aventia sa- vârsită; pentru unele fapte, ea poate fi de la 15 zile la 2 luni (sau h 3 luni); pentru altele de la o luna la 3 luni (siu 6 luni), si. m sfârșit, de la 3 luni la 6 luni (art. 2 din I egea nr 12/1990: art 3 din l egea nr 61/1992). Conform art. 5 din Legea nr. 61/1991, dacă o persoana a suvrșit mai multe contravenții, constatate prin același proces verbal, în ca/ui în care pentru toate faptele sau numai pentru unele din ele s-a stabilit sancțiunea închisorii contravenționale, st va iplica o singura sancțiune, care nu va putea depăși 6 luni .

Remarcam ca sancțiunea închisorii contravenționale este alternativ.i cu amenda. într adevar. de exemplu. I egea nr 12/1990. I .gea nr 61/1991. l egea nr. 42/1992 si Legea nr. 56/1992 prevăd ca anumite fapte ilicite se sancționea/a

\n. 4 din L egea nr 61/1991 prevede ca sancțiunea închisorii contravenționale pcua li aplicata minorilor numai dacă au împlinit versta de 16 ani. în acest ca/ limitele sancțiuni: se reduc la jumătate.

cu Închisoare contravențională sau cu amendă. Dar, pe când amendă este aplicată (ca regula generală) de organul administrativ competent să constate și să sancționeze contravențiile în diferite domenii de activitate, sancțiunea închisorii contravenționale se pronunță numai de instanța de judecată. În acest sens, se dispune că în cazul contravențiilor pentru care legea prevede și sancțiunea închisorii contravenționale și agentul constatator apreciază că sancțiunea amenzii este neîndestulătoare, aceasta va trimite de îndată procesul-verbal de constatare judecătorei competente.

Sancțiunea închisorii contravenționale se deosebește de închisoarea penală, atât prin regimul juridic al aplicării sale, cât și cel al executării. În această privință, instanța supremă a statuat (este adevărat sub regimul Decretului nr. 153/1970, care a fost abrogat prin Legea nr. 61/1991) că întreaga procedură de sancționare a contravențiilor în acest domeniu (al ordinii și liniștii publice) are un caracter eiv⁴administrativ. Trimiterea pe care reglementarea în materie o face la Codul de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător numai în ceea ce privește executarea sancțiunii închisorii contravenționale, nu schimbă natura juridică a cauzei din civilă în penală. Căci, așa cum s-a precizat în literatura de specialitate⁴, ca și faptele care atrag răspunderea materială sau disciplinară, contravențiile aparțin sterei **extrapenalului**. Sunt de natură civilă, iar hotărârile care se dau și sancțiunile ce se aplică au caracter ne-penal, fiind supuse principiilor de bază și normelor procedurale privind procesul civil.

3.5. Confiscarea

Confiscarea însoțește sancțiunea principală, de obicei amendă sau închisoarea contravențională, această măsură poate fi luată numai dacă ea este prevăzută expres în actul normativ de stabilire și sancționare a contravenției. Ca sancțiune complementară, ea constă în trecerea în proprietatea statului, țării, plății, a anumitor bunuri care au legătură cu fapta ilicită.

Poți să vezi art. X din Legea nr. 2/1968 sunt supuse confiscării:

a) lucrurile produse prin contravenție;

art. 6 din Legea nr. 6b/1991; art. 6 alin. 2 din Legea nr. 56/1992.

Costka Bulai. Infrațiuni și contravenții, în „Studii și cercetări juridice” nr. 2/1970, p. 271.

Tribunalul Suprem. sechiză penală, deuzia nr. 2448/1982. în „Revista română de drept” nr. 10/1985, p. 74.

se vede Teofil Pop, Probleme procedurale în legătură cu noua reglementare privind stabilirea și sancționarea unor contravenții, în „Revista română de drept” nr. 9/1970, p. 110 - 119.

Horia Diaconescu, nota I la decizia penală nr. 579/1982 j Tribunalului Județean Doh, în „Revista română de drept” nr. 7/1985, p. 60.

XO

b) lucrurile care au servit la săvârșirea contravenției dacă sunt ale contravenientului;

c) bunurile dobândite prin săvârșirea contravenției, dacă nu sunt restituite persoanei vatamate.

De asemenea, sunt supuse confiscării, indiferent dacă este îndeplinită -au nu vreuna din condițiile de mai sus. lucrurile a căror deținere sau circulație este interzisă.

Acest text trebuie însă coroborat cu dispozițiile art. 41 alin. 8 din Constituție, conform cărora confiscarea nu poate avea ca obiect decât bunuri care, după caz: a) au fost destinate: b) au fost folosite: c) au rezultat din infracțiuni ori contravenții. Totodată, prevederea din alineatul final al art. 8 din Legea nr. 2/1996 fiind contrară art. 41 din Constituție, cade sub incidența art. 150 alin. 1 din Constituția fundamentală și, prin urmare, este abrogată.

În spiritul dispozițiilor citate, prin mai multe acte normative se prevede confiscarea bunurilor, mărfurilor sau produselor care au fost destinate, au servit ori au rezultat din contravenții.

Astfel, art. 6 din Legea nr. 12/1990 prevede că mărfurile sau produsele care au servit sau au fost destinate să servească la săvârșirea contravenției dacă sunt ale contravenientului sau agentului economic, ca și sumele de bani și lucrurile dobândite, în mod vădit, prin săvârșirea contravenției se confiscă. Sunt supuse acestei măsuri și beneficiile obținute ilicit, precum și încasările în întregime din vânzarea mărfurilor a căror proveniență nu poate fi dovedită: ele se preiau ca venit la bugetul administrației centrale de stat sub forma unui impozit de 100% Tot astfel, art. 36 alin. 3 și 4 din Legea nr. 17/1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale și al zonei contigue ale României prevede că în situații deosebit de grave, organele române competente dispun, ca măsuri complementare, confiscarea navei, a instalațiilor, a uneltelor de pescuit, a aparatului și a altor obiecte de la contravenient, folosite la săvârșirea contravenției. De asemenea, potrivit [Legii nr. 31/1996 privind regimul monopolului de stat, bunurile și valorile care au servit la exercitarea fără licență a unor activități (fabricarea și importul, în vederea comercializării în condiții de calitate, a alcoolului și a băuturilor spirtoase distilate: fabricarea și importul. În vederea comercializării în condiții de calitate, a produselor din tutun și a hârtiei pentru țigarete; organizarea și exploatarea pronosticurilor sportive) se confiscă în vederea valorificării sau distrugerii, după caz (art. 2 alin. 1 lit. e). f). h) și art. 13 alin. 2 și 4). Confiscarea este prevăzută și de alte acte normative, de exemplu: Legea nr. 83/1996 a serviciilor poștale (art. 7); Ordonanța Guvernului nr. 23/1995 privind instituirea sistemului de marcă pentru țigarete, produse din tutun și băuturi alcoolice (art. 13 alin. 2 și 3); Ordonanța Guvernului nr. 31/1995 privind reglementarea regimului de

Antonie Iorgovan, op. cit., p. 275

producere, circulație și comercializare a produselor farmaceutice (an. 6 alin. 3) etc.

Confiscarea este o măsură obligatorie și nu una facultativă. Așa fiind, agentul constatator, aplicând sancțiunea principală (amenda sau închisoarea contravențională), va dispune și confiscarea, în condițiile arătate, făcând mențiunile corespunzătoare în

procesul-verbal.

3.6. Alte sancțiuni

În afara de sancțiunile principale (avertismentul, amenda, închisoarea contravențională; și cea complementară (confiscarea), prezentate mai sus, prin acte normative speciale sunt reglementate și alte sancțiuni contravenționale. Cele mai multe dintre aceste sancțiuni sunt specifice agenților economici, persoane juridice {în special societăți comerciale), așa cum rezulta din cele ce urmează.

A. Suspendarea activității agentului economic

Legea nr. 30/1991 privind organizarea și funcționarea controlului financiar și a Gărzii financiare prevede în cazul repetării contravențiilor de la art. 8 lit. a) și b) din aceeași lege se poate lua măsură suspendării activității agentului economic pe o perioadă de până la 6 luni. De asemenea, conform art. 3 alin. 2 din Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, în cazul săvârșirii contravențiilor prevăzute la art. 2 lit. n) și r) se poate dispune și suspendarea activității localului public pe o perioadă între 10 și 30 de zile.

O primă constatare ce se desprinde din cele de mai sus, este aceea că suspendarea activității agentului economic constituie o sancțiune complementară pe lângă cea principală (amenda sau închisoarea contravențională). Cea de a doua, este aceea că măsură respectivă nu este obligatorie, ci facultativă. Ca urmare, organul competent să aplice sancțiunea va aprecia dacă este cazul sau nu să dispună suspendarea și va stabili, în cadrul limitelor prevăzute, și durata concretă a acesteia.

B. Închiderea unității

Spre deosebire de suspendarea activității agentului economic, care este o măsură facultativă, alte acte normative prevăd, ca măsură obligatorie, **închiderea unității**. De pildă, potrivit Ordonanței Guvernului nr. 31/1995 funcționarea unei unități de producție (a produselor farmaceutice) și a unei unități

Nepunerea la dispoziția organelor de control a registrelor și a altor documente supuse controlului, precum și neprezentarea valorilor gestionate sau aflate în păstrare.

Lste \orha de servirea de băuturi alcoolice consumatorilor aflați în stare \adita de ebrietate și minorilor, precum și reluzul responsabililor sau patronilor localurilor publice de a acorda sprijin organelor de poliție în restabilirea ordinii publice.

farmaceutice fără autorizație de funcționare emisă de Ministerul Sănătății se sancționează cu amendă de la 2.000.000 la 10.000.000 lei și cu **închiderea unității** (art. 6-1 alin. 1 și 2; art. 6-II alin. 1 și 2).

C. Suspendarea sau anularea autorizației de funcționare

Mai multe acte normative prevăd, ca sancțiuni contravenționale, retragerea ori suspendarea sau anularea autorizației de funcționare.

De pildă, art. 105 din Legea nr. 52/1994 privind valorile mobiliare și bursele de valori, prevede că în caz de săvârșire cu intenție sau din culpa prin comisiune sau

omisiune a vreuneia din contravențiile stabilite de art. 104 din aceeași lege, sancțiunile ce se aplica sunt:

- a) amenda;
- b) retragerea autorizației;
- c) anularea autorizației;
- d) interzicerea temporara sau definitiva, pentru persoanele fizice sau juridice, a intermediarii de valori mobiliare pentru o categorie, pentru unele sau pentru toate categoriile de operațiuni pe care aceasta le include.

Amenda poate fi aplicata cumulativ cu oricare din sancțiunile de la lit.

- b) c).

I a rândul lor, retragerea si anularea autorizației se aplica cumulativ cu interzicerea temporara sau definitiva a exercitării intermediarii de valori mobiliare'.

De asemenea, art. 33 din Ordonanța Guvernului nr. 4/1665 privind fabricarea, comercializarea si utilizarea produselor de uz fitosanitar pentru combaterea bolilor, dăunătorilor și buruienilor din agricultura si silvicultura prevede anularea definitiva sau suspendarea pe o perioada cuprinsa intre 1 si 6 luni a autorizației de comercializare, a autorizației de utilizare si a autorizației de prestări de servicii cu produse de uz fitosanitar, in următoarele situații:

- a) când aceasta este ceruta de către personalul împuternicit cu atribuții de control din partea inspectoratului județean pentru protecția plantelor si carantina fitosanitara, inspectoratului de poliție sanitară si medicina preventiva, agenției județene pentru protecția mediului, inspectoratului județean de poliție, inspectoratului județean pentru protecția muncii și a altor unități competente;

- b) in cazul săvârșirii repetate, in decurs de 2 ani, a uneia dintre contravențiile reglementate de actul normativ respectiv;

- c) când autorizația a fost obținută pe baza unor informații false care au indus in eroare:

în sensul acestei prevederi sunt si art. 51 din Ordonata Guvernului nr. 18/1963 privind reglementarea tranzacțiilor nebursiere cu valori mobiliare si organizarea unor institutii de intermediere si art. 47 din Ordonanța Guvernului nr. 24/1993 privind reglementarea constituirii si funcționarii fondurilor deschise de investiții si a societăților de investirii ca institutii de intermediere financiara.

- d) când agentul economic autorizat nu anunța emitentul, in termenul prevăzut, ca in documentația depusa la autorizare au intervenit modificări.

Anularea autorizației si retragerea permisului de arma este prevăzută de Legea nr. 17/19% privind regimul armelor de foc si munițiilor in cazul săvârșirii anumitor contravenții, al recidivei contravenționale și concursului de contravenții (art. 76).

Suspendarea autorizației de funcționare pe o perioada de la 3 până la 6 luni este prevăzută și de Ordonanța Guvernului nr. 31/1995 (art. 6-1 alin. 3 si art. 6-II alin. 3),

iar retragerea autorizației de funcționare de Ordonanța Guvernului nr. 33/1995 privind măsuri pentru colectarea, reciclarea și reintroducerea în circuitul productiv a deșeurilor refolosibile de orice fel (art. 16 alin. 2).

Asemănător se prevede și **suspendarea licenței de fabricație** (art. 30 lit. f) din Ordonanța Guvernului nr. 42/1995 privind producția de produse alimentare destinate comercializării) sau **retragerea licenței de funcționare** (art. 58 alin. 4 din Legea telecomunicațiilor nr. 74/1996; art. 13 alin. 2 și 3 din Ordonanța Guvernului nr. 23/1995 privind instituirea sistemului de marcă pentru țigărete, produse din tutun și băuturi alcoolice) ori **suspendarea sau anularea licenței de transport sau de execuție** (art. 45 din Ordonanța Guvernului nr. 44/1977 privind transporturile rutiere).

D. Închiderea contului bancar

Închiderea contului bancar se poate aplica. în temeiul art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 569/1991. în caz de abateri repetate de la Regulamentul operațiunilor cu numerar emis de Banca Națională a României'.

Această măsură echivalează practic cu suspendarea sau chiar cu încetarea activității agentului economic, pentru că închiderea contului creează imposibilitatea desfășurării acestei activități.

Nu se precizează un termen pentru care se închide contul, de unde se poate deduce că măsură este definitivă. Din dispozițiile textului citat rezultă că închiderea contului bancar este obligatorie în caz de abateri repetate. Dar, numărul acestor abateri nu este specificat, el rămânând la aprecierea organului competent să dispună sancționarea.

E. Vărsarea la bugetul statului a unor sume egale sau duble cu valoarea impozitelor, taxelor și contribuțiilor datorate.

Art. 18 din Legea nr. 87/1994 pentru combaterea evaziunii fiscale prevede:

„în cazul în care impozitele și contribuțiile datorate statului au fost di-

Conform acestui regulament efectuarea de plăți și încasări între persoane juridice peste suma de 50.000 lei se face prin virament, iar sumele care depășesc - plafonul de casa trebuie depuse obligatoriu la banca etc.

minuate, prin încălcarea dispozițiilor fiscale, persoana contravenientă va vărsa pe lângă impozitele, taxele și contribuțiile neachitate, o sumă egală cu diferențele de impozite, taxe și contribuții stabilite de organul de control.

Dacă organul de control constată că persoana contribuabilă a săvârșit o iovă contravenție în termen de un an. va dispune vărsarea, pe lângă diferențele de impozite, taxe și contribuții stabilite potrivit legii, o sumă egală cu dublul diferențelor constatate".

F. Refuzul eliberării licenței de import sau retragerea avizului de afectua operațiuni de comerț exterior

Art. 16 din Hotărârea Guvernului nr. 340/1992 prevede că în cazuri deosebite, odată cu sancțiunea contravențională principală, aplicată pentru ne- respectarea

normelor la regimul de import al deșeurilor și reziduurilor de orice natura, precum și al altor mărfuri periculoase pentru sănătatea populației și al mediului înconjurător. Ministerul Comerțului și Turismului, la propunerea Ministerului Mediului, este autorizat să refuze agentului economic în cauza eliberarea licenței de import pe o perioadă de la 2 la 10 ani, ori, după caz. să-i retragă avizul acordat de a efectua operațiuni de comerț exterior.

G. Sancțiuni complementare specifice circulației pe drumurile publice

Decretul 328/1966 prevede două sancțiuni contravenționale complementare: a) suspendarea exercitării dreptului de a conduce autovehicule pe timp de 1 - 3 luni; b) anularea permisului de conducere.

Potrivit art. 40 din Decretul nr. 328/1966 suspendarea exercitării dreptului de a conduce autovehicule pe timp de 1 - 3 luni intervine în cazul săvârșirii uneia dintre următoarele contravenții:

- a) conducerea autovehiculelor sub a băuturilor alcoolice;
- b) conducerea autovehiculelor cu defecțiuni tehnice la sistemul de frânare sau la mecanismul de direcție;
- c) parcare, în mod repetat, a autovehiculelor aparținând societăților comerciale în alte locuri decât cele stabilite;
- d) încălcarea normelor referitoare la prioritatea de trecere;
- e) inculcarea normelor referitoare la depășire;
0 nerespectarea semnificației semnului de culoare roșie a semaforului electric;
- g) inculcarea normelor legale privind trecerea la nivel de cale ferată;
- h) încălcarea normelor referitoare la folosirea pe timp de noapte a luminilor de drum la întâlnirea cu un alt vehicul care circula în sens opus;
- k) neoprirea la semnalul reglementar al ofițerilor și subofițerilor de poliție, în scopul sustragerii de la control.

În afara de aceste cazuri obligatorii în care intervine suspendarea exercitării dreptului de a conduce autovehicule, sancțiunea respectivă se poate aplica și în situația depășirii în mod repetat, cu mai mult de 20 km/h, a vitezei legale (art. 40 alin. 2 din Decretul 328/1966).

În conformitate cu dispozițiile art. 41 din Decretul 328/1966, anularea permisului de conducere poate fi aplicată de către organele de poliție ca sancțiune contravențională, dacă titularul acestuia săvârșește în intervalul de 6 luni de la restituire una din faptele pentru care se aplică suspendarea dreptului de a conduce, deci în caz de recidiva contravențională.

3.7. Sechestrarea

Sechestrarea este o măsură administrativă luată pentru a da mai multa eficiența combaterii stărilor contravenționale". Neprevăzuta de Legea nr. 32/1968. ea a fost reglementata de Decretul nr. 253/1978 și de unele acte normative adoptate după 1989, de exemplu Hotărârea Guvernului nr. 789/1991 și Hotărârea Guvernului nr. 157/1992.

Sechestrarea a fost considerata că joaca roiul „masurilor de siguranță” din legea penala . Prin acesta măsură „se înțelege punerea sub sigiliu a obiectelor și materialelor care au servit la săvârșirea contravenției, urmând a fi conservate ca atare până se respectă legea, respectiv sigilarea și distrugerea obiectelor sau materialelor care creaza o stare de pericol pentru sănătatea populației și animalelor ori pentru mediul ambiant, după caz”⁴.

Art. 7 din Hotărârea Guvernului nr. 789/1991 prevede ca obiectele și materialele care au servit la săvârșirea contravențiilor, precum și cele produse prin contravenții, sunt supuse sechestrării sau confiscării, urmând a fi conservate. valorificare sau distruse, după caz, iar art. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 147/1992 dispune că „autovehiculele sau remorcile staționate neregulamentar pot fi blocate sau ridicate, transportate și depozitate in spații de parcare fixate de primărie, până la eliberarea acestora proprietarilor”.

3.8. Despăgubirile civile

Este posibil ca prin săvârșirea unei contravenții să se producă o paguba patrimoniala (bănească) unei terțe persoane. într-o atare ipoteză se pune problema răspunderii civile delictuale a contravenientului; el va fi obligat să repare prejudiciul cauzat, adică să-I despăgubească pe cel păgubit. Echivalentul bănesc

Anularea permisului de conducere se aplica și ca urmare a săvârșirii anumitor infracțiuni, astfel cum prevede art. 42 din Decretul nr.328/1968 " Radu Gherghinescu, Ion Siancu. *op. cit.*, p. 40.

⁴ *Ibidem*, p. 41.

¹ Antonie Iorgovan, *op. cit.*, p. 42.

CUPRINS

CAPITOLUL I	
CONTRAVENȚIA - TEMEIUL RĂSPUNDERII CONTRAVENȚIONALE	3
1. RĂSPUNDEREA CONTRAVENȚIONALĂ - FORMA A RĂSPUNDERII JURIDICE 3	
2. DEFINIȚIA ȘI TRASAȚURILE CONTRAVENȚIEI	4
3. OBIECTUL CONTRAVENȚIEI	9
4. SUBIECTUL CONTRAVENȚIEI	10
5. CONTRAVENȚIA ȘI INFRACTIUNEA...	16
6. CONTRAVENȚIA ȘI ABATEREA DISCIPLINARA	19
7. CAUZE CARE ÎNLĂTURĂ CARACTERUL ILICIT AL FAPTEI CONTRAVENȚIONALE	21
8. PRACTICA JUDICIARA	35
CAPITOLUL II	
CONSTATAREA CONTRAVENȚIILOR ȘI APLICAREA SANȚIUNILOR.....	68
1. PERSOANELE COMPETENTE SĂ CONSTATE CONTRAVENȚIILE 68	
2. PROCESUL-VERBAL DE CONSTATARE A CONTRAVENȚIEI 70	
3. SANȚIUNILE CONTRAVENȚIONALE 75	
4. PERSOANELE (ORGANELE) COMPETENTE SĂ APLICE SANȚIUNILE 88	
5. INDIVIDUALIZAREA ȘI APLICAREA SANȚIUNII 90	
6. PARTICULARITĂȚI ALE CONSTATĂRII CONTRAVENȚIILOR ȘI APLICĂRII SANȚIUNILOR LA REGIMUL COMERȚULUI 95	
7. PARTICULARITĂȚI ALE CONSTATĂRII CONTRAVENȚIILOR ȘI APLICĂRII SANȚIUNILOR LA REGIMUL CONSTRUCȚIILOR.... 99	
8. PARTICULARITĂȚI ALE CONSTATĂRII CONTRAVENȚIILOR ȘI APLICĂRII SANȚIUNILOR ÎN DOMENIUL ORDINII ȘI LINIȘTII PUBLICE 103	
9. PRESCRIȚIA APLICĂRII SANȚIUNILOR CONTRAVENȚIONALE 106	
10. PRACTICA JUDICIARA 108	
CAPITOLUL III	
CAILE DE ATAC ÎMPOTRIVA SANȚIUNILOR CONTRAVENȚIONALE	161
1. PLÂNGEREA 161	
2. ORGANELE COMPETENTE SĂ SOLUȚIONEZE PLÂNGEREA 164	
3. SOLUȚIONAREA PLÂNGERII 171	
4. RECURSUL 173	
5. REEXAMINAREA 174	
6. PRACTICA JUDICIARA 175	
CAPITOLUL IV	
EXECUTAREA SANȚIUNILOR CONTRAVENȚIONALE	222
1. PRECIZĂRI PREALABILE 222	
2. EXECUTAREA AMENZII 222	
3. TRANSFORMAREA AMENZII ÎN ÎNCHISOARE CONTRAVENȚIONALĂ 224	
4. EXECUTAREA ÎNCHISORII CONTRAVENȚIONALE 229	
5. EXECUTAREA DESPĂGUBIRILOR CIVILE 230	
6. PRESCRIȚIA EXECUTĂRII SANȚIUNILOR CONTRAVENȚIONALE 231	

7. CONTESTAȚIA LA EXECUTARE	232
8. PRACTICA JUDICIARA	233
CAPITOLUL V	
REGLEMENTARI CU CARACTER GENERAL	250
1. LEGEA Nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor	250
2. ORDONANȚA GUVERNULUI Nr. 55/1994 privind majorarea limitelor minime și maxime ale amenzilor contravenționale stabilite prin acte normative aflate în vigoare la 1 iunie 1994	260
CAPITOLUL VI	
REGLEMENTAREA CONTRAVENȚIILOR ÎN DOMENIILE: APARARE NAȚIONALĂ; ARME; MUNIȚII; FRONTIERA; ORDINE ȘI LINIȘTE PUBLICĂ; PAZA BUNURILOR	265
1. LEGEA Nr. 45/1994 a apărării naționale a României	265
2. LEGEA Nr. 73/1995 privind pregătirea economiei naționale și a teritoriului pentru apărare	266
3. LEGEA Nr. 78/1995 privind protecția personalului și a patrimoniului din sectorul producției de apărare	267
4. LEGEA Nr. 46/1996 privind pregătirea populației pentru apărare	268
5. LEGEA PROTECȚIEI CIVILE Nr. 106/1996	270
6. LEGEA Nr. 132/1997 privind rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public	280
7. LEGEA Nr. 82/1992 privind rezervele de stat	281
8. LEGEA Nr. 126/1995 privind regimul materialelor explozive	282
9. LEGEA Nr. 17/1996 privind regimul armelor de foc și al munițiilor	288
10. LEGEA Nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare	297
11. LEGEA Nr. 56/1997 privind aplicarea prevederilor Convenției privind interzicerea dezvoltării, producerii, stocării și folosirii armelor chimice și distrugerea acestora	300
12. HOTĂRÂREA GUVERNULUI Nr. 594/1992 privind regimul importurilor și exporturilor de articole și tehnologii supuse controlului destinației finale, al controlului exporturilor pentru neproliferarea armelor nucleare, chimice și biologice și a rachetelor purtătoare de asemenea arme, precum și al controlului interzicerii armelor chimice	304

13. LEGEA Nr. 56/1992
privind frontiera de stat a României 307
14. LEGEA Nr. 84/1992
privind regimul zonelor libere 310
15. HOTĂRÂREA GUVERNULUI Nr. 426/1992 privind colectarea, transportul
și distribuirea
corespondenței secrete 311
16. LEGEA Nr. 60/1991
privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice 314
17. LEGEA Nr. 61/1991
pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme
de conviețuire sociala, a ordinii și liniștii publice 316
18. LEGEA Nr. 18/1996
privind paza obiectivelor, bunurilor și valorilor 322
19. HOTĂRÂREA GUVERNULUI Nr. 518/1993 privind Regulamentul de
organizare și funcționare a
Corpului Gardienilor Publici 328
20. PRACTICA JUDICIARA 329
- CAPITOLUL VII
REGLEMENTAREA CONTRAVENȚIILOR ÎN DOMENIILE:
DRUMURI; CIRCULAȚIE; TRANSPORTURI 335
1. ORDONANȚA GUVERNULUI NR. Nr. 43/1997
privind regimul juridic al drumurilor 335
2. HOTĂRÂREA GUVERNULUI Nr. 36/ 1996 privind stabilirea și
sancționarea contravențiilor la normele privind exploatarea și menținerea în
buna stare a drumurilor publice... 338
3. DECRETUL nr. 328/1966
privind circulația pe drumurile publice 344
4. REGULAMENT
pentru aplicarea Decretului nr. 328/1966 privind circulația
pe drumurile publice și pentru stabilirea și sancționarea
contravențiilor în acest sector, cu modificările ulterioare,
aprobat prin H.C.M. nr. 772/1966 346
5. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 594/1991 privind verificarea îndeplinirii
condițiilor tehnice de către autovehiculele și remorcile acestora care circula pe
drumurile publice 391
6. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 147/1992 privind blocarea, ridicarea,
transportul depozitarea
și eliberarea autovehiculelor sau a remorcilor staționate neregulamentar pe
drumurile publice 395
7. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 610/1992
privind cartea de identitate a vehiculului 395
8. LEGEA Nr. 129/1996
privind transportul pe caile ferate române 396
9. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 44/1997

- privind transporturile rutiere 397
10. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 223/1992 privind normele de organizare și efectuare a transporturilor auto internaționale de persoane și mărfuri, a transporturilor auto de persoane în trafic interjudețean și județean și a transporturilor auto de mărfuri agabaritice și periculoase 399
11. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 203/1994 pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele privind transporturile pe calea ferată române 400
12. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 441/1995 pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele privind transporturile pe apele naționale navigabile și în porturi 407
13. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 951/1995 privind clasificarea autocarelor pentru taransporturile turistice în trafic intern și internațional și pentru transporturi publice de persoane în trafic internațional 416
14. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 29/1997 privind Codul aerian 417
15. PRACTICA JUDICIARA 418
- CAPITOLUL VIII
 REGLEMENTAREA CONTRAVENȚIILOR ÎN DOMENIILE:
 FOND FUNCİAR; AGRICULTURA; SILVICULTURA;
 ZOOTEHNIE; APE; PESCUIT; VÂNAT;
 PROTECȚIA MEDIULUI; CONSTRUCȚII 436
1. LEGEA FONDULUI FUNCİAR Nr. 18/1991 436
2. LEGEA Nr. 83/1993 privind sprijinul acordat de stat producătorilor agricoli 438
3. LEGEA VIEI ȘI VINULUI Nr. 67/1997 440
4. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 1/1992 privind registrul agricol 443
5. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 4/1995 privind fabricarea, comercializarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar pentru combaterea bolilor, dăunătorilor și buruienilor în agricultură și silvicultură 446
6. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 20/1995 privind reglementarea importului de semințe și material săditor pentru agricultura 449
7. LEGEA Nr. 26/1996, CODUL SILVIC 449
8. LEGEA Nr. 34/1996 privind aprobarea volumului maxim de masă lemnoasă ce se va recolta în anul 1996 452
9. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 794/1993 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele sanitare veterinare 453
10. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 79/1995 pentru aprobarea unor reglementari privind

- exportul de animale vii 463
11. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 1223/1996 privind organizarea activității de coordonare și dezvoltare a patrimoniului genetic național din zootehnie 465
12. LEGEA Nr. 75/1995 privind producerea, controlul calității, comercializarea și folosirea semințelor și materialului săditor și înregistrarea soiurilor de plante agricole 466
13. LEGEA Nr. 17/1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale și al zonei contigue ale României 468
14. LEGEA APELOR Nr. 107/1996 471
15. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 971/1994 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele de pescuit și protecție a fondului piscicol 479
16. ORDINUL nr. 21/1997 al ministrului agriculturii și alimentației privind prohibiția pescuitului 484
17. LEGEA FONDULUI CINEGETIC ȘI A PROTECȚIEI VÂNATULUI Nr. 103/1996 488
18. LEGEA Nr. 82/1993 privind constituirea Rezervației Biosferei „Delta Dunării” 502
19. LEGEA PROTECȚIEI MEDIULUI Nr. 137/1995 504
20. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 243/1995 privind înființarea, organizarea și funcționarea Comitetului Național pentru Protecția Stratului de Ozon 521
21. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 168/1997 privind regimul produselor și serviciilor care pot pune în pericol viața, sănătatea, securitatea muncii și protecția mediului înconjurător 522
22. LEGEA ÎMBUNĂTĂȚIRILOR FUNCiare Nr. 84/1996 523
23. REGULAMENTUL DE APLICARE AL LEGII ÎMBUNĂTĂȚIRILOR FUNCiare Nr. 84/1996, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 611/1977 525
24. LEGEA Nr. 7/1996 a cadastrului și a publicității imobiliare 526
25. LEGEA Nr. 50/1991 privind autorizarea executării construcțiilor și unele măsuri pentru realizarea locuințelor 527
26. LEGEA Nr. 10/1995 privind calitatea în construcții 530
27. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 486/1993 privind creșterea siguranței în exploatarea construcțiilor și instalațiilor care reprezintă surse de mare risc 533
28. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 1046/1996 privind înființarea și

organizarea Comisiei Naționale	
de Atestare a Mașinilor și Echipamentelor Tehnologice de Construcții și a Registrului Român al Mașinilor și Echipamentelor Tehnologice de Construcții	534
29. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 47/1994 privind apărarea împotriva dezastrelor	534
30. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 60/1997 privind apararea împotriva incendiilor	535
31. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 51/1992 privind unele masuri pentru îmbunătățirea activității de prevenire și stingere a incendiilor	542
32. PRACTICA JUDICIARA	545
CAPITOLUL IX	
REGLEMENTAREA CONTRAVENȚIILOR ÎN DOMENIILE: ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA AGENȚILOR ECONOMICI; SOCIETĂȚI COMERCIALE; ACTIVITĂȚI COMERCIALE ȘI VAMALE	
1. LEGEA Nr. 109/1996 privind organizarea și funcționarea cooperăției de consum și a cooperăției de credit	558
2. LEGEA Nr. 47/1991 privind constituirea, organizarea și funcționarea societăților comerciale din domeniul asigurărilor	562
3. LEGEA Nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România	564
4. LEGEA Nr. 52/1994 privind valorile mobiliare și bursele de valori	565
5. REGULAMENTUL Nr. 9/1997 privind cerințele, criteriile de înregistrare și procedurile de autorizare a societăților de registru independent privat, aprobat prin Ordinul Președintelui Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 16/1997	572
INSTRUCȚIUNILE nr. 11/1997 privind obligația raportării la societățile de registru independent privat a listei clienților ale căror valori mobiliare sunt deținute în cont la depozitar, aprobate prin Ordinul nr. 23/1997, al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare	573
7. REGULAMENTUL Nr. 11/1997 cu privire la controlul respectării dispozițiilor legale în domeniul valorilor mobiliare, aprobat prin Ordinul Președintelui Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 21/1997	574
8. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 69/1997 privind bursele de mărfuri	576
9. ORDONANȚA DE URGENȚA A GUVERNULUI nr. 30/1997 privind reorganizarea regiilor autonome	579
10. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 51/1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing	580
11. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 9/1992	

12. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 20/1992
privind activitatea de metrologie 581
13. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 623/1993 privind organizarea activității
de avizare a utilizării
combustibililor și energiei 586
14. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 890/1994 privind stabilirea și
sanționarea contravențiilor
în domeniul radiocomunicațiilor și al protecției radioelectrice 588
15. LEGEA PETROLULUI Nr. 134/1995 591
16. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 221/1995 privind organizarea și
funcționarea Agenției Naționale
17. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 130/1997 pentru
aplicarea Regulamentului-cadru privind autorizarea,
organizarea și exploatarea jocurilor de noroc, precum
și
tarifelor de licența percepute acestora 603
18. pentru
Resurse
Minerale
599
actualizarea
21. ORDONANȚA DE URGENȚA A GUVERNULUI nr. 3/1997
privind produsele și serviciile regiilor autonome, ale activităților cu
caracter de monopol natural, precum și
ale activităților economice supuse unui regim special
pentru care prețurile și tarifele vor fi stabilite cu
avizul Oficiului Concurenței 627
22. ORDONANȚA DE URGENȚA A GUVERNULUI nr. 69/1997
18. LEGEA CONCURENȚEI Nr. 21/1996 610
19. REGULAMENTUL
pentru aplicarea prevederilor art. 5 și 6 din Legea
concurenței nr. 21/1996 privind practicile anticoncurențiale 622
20. REGULAMENTUL
privind personalul de control și investigație, precum și constatarea și aplicarea
sanțiunilor
prevăzute de Legea concurenței nr. 21/1996 624
privind acordarea unui ajutor pentru plata cheltuielilor suplimentare, determinate
de creșterea consumului de energie termică în lunile sezonului rece și de majorare a
prețului acesteia, pentru unele categorii ale populației, precum și modificarea și
completarea Ordonanței de
urgență a Guvernului nr. 3/1997
628
23. ORDONANȚA DE URGENȚA A GUVERNULUI nr. 88/1997 privind
privatizarea societăților comerciale 631

24. NORMELE METODOLOGICE privind privatizarea societăților comerciale și vânzarea de active 632
25. REGULAMENTUL nr. 2/1996 privind informarea periodică și continuă, realizată de emitenții de valori mobiliare, aprobat prin Ordinul nr. 9/1996 al Președintelui Comisiei Naționale de Valori Mobiliare 639
26. REGULAMENTUL nr. 3/1996 privind autorizarea și exercitarea intermedierei de valori mobiliare, aprobat prin Ordinul nr. 15/1996 al Președintelui Comisiei Naționale de Valori Mobiliare 642
27. REGULAMENTUL nr. 16/1996 privind oferta publică de cumpărare de valori mobiliare, aprobat prin Ordinul nr. 33/1996 al Președintelui Comisiei de Valori Mobiliare 645
28. LEGEA Nr. 12/1990 privind protejarea populației împotriva unor activități comerciale ilicite 648
29. LEGEA Nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale 651
30. LEGEA Nr. 31/1996 privind regimul monopolului de stat 653
31. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor 654
32. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 12/1993 privind achizițiile de bunuri și investiții publice 660
33. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 228/1992 privind protejarea producătorilor naționali și a pieței interne de competența neloială rezultată din importul unor produse la preț de dumping sau subvenționat, precum și de exportul la prețuri sub nivelul celor practicate pe piața internă 661
34. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 31/1995 privind reglementarea regimului de producere, circulație și comercializare a produselor farmaceutice 661
35. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 42/1995 privind producția de produse alimentare destinate comercializării 664
36. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 784/1996 pentru aprobarea Normelor metodologice privind etichetarea produselor alimentare 669
37. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 785/1996 pentru aprobarea Normelor metodologice privind denumirea, marcarea și etichetarea produselor textile destinate populației 670
38. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 857/1996 privind etichetarea energetică la aparatele frigorifice de uz casnic 679
39. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 23/1995 privind instituirea sistemului de marcă pentru țigărețe,

- produse din tutun și băuturi alcoolice 680
40. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 167/1992 privind constituirea și funcționarea Sistemului Național de certificare a calității 681
41. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 629/1996 privind măsuri pentru asigurarea calității produselor și certificarea acestora 682
42. NORMELE METODOLOGICE referitoare la aplicarea Hotărârii Guvernului nr. 629/1996, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1144/1996 683
43. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 665/1996 privind înlocuirea, remedierea sau restituirea contravalorii produselor care prezintă deficiențe de calitate 683
44. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 233/1992 privind clasificarea pe categorii de încadrare a unităților de cazare și de alimentație publică 684
45. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 319/1992 privind dotarea și utilizarea de către agenții economici a balanțelor cu afișaj electronic și a aparatelor de marcat electronice 685
46. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 732/1996 privind unele măsuri de comercializare a produselor agroalimentare în piețe, târguri și oboare 689
47. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 394/1995 privind obligațiile ce revin agenților economici -persoane fizice sau juridice -în comercializarea produselor de folosință îndelungată destinate consumatorilor 690
48. HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 555/1994 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele legale din domeniul prețurilor și tarifelor 693
49. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 240/1997 privind stabilirea prețurilor, tarifelor și adaosurilor comerciale maximale la unele produse și servicii reglementate potrivit Legii concurenței nr. 21/1996, a impozitului pe țigări și gaze din producția internă și a modului de reglementare a cheltuielilor necesare realizării, dezvoltării și modernizării producției la produsele respective 696
50. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 31/1994 privind regimul importurilor și exporturilor de produse strategice 696
51. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 75/1991 pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele privind regimul produselor și substanțelor stupefiante 698
52. LEGEA Nr. 141/1997 privind Codul Vamal al României 701
53. REGULAMENTUL de aplicare a Codului vamal al României, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 626/1997 702

54. PRACTICA JUDICIARA	704
CAPITOLUL X	
REGLEMENTAREA CONTRAVENȚIILOR ÎN DOMENIILE: IMPOZITE:	
TAXE; ACTIVITĂȚI	
FINANCIARE, BANCARE ȘI VALUTARE	728
1. LEGEA Nr. 32/1991	
privind impozitul pe salarii	728
2. ORDINUL nr. 1363/1993	
al ministrului finanțelor, pentru aprobarea instrucțiunilor metodologice privind	
tehnica de calcul al impozitului pe salarii, formularistica	
corespunzătoare, atribuțiile și răspunderile organelor fiscale	729
3. ORDONANȚA DE URGENȚA A GUVERNULUI nr. 81/1997 pentru	
reglementarea plății premiilor anuale, a celui	
de-al 13-lea salariu sau a altor sume de aceasta natura,	
suportate din fondul de salarii, care, de regula, se acorda	
la finele anului	730
4. LEGEA nr. 34/1994	
privind impozitul pe venitul agricol	731
5. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 24/1996	
privind impozitul pe venitul reprezentanților din România ale societăților	
comerciale și organizațiilor economice străine	732
6. ORDONANȚA GUVERNULUI NR.70/1994	
privind impozitului pe profit	733
7. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 679/199	
privind impozitul pe spectacole	734
8. LEGEA nr. 27/1994	
privind impozitele și taxele locale	735
9. LEGEA nr. 69/1993	
privind instituirea taxei pentru folosirea terenurilor proprietate de stat în alte	
scopuri decât pentru	
agricultura sau silvicultura	736
10. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 3/1992	
privind taxa pe valoarea adăugata	736
11. ORDONANȚA DE URGENȚA A GUVERNULUI nr. 82/1997	
privind regimul accizelor și al altor taxe indirecte	739
12. LEGEA nr. 30/1991	
privind organizarea și funcționarea controlului	
financiar și a Gărzii financiare	740
13. LEGEA nr. 87/1994	
pentru combaterea evaziunii fiscale	741
14. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 17/1993 privind stabilirea și sancționarea	
contravențiilor la	
reglementările financiar-gestionare și fiscale	743
15. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 24/1993 privind reglementarea	
constituirii și funcționării fondurilor deschise de investiții și a societăților de investiții	

- ca instituții de intermediere financiară 746
16. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 18/1994 privind măsuri pentru întărirea disciplinei financiare a agenților economici 755
17. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 70/1997 privind controlul fiscal 757
18. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 720/1991 privind aprobarea Normelor de organizare și exercitare a controlului financiar elaborate de Ministerul Economiei și Finanțelor 759
19. LEGEA nr. 91/1993 privind datoria publică 760
20. LEGEA nr. 156/1997 privind acoperirea financiară a datoriilor față de stat și de alte persoane juridice, rămase în urma desființării fostelor cooperative agricole de producție 761
21. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 569/1991 pentru stabilirea și sancționarea unor contravenții la Regulamentul cu privire la operațiunile cu numerar 762
22. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 148/1993 cu privire la încasările în valută din operațiunile cu străinătatea 763
23. NORMELE TEHNICE nr. 4225/1993 de aplicare a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 148/1993 cu privire la încasările în valută din operațiunile cu străinătatea, elaborate de Ministerul Finanțelor, Ministerul Comerțului și Banca Națională a României 765
24. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 224/1993 privind atribuirea codului fiscal pentru plătitorii de impozite și taxe 767
25. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 151/1996 pentru sancționarea unor încălcări ale regimului valutar 768
26. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 268/1997 pentru aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli pe anul 1997 al Regiei Autonome „Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat”, regie autonomă de interes național de sub autoritatea Secretariatului General al Guvernului 768
27. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 516/1994 . privind taxa de abonament pentru Societatea Româna de Radioteleviziune 769
28. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 517/1994 privind taxa de înscriere și de abonament pentru serviciul public de televiziune 770
29. LEGEA nr. 15/1994 privind amortizarea capitalului imobilizat în active corporale și necorporale 771
30. REGULAMENTUL BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI nr. 4/1993 privind rezervele obligatorii ale societăților bancare la Banca Națională a României 774
31. REGULAMENTUL PRIVIND ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA LA

BANCA NAȚIONALĂ A

ROMÂNIEI A CENTRALEI INCIDENTELOR DE PLAȚI 775

ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 66/1994 privind formarea și utilizarea resurselor derulate

prin trezoreria statului 785

31. LEGEA CONTABILITĂȚII nr. 82/1991 785

32. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 483/1996 privind prestarea serviciilor în domeniul contabilității, verificarea și certificarea bilanțului contabil în baza prevederilor Legii contabilității nr. 82/1991 787

33. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 592/1997

privind exercitarea controlului asupra încasării veniturilor și efectuării cheltuielilor din bugetul asigurărilor sociale de stat și din bugetele celorlalte fonduri aprobate prin legea

bugetului asigurărilor sociale de stat 788

34. ORDONANȚA nr. 14/1998

privind utilizarea veniturilor realizate de instituțiile publice finanțate integral din venituri extrabugetare 792

35. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 41/1998 privind taxele în domeniul protecției proprietății industriale

și regimul de utilizare a acestora 793

36. PRACTICĂ JUDICIARĂ 798

CAPITOLUL XI

REGLEMENTAREA CONTRAVENȚIILOR ÎN DOMENIILE: ÎNVĂȚĂMÂNT; CULTURA; SPORT; TURISM; SANATATE; MUNCA; PROTECȚIA COPILULUI; ALEGERI; ACTE DE IDENTITATE;

STARE CIVILĂ a?l

1. LEGEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI Nr. 84/1995 831

2. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 128/1994 privind unele măsuri pentru asigurarea condițiilor de dezvoltare fizică și morală a elevilor și studenților 832

3. LEGEA nr. 103/1992

privind dreptul exclusiv al cultelor religioase pentru producerea obiectelor de cult 833

4. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 68/1994 privind protejarea patrimoniului cultural național 834

5. LEGEA nr. 16/1996 a arhivelor naționale 835

6. LEGEA nr. 35/1994 privind timbrul literar, cinematografic, teatral, muzical, folcloric și al artelor plastice 838

7. LEGEA nr. 111/1995 privind constituirea, organizarea și funcționarea Depozitului legal de tipărituri și alte documente

grafice și audiovizuale 839

9. LEGEA nr. 3/1992

- privind instituirea „Timbrului olimpic”. 841
9. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 297/1992
privind practicarea artelor marțiale în România 842
10. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 62/1994 privind stabilirea unor facilități
pentru dezvoltarea sistemului de turism rural din zona montană. Delta
Dunării și litoralul Mării Negre 843
11. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 634/1994
privind acordarea licențelor și brevetelor de turism 843
12. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 601/1997
privind clasificarea structurilor de primire turistice 844
13. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 41/1996
pentru aprobarea Normelor cu privire la accesul, evidența și
asigurarea securității turiștilor în structurile de primire turistice 847
14. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 78/1996
privind atestarea și utilizarea ghizilor de turism 850
15. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 107/1996 pentru aprobarea Normelor
privind utilizarea turistica
a plajei litoralului Marii Negre 851
16. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 801/1996
pentru aprobarea Normelor privind amenajarea, omologarea, întreținerea și
exploatarea pârtiilor și traseelor
de schi pentru agrement 852
17. LEGEA nr. 98/1994
privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la
normele legate de igiena și sănătate publică. 854
18. LEGEA nr. 4/1995
privind donarea de sânge, utilizarea terapeutică a sângelui
uman și organizarea transfuzională în România 876
19. LEGEA nr. 54/1991
cu privire la sindicate 877
20. LEGEA nr. 68/1993
privind garantarea în plată a salariului minim 878
21. LEGEA nr. 130/1994
privind contractul colectiv de muncă 878
22. LEGEA Nr. 90/1996
a protecției muncii 879
23. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 468/1997
cu privire la nivelul salariului de bază minim brut pe țară 888
24. LEGEA nr. 47/1993
cu privire la declararea judecătorească a abandonului de copii 888
25. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 26/1997
privind protecția copilului aflat în dificultate 889
26. LEGEA Nr. 70/1991
privind alegerile locale 901
27. LEGEA Nr. 68/1992

pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului	904
28. LEGEA Nr. 69/1992	
pentru alegerea Președintelui României	909
29. LEGEA Nr. 105/1996	
privind evidența populației și cartea de identitate	909
30. LEGEA Nr. 119/1996	
cu privire la actele de stare civila	912
31. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 495/1997	
privind conținutul, eliberarea și actualizarea livretului de familie	915
32. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 65/1997	
privind regimul pașapoartelor în România	916
33. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 186/1995 privind constituirea sistemului informațional referitor	
la situația numerică a personalului din instituțiile publice	917